

SBORNÍK

AUTORSKÉ TVORBY

V

REGIONÁLNÍM TISKU

českokrumlovský **deník**

Ing. František Záhora

AUTORSKÉ ČLÁNKY

/ ÚVAHY, FEJETONY, REPORTÁŽE, POPISY,
VYPRAVOVÁNÍ, LÍČENÍ /

UVEŘEJNĚNÉ V REGIONÁLNÍM TISKU –
ČESKOKRUMLOVSKÝ DENÍK

ZAMĚŘENÉ PŘEVÁŽNĚ NA OBEC

ČERNÁ V POŠUMAVÍ

AUTOR: Ing. František Záhora
Černá v Pošumaví 113

Narodil jsem se v roce 1943 a od roku 1977 jsem začal psát kroniku obce Černá v Pošumaví.

Pouze několik příspěvků jsem za dlouhá léta uveřejnil, převážně jsem však přispíval do obecních a podnikových novin a časopisů.

Teprve v roce 2007 jsem začal být literárně činný a postupně pravidelně přispíval do regionálního, okresního tisku. V tomto souboru jsou uvedeny

všechny mé dosud uveřejněné články, které se týkají převážně historie obce Černá v Pošumaví, ale nejen jí.

OBEC: Černá v
Pošumaví

Obec Černá v Pošumaví, která je v současnosti významným turistickým střediskem v Lipenské oblasti, má od svého založení v roce 1268 velmi bohatou historii. V roce 1568 založil zde Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan pivovar a zámeček, světový ohlas získala obec těžbou grafitu, kdy na přelomu 19. a 20. století

patřily zdejší závody k největším světovým producentům. V novodobější historii proslavil obec především jachting. Je mnoho historických událostí a dat na které obec nehodlá zapomenout. Přípomínkou jsou i v tomto souboru uveřejněné články.

Sedmnáctka

Když jsem byl ještě malý hoch, Obecnou a později Národní školu navštěvující, byl můj otec v mé rodné vesničce jakýmsi představitelem toho, co bylo vydáváno za tehdejší kulturu. Mimo jiného byl i knihovníkem a já mu vždy pomáhal s razítkováním nových přírůstků, které přivázela okresní metodička ze Soběslavi. Žádnou velkou pozornost jsem tomu nevěnoval, dostal jsem za úkol dát razítko dopředu a dozadu a rovněž na stranu 17. Proč zrovna tam, to jsem se neptal, ale bylo to vždy obtížnější, protože se špatně listovalo a trvalo to dlouho. Na knihovny jsem po celý svůj život nezanevřel, vždy jsem nějakou navštěvoval a půjčoval tu potřebnou, jindy oddechovou literaturu. I v současnosti jsem jedním ze 46 registrovaných čtenářů v knihovně v Černé v Pošumaví a tak mě nedávno při čtení opět napadlo, proč se vlastně čísluje od nepaměti na straně 17. A protože internet světem vládne, tak proč tuto záhadu nezjistit. Dozvěděl jsem se tedy, že prý razítkovat uvnitř není povinností knihoven, ale usnadňuje to lepší identifikaci knihy. A je prý na uvážení konkrétní knihovny na kterou stránku razítko umístí, třeba Národní knihovna razítkuje na stranách 11 a 111. Takže žádné nařízení, kde se má razítkovat to asi nebude.

Sedmnáctka je mi však sympatická a tak si ponechám ve vědomí, že na této straně razítkuje naprostá většina knihoven.

Při této příležitosti však nemohu opomenout další okolnosti ohledně sedmnáctky. Dlouhá léta jsme oslavovali rok 1917, tzv. Velkou říjnovou revoluci v Rusku, která se odehrávala v listopadu.

17.listopad byl i v socialismu Mezinárodním dnem studentstva, v roce 1989 však tento den dostal úplně jiný nádech, znamenal velkou revoluční změnu pro každého z nás a stal se státním svátkem naší republiky.

Kolem sedmnáctky je i řada dalších zajímavostí. Například identifikační číslo každého vozidla, vyražené na štítku karosérie má 17 písmen a číslic. Sečtou-li se první čtyři prvočísla, tak dají číslo 17 a největší vypočtené prvočíslo obsahuje 17 milionů číslic.

Pře léty jsme sledovali na televizních obrazovkách sovětský seriál Sedmnáct zastavení jara, kde Vjačeslav Tichonov v hlavní roli představoval „neprůstřelného Janka“.

17.dubna 1969 byl odstraněn Alexandr Dubček a k moci se dostal Gustáv Husák.

Dalo by se kolem sedmnáctky najít ještě mnoho souvislostí, např.že v roce 1817 český vynálezce Josef Božek předvedl poprvé na Vltavě svou parní loď. Anebo, že v květnu 1717 se narodila Marie Terezie. Nebo že v roce 1517 vznikla první tištěná mapa Čech, t. zv. Klaudiánova mapa.

Rovněž některé sedmnácté dny v měsíci byly vyhlášeny jako Mezinárodní nebo Evropské. Například 17.květen je Evropským dnem Slunce a Mezinárodním dnem proti homofobii. Světovým dnem sdělovacích prostředků je 17. červen a Světovým dnem úrazů zase 17 říjen.

Vykladačky karet považují číslo 17 za číslo nesmrtelnosti, t. zv. Mágova nebo Venušina hvězda. Já sám, ani nikdo z mých blízkých nemáme k číslici 17 žádný, ani kladný, ani negativní vztah. Jako kronikář jsem zkoumal i ve starých obecních kronikách a nezaznamenal jsem nic pozoruhodného, snad jen to, že v letním turistickém období, lze napočítat i 17 zařízení na území obce, které poskytuje jakýsi druh posezení, občerstvení anebo jen možnost zakoupení základních potřeb lidské obživy.

Závěrem je možno konstatovat, že určitě přijdou pěkné jarní dny se sluníčkem a na našich ulicích se objeví i pěkné, dvounohé sedmnáctky.

22.3.2013

Procházka možnou budoucí naučnou stezkou v Černé

Žijeme v oblasti hojně navštěvované turisty, ať již pěšími nebo cyklisticky vybavenými, kteří stále více touží poznávat zajímavosti zdejšího kraje. Těmi jsou zde především přírodní rezervace, přírodní památky i další chráněná území, vlastně celá okolní zemědělská a lesní krajina. Kolem je i dostatek historických církevních památek, zejména křížů a božích muk, která se dočkala obnovení a opravy po roce 1990.

Oblast obce Černá v Pošumaví je sice protknuta cykloturistickými trasami, ale cyklisté by přivítali na trase větší množství informačních panelů, vhodně rozmístěných a na zajímavosti kolem upozorňujících. Na katastru obce Černá v Pošumaví najdeme takzvané infopointy, například u Muckovských jeskyň, na Radslavi, u jachtklubu i jinde, přesto je to stále málo a bylo by účelné informovanost rozšířit.

Z toho důvodu obec Černá v Pošumaví uvažuje o vytvoření některých účelových naučných stezek, které by propojily zajímavé úseky obce. Pokud by se dokonce podařilo získat část dotací z některých fondů, bylo by možné tyto plány a myšlenky uskutečnit.

Na požádání starostky obce jsem proto začal připravovat materiály, především z hlediska přírodního, vlastivědného, ale i hornického a geologického, neboť máme řadu míst tomuto charakteru odpovídajících.

Jako první jsem připravil návrh naučné stezky, která provede turisty z obce směrem na Slavkovice, Muckov a zpět přes Pláničku do Černé. Na celé trase dlouhé sedm kilometrů by bylo deset zastavení s informačními tabulemi. Čtenáře Českokrumlovského deníku bych si tedy dovolil pozvat k procházce, či projíždce touto stezkou. Seznámíme se pouze s obrysem trasy, podrobnosti by měly být vždy vyznačeny na informačních tabulích, spolu s potřebnými fotografiemi.

Po silniče, která je zároveň cyklostezkou, se dostaneme k prvnímu zastavení. Tím jsou boží muka, takzvaná Vatzlova kaplička, nazývána též Wirtova, a postavena v roce 1856, která byla zasvěcena ke cti „Marie pomocné“. Pokračujeme dále na Slavkovice, ležící v nadmořské výšce 740 metrů, založeny byly roku 1375 a jejich název býval též Budice. Muckovské vápencové lomy jsou již známé, jako přírodní památka byly vyhlášeny v roce 1990 a rozloha činí 3,38 hektaru. Jedinečné přírodní útvary a z přírodovědného hlediska cenná lokalita je však z bezpečnostního hlediska veřejnosti nepřístupná.

Dále přicházíme do osady Muckov, založené v roce 1518, dlouho patřící k rychtě Hořice, od roku 1900 pak samostatnou obcí. V roce 1939 zde žilo 188 obyvatel. Z Muckova směrem na Pláničku vidíme po levé straně jeden statek, který zbyl z původní obce Jámy, vzniklé roku 1530, první známá data jsou z roku 1869 pod názvem Kohlgruben, jako osada obce Planles.

Dostáváme se dále k rozcestí, kde na informační tabuli by měl být uveden Pláničský rybník, jako důležitá přírodní rezervace, vyhlášená v roce 1996 a rozkládající se na ploše 15,17 hektaru na katastrálním území nejen Černé, ale i obce Světlík.

VZNIKNE NOVÁ NAUČNÁ STEZKA? Možná podoba jednoho z informačních panelů po vzniku plánované naučné stezky okolím Černé v Pošumaví. Foto a grafika: František Záhora, Černá v Pošumaví

Hned v blízkosti je možno uvést informace o přírodní památce Kotlina pod Pláničským rybníkem, rozkládající se na ploše 14,61 hektarů a vyhlášené v roce 1992. Ta je však nyní součástí evropsky význačné lokality Pláničský rybník Bobovec na ploše 407 hektarů. Její součástí jsou i poblíž se vyskytující přírodní památky Olšina v Novolhotském lese a Rašeliniště Bobovec. Informace na panelech by tak nasměrovaly turisty k uvedeným místům, kam sice vede silnička, ale vjezd motorovým vozidlům je zakázán.

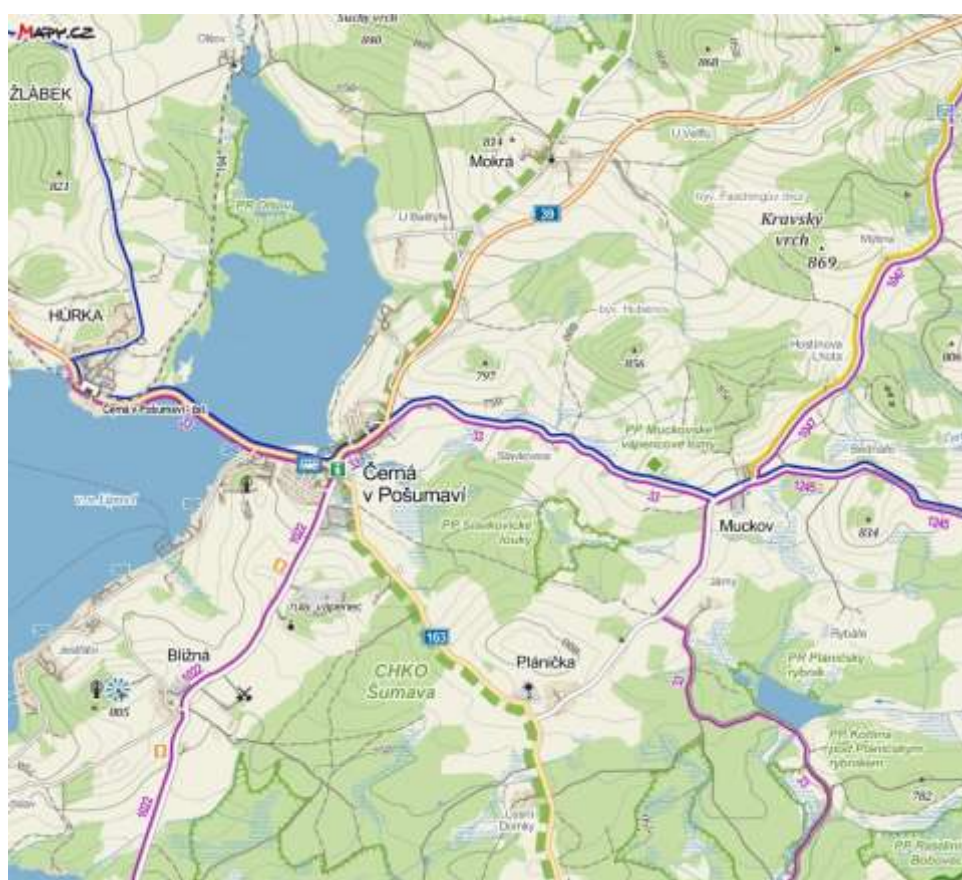
My pokračujeme po silnici dále a přicházíme k osadě Plánička, která je dnes pouze rekreační, její založení se datuje rokem 1530 a v roce 1930 se uvádí 230 obyvatel. Dnes je osadou obce Černá, stálí obyvatelé však žijí v druhé části Pláničky, zvané Plánička hájenka. Na křižovatce ve směru na Frymburk je postaven kamenný sloup se čtyřmi obrazy, který byl zasazen až po roce 1990.

Z Pláničky pak pokračujeme ve směru na Černou a přijdeme ke kříži, zastávce nazvané Kamenný kříž ve Volském lese. Ten nechala původně v roce 1890 postavit manželka sedláka z osady Jámy, Josefa Wenzla, který zde zahynul 12. října uvedeného roku.

Poslední zastávkou je Anderlova kaplička, boží muka již v blízkosti obce, kterou postavili Wenzel a Josefa Galistl z čísla popisného 21 a byla zasvěcena Matce Boží s jezulátkem.

Naše putování po navrhované naučné stezce je u konce. Všechny památky na trase jsou nejen hned po roce 1990 opravené, ale jejich rekonstrukce a další opravy pokračují nadále. Trasa naučné stezky by měla splnit svůj účel a přispět k obohacení vědomostí o obci i zdejším kraji všem, kdo se o tato místa zajímají.

20. Duben 2013

Mapka katastru obce Černá v Pošumaví – první trasa naučné stezky vznikne v obrazi: Černá v Pošumaví – Muckov – Plánička – Černá v Pošumaví

Krátce z historie jachtingu v Černé v Pošumaví

Český jachting oslaví v letošním roce 120 výročí svého vzniku.

Bylo to dlouho před tím, než se pole, louky, lesy, ale i mnoho vesnic a osad půvabné jihočeské krajiny naplnilo vodami Lipenské přehradní nádrže. Trvalo však ještě několik dalších let, než její vody začaly opatrně a sporadicky brázdit první jachty. Tehdy jachtaři objevili, že na našem největším přírodním jezeře jsou nejhodnější podmínky a že voda, vítr a plachty nerozlučně patří k sobě. Na Lipně se sice pořádaly od roku 1963 pohárové i mistrovské závody v různých třídách, ale první místní plachtaři se začali objevovat kolem roku 1969.

Byli to usedlíci i chataři z míst kolem Lipenského jezera, ani se zpočátku neznali a ani neměli chuť se nějak organizovat. Přece jenom jich však dvanáct našlo k sobě cestu a ti tvořili základ budoucího oddílu, který vznikl v roce 1971 v Černé v Pošumaví. Ke vzniku oddílu a problémům, které začátky provázely, se již před třemi desítkami let v rozhovorech vyjádřil dlouholetý předseda jachtingu a duše celého oddílu Karel Smetana. Oddíl vznikl v Černé v Pošumaví právě proto, že zde byly a stále jsou podmínky nejpříznivější, zejména, co se týká šířky jezera. Oddíl byl tehdy součástí

Tělovýchovné jednoty v obci, kterou posléze svými výsledky a úspěchy proslavil nejen v tehdejší Československu, ale daleko za hranicemi vlasti. Počáteční amatéři, bez pořádných lodí a dalšího vybavení, ale i bez potřebných zkušeností, se postupně objevují na předních místech výsledkových listin republikových i evropských přeborů.

Důležité bylo mít potřebné zázemí, vybudovat vlastní loděnici, zejména když se

začíná vážně uvažovat o uspořádání mistrovství Evropy v roce 1973, jehož technickým zabezpečením byl oddíl jachtingu v Černé pověřen. Obrovský kus práce tehdy udělali členové oddílu, jejichž počet vzrostl na čtyřicet. Za pomoci MNV získali pozemek, v květnu začaly vyměřovací práce a na začátku srpna již byla stavba zastřešena.

Pořadatelem mistrovství Evropy ve třídě 420 v srpnu 1973 se poprvé stala TJ a oddíl jachtingu v Černé v Pošumaví. Svého úkolu se pořadatel zhostil jak po pořadatelské, tak hostitelské stránce na výbornou. ME se tehdy zúčastnilo 150 závodníků z 21 zemí, samotný rok 1973 byl dle členů oddílu rokem největší aktivity i největších úspěchů.

Rovněž v dalších létech navázal oddíl na dosavadní úspěšné výsledky, což přineslo i další rozvoj členské základny. V roce 1974 má oddíl 48 členů a v roce 1975 již 62 členů, Přemysl Vycpálek se stává přeborníkem ČSSR ve třídě „Q“, do přeboru ČSSR postoupili i Smetana a Dvořák, oddíl si amatérsky postavil v tomto roce 14 lodí a stále se pracuje na vybudování dalšího zázemí v loděnici.

V roce 1976 získal oddíl čtyři tituly krajských přeborníků, František Postl vybojoval na přeboru ČSSR dorostu druhé místo, oddíl má již 82 členů.

Úspěšná byla i další léta, Přemysl Vycpálek se opět stal přeborníkem ČSSR a byl mezi deseti nejlepšími sportovci Jihočeského kraje. Tělovýchovná jednotka, především a jedině díky oddílu jachtingu získává tehdejší ocenění – „Vzorná“ a dokonce v rámci aktivity je vyhlášena na 1. místě, jako nejlepší v ČSSR.

Uplynulo přibližně čtyřicet let od doby počátků oddílu v Černé v Pošumaví, řada lidí stojících u zrodu již není mezi námi. Pamětníkem a legendou však zůstává velký nadšenec, propagátor i aktivní závodník MUDr. Alexandr Jegorov, CSc. který trávil většinu volného času na vodě nebo v loděnici v Černé. Tento lékař- chirurg, člen Vodní záchranné služby, stavitel lodí, ale i mykolog a všestranně nadaný člověk, byl vedle Karla Smetany duší oddílu a své zkušenosti a znalosti předával vždy svým následovníkům.

Oddíl jachtingu v Černé se jednoznačně zasloužil o propagaci obce, která tak vešla ve známost nejen mezi příznivci jachtingu celého světa. Oddíl i nadále navazuje na svou úspěšnou minulost, zázemí loděnice dožalo podstatných změn a při pohledu na kotvící lodě si můžeme připadat přímo jako někde v mořském přístavu.

Českokrumlovský deník, 9.5.2013

Isidor Stögbauer poněkud zapomenutý

V oblasti současného lipenského regionu se narodila, anebo zde žila a pracovala, řada osobností s uměleckým sklonem.

Nejnámější je jistě hornoplánský rodák, básník Šumavy, spisovatel Adalbert Stifter. Přes jeho velkou lásku k Fanny Greiplové, kterou však nikdy nezískal, se dostáváme do Frymburku, kde se to rodáky s uměleckými sklony jen hemží.

Především Stifterův učitel a významný rakouský pedagog, vědec, ekonom a státník Andreas svobodný pán von Baumgartner. Jeho učitelem byl další slavný rodák, varhaník a hudební skladatel Johann Nepomuk Maxandt. Ten byl zase učitelem Šimona Sechtera, pozdějšího hudebního skladatele a profesora vídeňské konzervatoře, který vychovával slavného hudebního skladatele Franze Schuberta. Významné místo patří rovněž pedagogovi a spisovateli Jordanu Kajetánu Markusovi, tvůrci pomníku Adalberta Stiftera nad Plešným jezerem. Však si také ve Frymburku těchto osobností váží, jak pamětními deskami, mohylou, ale i názvy restaurací a penzionů po slavných rodáčích.

Ve známost vešel i spisovatel, básník a historik umění Johannes Urzidil, který obdivoval dílo Adalberta Stiftera a část svého života pak trávil v oblasti Zadní Zvonkové, kde najdeme i jeho museum. Rovněž Černá v Pošumaví má svého rodáka spisovatele a básníka Adolfa Schimanna, který byl literárně činný především v lesnickém prostředí.

Poněkud ve stínu těchto zvučnějších jmen stojí pedagog, varhaník a hudební skladatel, profesor hudby Isidor Stögbauer (též Stöckbauer). Ten se sice narodil v tehdejší obci Kuschwarda (dnešní Strážný), ale svou působností v regionu se může řadit i mezi důležité osobnosti.

Narodil se právě před 100 lety a stejně tak jako jeho otec se stal učitelem, kde své znalosti předával žákům v Horní Stropnici, Benešově nad Černou, v Rožmitálu na Šumavě a především dvacet let učil ve Frymburku. Bylo to v roce 1914 a tady se stal rovněž regenschorim farního kostela sv. Bartoloměje.

Když v roce 1925 složil na pražské konzervatoři zkoušku pro výuku varhanní a o šest let později i klavírní hudby, postupně se z něho stal klavírní a varhanní virtuos. Komponoval především varhanní, klavírní i orchestrální skladby, písně a sbory / **viz obr.**/. Významné místo v jeho tvorbě zaujímá hudba církevní. Za tyto zásluhy mu byl papežem udělen čestný kříž „Pro Ecclesia et Pontifice“.

Isidor Stögbauer byl od roku 1943 ředitelem hudební školy v Českém Krumlově, poznal varhany několika kostelů a nadále komponoval.

Z hlediska toho, proč jsem se začal o tuto osobnost zajímat, je, že ještě dva roky po skončení druhé světové války byl varhaníkem kostela sv. Linharta v Dolní Vltavici. A právě zde, podle pramenů, byl hudebně velmi činný. Vytvořil zde celou jednu symfonii a deset drobnějších skladeb. Z jeho díla je možno jmenovat například skladby

Toccata pro varhany, op. 63; Fantazie a fuga, op. 135; Suita pro klavír, op. 110 a další.

Stöckbauer učil a skládal i po odsunu, usídlil se pak v Linci. Zemřel v roce 1966 a je pochován nedaleko hrobu Adalberta Stiftera.

30. Květen 2013

Ze vzpomínek dosídlenců

V jednom ze svých článků jsem již vzpomenu, že obec Černá v Pošumaví si v letošním roce připomíná 745 let od svého založení, respektive od první zmínky o obci, v souvislosti s darováním „Mokerského (Hirzova) újezdu“ klášteru ve Zlaté Koruně v roce 1268.

V období těchto několika staletí, od českého krále Václava I., či spíše jeho syna krále Přemysla Otakara II., až do konce druhé světové války v našich novodobých dějinách, prošla nejen naše obec řadou historických přeměn, důležitých událostí a historických mezníků.

To vše bych nyní ponechal stranou a poněkud se soustředil na dobu po osvobození republiky po druhé světové válce. Je to již prakticky téměř sedmdesát let, ale stále jsou otázky spojené s tímto obdobím velmi živé.

Spojené státy americké, Sovětský svaz a Velká Británie, jako vítězné mocnosti, rozhodly na Postupimské konferenci v červenci a srpnu 1945 o přesídlení německých obyvatel z Polska, Československa a Maďarska na území Rakouska a Německa. Byl to tehdy velký zásah do života především prostých, obyčejných obyvatel, kteří dodnes pociťují křivdu a nazývají toto přesídlení, čili odsun, vyhnáním.

Taková však byla historická skutečnost, a protože naše území bylo osídleno v naprosté většině německým obyvatelstvem, vyvstala potřeba nahradit ho novými dosídlenci. A tak již od června 1945 přichází noví lidé, kteří jsou zde přiděleni jako národní správci jednotlivých podniků, obchodů a firem. Byli povoláváni i skupiny lidí, jejichž úkolem bylo pomoci právě při odsunu německého obyvatelstva. Hned po nich se zde objevili především různí „zlatokopové“, kteří přišli do pohraničí zejména za účelem obohacení.

Hlavní skupinou však byli dosídlenci, kteří zde postupně nacházeli nový domov, přišli s vidinou hospodaření na vlastních pozemcích a byli základem nového způsobu života v obci a celé oblasti.

Vedle dosídlenců z různých oblastí Čech zde byla velká skupina rumunských reemigrantů. Ti se na základě usnesení československé vlády o repatriaci Čechů a Slováků vrátili do své původní vlasti. Byli to většinou potomci Slováků, kteří odešli do Rumunska za lepším životem. Většina pocházela ze Sedmihradska, župy Bihor, byly jim přislíbeny domy a pozemky a byli přesvědčeni, že se vrací do země svých předků na Slovensko.

Jaký byl osud těchto rumunských dosídlenců, popisuje ve své připravované nové knize o Dolní Vltavici Erika Zemanová, autorka knížky o Roklanské hájence, která vzbudila velký zájem u čtenářů. Erika Zemanová přišla též jako dosídlenec v roce 1951 se svými rodiči do Dolní Vltavice, takže toto období zná i z vlastní zkušenosti.

V roce 2012 bylo v Dolní Vltavici uspořádáno setkání pamětníků po padesáti letech, kde se setkali jak čeští, tak i rumunští dosídlenci. Z jejich vyprávění se dozvídáme, jak svízelná byla například cesta z Rumunska. Jejich transport trval až tři měsíce, s přestávkou v různých lágrech v Rumunsku, Maďarsku i na Slovensku. Jejich zásoby byly vyčerpány, dostávali jen malý příděl potravin. Cestovali v nákladních vagoncích, děti do čtyř let byly ve zvláštním vagonu s matkami, ostatní byly společně s dospělými.

Byli to většinou bývalí zemědělci, kteří utíkali před bídou i nově nastoupivší rumunskou vládou s vidinou přídele hospodářství, ale i s tím, že v místě bude kostel a škola. Školní docházka v Rumunsku nebyla povinná, a tak zejména dívky, které byly pro hospodářství nepostradatelné, byly většinou nigramotné.

Rumunští reemigranti, kteří se dostali do Dolní Vltavice, zejména jako záchrana pro vzniklý Státní statek, byli však nejprve přivezeni do Zvonkové. To bylo pro ně velké rozčarování, neboť to bylo přímo na hranicích s národem, ze kterého měli velký strach. Jenomže stejně museli, kvůli novým opatřením na státní hranici, ze svých „nových“ domovů odejít a byli vlastně vystěhováni do Dolní Vltavice.

Jelikož to však byli velmi pracovití a zodpovědní lidé, brzy byli velkou pomocí nejen Státnímu statku, ale i lesní správě. Na svoje hospodářství jim již mnoho času nezbývalo. Osud však znovu hrál proti nim. Když se již zabydleli a začali trochu žít, chodili do kostela, děti do školy, dochází k pozvolnému rozpadu obce, její zánik nezadržitelně pokračuje.

Lipenská přehrada pohltila naprostou většinu jejich domovů a oni začínali opět jinde, od začátku. Osud si s nimi nepěkně zahrál, ale oni vydrželi, vychovali následovníky a ve vzpomínkách si vybavují již jen ty krásnější chvíle, které v celém svízelném poválečném období prožívali.

6. Červen 2013

Vzpomínky na školu v Dolní Vltavici

Jsou tomu přesně dva roky, v září 2011, kdy jsem v jednom ze svých článků představil paní Eriku Zemanovou a její románovou prvotinu pod názvem Šumava Roklanská hájenka ve vzpomínkách. V ní popisovala historii Roklanské hájenky a celé rodiny Kortusových, která zde žila v letech 1908 až 1933. V knížce se však zmínila i o pobytu jejich rodiny i svém vlastním, v obci Dolní Vltavice v letech 1951 až 1957.

Knížka o Roklanské hájence se setkala s mimořádnou odezvou, což přimělo autorku k pokračování ve své další literární tvorbě, tentokrát právě o Dolní Vltavici. Její zážitky a vzpomínky jsou velmi bohaté a zajímavé z hlediska poznávání naší poválečné historie.

Seznámil jsem se s konceptem její budoucí knihy, kterou hodlá vydat začátkem roku 2014, zatím pod pracovním názvem Dolní Vltavice Vzpomínky na mládí aneb Zatopené domovy. Velmi podrobně zde popisuje život, který poznala před šedesáti lety převážně jako školačka, který byl krásný z hlediska její mladosti, ale také těžký a krušný a poměrně obtížný k žití. Knížka by měla být doplněna mnoha dobovými fotografiemi, najdeme zde však i pasáže ze současnosti, především o místech, které vytvářela historie.

Jelikož probíhá měsíc září, který máme všichni spojeni se začátkem školního vyučování, dovoluji si i tady předložit několik vzpomínek paní Zemanové na školní léta v Dolní Vltavici.

Nejprve je však nutno předeslat, že školní docházku začala v roce 1946 v Chlumci u Chabařovic, že byla ze smíšené rodiny, její nejbližší, babička, děda i tety, byli odsunuti a že při nástupu do školy neuměla česky, což byla velká nevýhoda, s kterou se, i se svým mladším bratrem, dlouho vyrovnávali. Při jejich přesídlení do Dolní Vltavice a nástupu do zdejší školy se vše postupně zlepšovalo, spolužáci byli převážně slovensky mluvící, kteří se rovněž sami učili češtině.

Její první školní učebna byla v obci Kyselov, v prvním patře budovy státního statku. Maličká místnost, kam se vešlo nejvýše osm dětí, která měla maličké okénko, takže se i ve dne muselo svítit elektrikou. Elektrický proud byl však dodáván z vodní elektrárny, která byla v Kyselově vybudována na Mlýnském potoce a generátor vyráběl elektrický proud pro celou Vltavici, ovšem pouze na svícení. Často byla turbína vyřazena z provozu, a tak se svítilo petrolejovými lampami a svíčkami.

Pod učebnou byla stáj, a tak bylo slyšet stálé bučení krav, do třídy pronikal i obvyklý zápach ze stáje, ale na všechno si posléze zvykli. Po příchodu dalších dosídlenců, převážně slovenských reemigrantů z Rumunska, počet žáků narůstal a místnost v budově státního statku již začínala být nevyhovující.

V bývalé německé škole v Dolní Vltavici sídlilo vojsko, orgány MNV postupně dojednaly s vojenskou správou přestěhování třídy do budovy k vojákům. Škola tam získala jednu učební místnost a kabinet, ovšem na záchod museli žáci chodit přes cestu do prázdné a chátrající budovy, kde byl dřevěný záchod nad žumpou, což bylo poměrně nebezpečné.

Prvním učitelem byl Karel Kotlín, ovšem největší vzpomínky má paní Zemanová na pana učitele Františka Nejedlého, s jehož příchodem na školu i do obce se vše měnilo k lepšímu. Škola od listopadu 1951 již sídlila celá v bývalé školní budově, byla to jednotřídka se všemi pěti ročníky. Sem chodili žáci od šesti do čtrnácti let, na druhý stupeň se pak odcházelo do Horní Plané. Ve školní budově byl i učitel a ředitel Nejedlý ubytován, jednotřídka měla od 1. září 1951 celkem 12 dětí a pan učitel Nejedlý byl jejich velkým vzorem, pomocníkem a rádcem i pro řadu obyvatel obce. Postupně zajistil i otevření mateřské školy a školní jídelny.

Pan učitel byl ovšem i velmi přísný. Při hodině museli žáci sedět s rukama za zády a naslouchat výkladu. Žáci byli i trestáni rákoskou i dalšími tresty, které byly tehdy dovoleny, což však prováděl jen v krajním případě. Pro starší děti byl však trest před žáky nižších ročníků ponižující, především stát na hanbě, dostat rákoskou nebo klečat u tabule.

Jednotřídka byla především pro žáky, kteří se učili češtině, dobrým pomocníkem, neboť si například opakovali učivo s nižším ročníkem.

Paní Zemanová si uchovává stále fotografie, které jim pan učitel Nejedlý daroval při ukončení páté třídy v Dolní Vltavici. O prázdninách roku 1955 učitel odešel, nastoupil Karel Havlíček, ten vyučoval do roku 1958, kdy byla škola v Dolní Vltavici ukončena a přesunuta do obce Bližná.

Škola v Dolní Vltavici + ředitel František Nejedlý

Na školu druhého stupně nastoupila Erika Zemanová do Horní Plané, tehdy 16 kilometrů vzdálené. Autobusy do Vltavice žádné nejezdily, a tak museli celou trasu zdolat sami. Chodili pěšky do Hůrky a pak vlakem do Horní Plané. Později jim rodiče koupili kola a tak cestu zdolávali na kole, při pěkném počasí zkratkou přes Radslav.

Vysvobozením pak bylo, když byl pro přespolní děti otevřen v Horní Plané internát. Od pondělí do soboty byly ubytovány, v sobotu se ve školní jídelně najedly a po obědě vyrazily k domovu. Zde se především vykouply, vyměnily náhradní šatstvo, mámy prohlédly hlavy a při problému odšvihly petrolejem.

Zpět na internát se jezdilo podle počasí, buď již v neděli odpoledne, anebo v pondělí ráno. Domovnice s tím již počítala, v kamnech na pokoji zatopila, ráno dostali i snídani. Kuchařka byla velmi oblíbená, dohled na internátě měl třídní učitel František Jindra, od kterého má autorka vepsána do památníku krásné a moudré věnování.

Učitelé na škole byli velmi přísní. Paní Zemanová doslova uvádí: „Jestli byly povoleny ve vyšších ročnících tělesné tresty nevím, ale byla jsem potrestána za to, že jsem nepřinesla domácí úkol. Musela jsem předpažit ruce a měla jsem dostat přes prsty rákoskou, protože jsem však ucukla, učitel mě dal klečat a v předpažení jsem musela držet knihu. Knihu jsem neudržela, tím trest rákoskou dokončil a já už raději neucukla. Po školním vyučování, když jsme měli potkat učitele, přešli jsme raději na druhý chodník, neboť při setkání jsme museli hlasitě pozdravit, a když se učitelé náš pozdrav nezdál dost hlasitý, seřval nás před všemi venku.“

Vzpomínek spojených se školními léty je v připravované knížce zdaleka více, toto je jen menší ukázka toho, co si dnes vůbec nedovedeme představit a je to jen dobře. Jsou ovšem zase jiné školní problémy, které přinesla „nová doba“.

S připravovanou knížkou o Dolní Vltavici paní Zemanové tak trochu pomáhám, a tak doufám, že vše proběhne tak jak má a knížka, po jejím vydání, zaujme opět značné množství čtenářů.

12. Září 2013

Černá v Pošumaví v abecedě

Obec v dřívějších letech převážně zemědělská, s určitým průmyslovým potenciálem, je v současné době prakticky ryze turistickou oblastí. Rekreatanti a turisté, přijíždějící AUTEM nebo AUTOBUSEM, mohou využít celkem pět AUTOKEMPŮ, z nichž dva jsou pod správou obce.

Ubytují-li se, mohou v blízkosti navštívit osadu BLIŽNÁ, jednu z nejstarších historicky doložených obcí. V blízkém okolí mohou narazit na řadu CÍRKEVNÍCH STAVEB, ať již křížků, božích muk, kapliček, soch a kostela, které byly prakticky všechny po roce 1990 obnoveny a zrekonstruovány.

Samotnou ČERNOU V POŠUMAVÍ protéká ČERNÝ POTOK, z něhož vychází i německý název obce Schwarzbach. Z Bližné lze pokračovat do DOLNÍ VLTAVICE, kde je překrásný výhled na vodní hladinu a možnost provozovat rovněž řadu akcí.

Poněkud stranou leží EMRY, dříve BEDNÁŘE, dnes součást Muckova. Bývalá FARA uprostřed obce doznala podstatných změn, ovšem nemohu opomenout to, že se v současné době zvednul FOTBALOVÝ oddíl mužů, hrající okresní přebor. Velmi mnoho by se toho dalo napsat o GRAFITU, ten obec v dřívějším období dokonale proslavil.

Od již zmíněného Muckova můžeme ve směru na Hořice dojít do HOSTINNÉ LHOTY a o kousek dál na HUBENOV. Toto území je turisticky zajímavé, přestože neleží v CHKOŠ. O všem může turisty informovat od letošního léta nově otevřené INFORMAČNÍ CENTRUM v bývalé faře.

Kdo z turistů by neznal JESTŘÁBÍ, kde je centrum vodních sportů, kdo by neznal JACHTING, který rovněž obec proslavil? Někdo si rád zajde v Černé do KOSTELA Neposkvrněného početí Panny Marie, někdo si zajede převozem z Dolní Vltavice na KYSELOV a dále na KOZÍ STRÁŇ. Zde však již, kromě objektu bývalé roty PS, nic nenajde.

V Černé v Pošumaví je pro turisty LIPENSKÁ PŘEHRADA nejširší a po skončení různých druhů sportů lze navštívit jediné digitalizované LETNÍ KINO. Samozřejmě, že výlety po okolí pokračují návštěvou osady MUCKOV, o kterém byla již zmínka, dále osady MOKRÁ, základu Hirzova „mokerského újezdu“. Zaniklou osadu NOVÁ LHOTA však již nikde nenajdou. Musí tedy pokračovat z Mokré na OŘECHOVKU, případně i na OLŠOV, dnes ovšem patřící Horní Plané.

V obci býval dominantou PIVOVAR, který byl v provozu 380 let. Rovněž je nutno zmínit, že na území obce jsou tři PŘÍRODNÍ REZERVACE a řada památek, svou roli v historii sehrála i osada PLÁNIČKA. V již zmíněném jachtingu existuje mezinárodní třída Q OPTIMIST, určená mládeži, kde se stal v roce 1975 přeborníkem ČSSR Přemysl Vycpálek, člen jachetního oddílu Černá v Pošumaví.

Osada RADSLAV je rovněž z roku 1268 a je to poklidná chatařská kolonie. V centru obce se nedobře vyjímá zatím poslední neopravená budova, získaná z restituce, která byla od roku 1951 do roku 1976 sídlem ŘEDITELSTVÍ státních statků. Osadou dnes již zaniklou jsou SLAVKOVICE na trase cyklostezky z Černé do Muckova.

Zmínku však také zasluhuje v blízkosti Dolní Vltavice STINNY KAPLE, postavená v roce 1648, v současnosti státem chráněný objekt. Chráněným objektem je i SOCHA SV. Jana Nepomuckého ve výklenku kostela a významným objektem je i v blízkosti Mokré ŠTOLA JOSEF.

TURISTIKA je v obci základem, stejně jako všechna TÁBOŘIŠTĚ, dnes kempy. Pro turisty byla v obci postavena i UBYTOVNA MNV, pro turisty jsou lákavé VÁPENCOVÉ LOMY u Muckova, ovšem kvůli hrozícímu nebezpečí jsou nepřístupné.

O jachtingu byla zmínka a v souvislosti s ním je nutno zmínit WINDSURFING, hlavní aktivitu na vodě, a rovněž i to, že názvy jachetních oddílů začínají YC (Černá v Pošumaví, Mulda). Lipenská přehrada a Černá v Pošumaví, to patří k sobě, proto se voda vyskytuje i v obecním ZNAKU. Turisté nejedí jen autem nebo autobusem, ale přijíždí i po ŽELEZNICI, která poskytuje rovněž příjemný zážitek z výhledu na celé okolí.

Pokusil jsem se, poněkud neuspořádaně, projít katastrem obce Černá v Pošumaví podle abecedy, jediné písmenko X se mi nepovedlo zařadit. Takže na závěr konstatuji, že naši občané nikdy nebyly XENOFOBNÍ a na turisty a rekreaty pohlížejí víceméně přátelsky.

Českokrumlovský deník: 19. Zář 2013

Z historie Mateřské školy v Černé v Pošumaví

V letošním roce to bude 30 let od doby, kdy byla dokončena do té doby největší a pro obec nejpotřebnější akce Mateřská škola. Právě v tomto čase, roku 1983, se prováděly poslední dokončující práce, aby mohla být řádná kolaudace a od 1. ledna 1984 byla Mateřská škola slavnostně otevřena.

Podívejme se však o několik desetiletí zpět. První mateřská škola byla v obci otevřena v roce 1949 a byla umístěna v budově základní školy. Dětem se zpočátku věnovala nekvalifikovaná pěstounka, v roce 1952 nastupuje a od 1. září 1953 se stává ředitelkou Věra Kopečková, maminka současné ředitelky Základní a Mateřské školy v Černé Mgr. Věry Daňové.

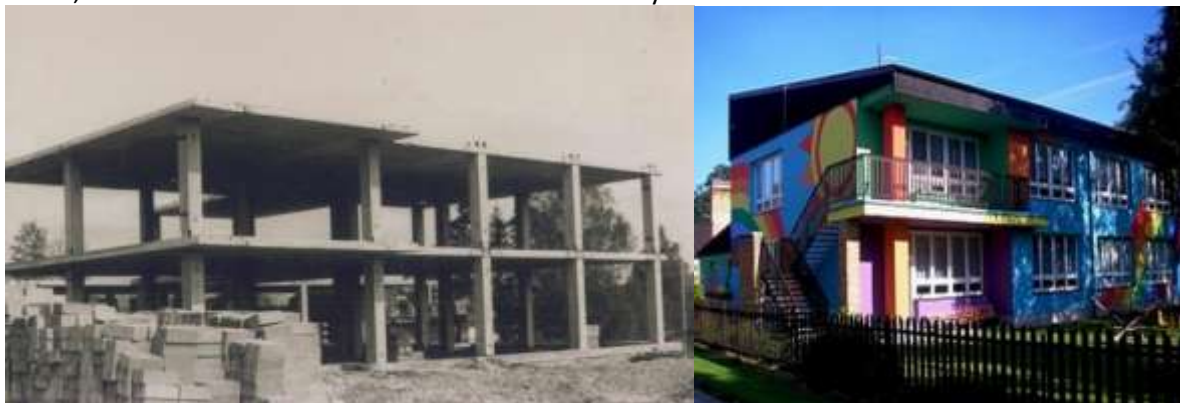
Zpočátku bylo ve školce 14 dětí, jejich počet se během let zvyšoval, a tak bylo potřeba hledat nové prostory. Rovněž se zvyšoval i stav žactva v základní škole, bylo nutno zřídit další třídu, bylo potřeba i tělocvičnu, každopádně bylo nutno umístit mateřskou školu jinam. Hledaly se vhodné prostory a současně vyvstala i možnost výstavby nové mateřské školy.

V únoru roku 1957 zasílá tehdejší předseda MNV Alois Ondráček spolu s tajemníkem Františkem Podroučkem na odbor školství a kultury ONV požadavek na výstavbu nové školky, tak jak bylo rozhodnuto na zasedání MNV. Odbor školství však odpověděl ve smyslu, že celostátní potřeba investic do školství je velká a apeloval na představitele obce, aby hledali vhodné prostory, protože naděje na výstavbu nové školky je mizivá.

V úvahu přicházela budova bývalé fary, která musela být rekonstruována a v roce 1962 sem pak byla přemístěna mateřská škola. Stále to však kapacitně nestačilo a bylo i nadále uvažováno s výstavbou nové MŠ, ovšem svépomocí, v takzvané „Akci Z“. To se nakonec uskutečnilo až v roce 1981, kdy byl, během tří let, brigádnicky vystavěn komplex tří budov, kotelny, transformační stanice, hospodářského bloku a objektu heren s ložnicemi, to vše za tehdejších 5 326 000 Kčs.

Podle záznamů bylo na akci odpracováno celkem 20 879 brigádnických hodin zdarma, hlavní kolaudace proběhla 9. prosince 1983. Velkou pomoc při výstavbě tehdy poskytoval státní statek, který přes zimní období stále uvolňoval dva až tři zedníky a zapůjčoval jeřáb a další potřebné mechanizační prostředky. Všechny další dodavatelské práce zajišťoval Okresní stavební podnik.

Potíže byly s dokončováním montážních prací vzduchotechnického zařízení, kvůli čemuž byl termín kolaudace a otevření MŠ posunut o několik týdnů. V budově byla dvě oddělení s kapacitou 55 dětí a jídelna, kde se stravovalo rovněž i 60 žáků základní školy.

Mateřská škola sídlí v této budově dodnes, během let však došlo k některým změnám. V roce 1992 byla část budovy rekonstruována na zdravotní středisko a v roce 2008 vzniklo v části budovy malé fitcentrum. V posledním období se provedlo vylepšení vnitřního zařízení, vybavení tříd je na velmi dobré úrovni a budova dostala novou, veselou fasádu. Všech 48 žáků, kteří ve školním roce 2012/2013 mateřskou školu navštěvovali, bylo určitě spokojeno.

2. Říjen 2013

Mnichovskou dohodu podepsali před 75 lety

Prožíváme období, které před 75 lety bylo pro naši republiku tragické, neboť diktát Mnichovské dohody o postoupení československého území Německu znamenal konec demokracie a značně usnadnil naplňování Hitlerových plánů o ovládnutí světa. Navíc dohoda znamenala faktický začátek druhé světové války.

V roce 2002 vyšla monografie PhDr. Milana Sládka pod názvem Němci v Čechách, kde mimo jiné najdeme prohlášení Adolfa Hitlera z roku 1932 v tomto znění: „Českou pánev a Moravu a východní regiony na hranici Německa osídlíme německými sedláky. Čechy vysídlíme na Sibiř nebo do oblasti Volyně... Češi musí opustit střední Evropu.“

Od roku 1933, kdy se Hitler stal říšským kancléřem, bylo Československo ve stálém nebezpečí expanze z německé strany, což se stupňovalo zejména, když byla uzavřena v roce 1935 dohoda o vzájemné pomoci se Sovětským svazem. Především bylo zdůrazňováno, že jsou pošlapávána práva národnostních menšin, což prezident Beneš důrazně odmítal s tím, že jde čistě o vnitřní záležitost Československa.

Sudetoněmecká strana to však takto neviděla a snažila se rozeštvávat vzájemné soužití Němců a Čechů v pohraničí, kde dosavadní spolupráce byla do této doby na dobré úrovni. Proslul tím především stranický vůdce Konrad Henlein, který svými projevy úplně nainfikoval téměř všechny Němce, takže i ti Češi, kteří byli vzájemnými přáteli, si najednou nemohli být jisti životem. Češi museli z pohraničních oblastí utíkat do vnitrozemí, aby zachránili holý život.

Celé září 1938 bylo předzvěstí toho, že situace v československém pohraničí se podstatně změní. Po jednání Hitlera s vládami Anglie a Francie tyto vyzvaly 19. září československou vládu, aby odstoupila pohraniční oblasti s více než 50 procenty německého obyvatelstva Německu. Československá vláda toto ultimátum odmítla a 23. září vyhlásila všeobecnou mobilizaci.

Rozhodli o nás bez nás!

Kronikář obce Bližná popisuje události tohoto období: „Byla nařízena všeobecná mobilizace mužů do 40 let a mobilizace koní, které museli být dne 25. září v pět hodin ráno odvedeni do Kamenného Újezda. Přestaly vycházet noviny, byl vydán všeobecný zákaz střílení pro myslivce.

Dne 26. září večer musely být odevzdány na četnickou stanici veškeré rozhlasové přijímače. Obíhalo mnoho nesmyslných fám o to víc živených na dobu beze zpráv.

V mnoha zemědělských usedlostech stála práce pro nedostatek pracovních sil, protože mnoho mladých lidí uteklo do Rakouska. Zásobování potravinami fungovalo velice špatně.

Po mnoha úzkostlivých dnech bylo oznámeno uzavření Mnichovské dohody a toto bylo přijato obyvatelstvem s velkým ulehčením!

Dne 30. září opustila poslední česká vojska asi 50 mužů a jedno auto se ženisty naše území. Pro vstup německé branné moci byly domy vyzdobeny květinami a byly postaveny triumfální oblouky.

Dne 1. října čekalo obyvatelstvo marně na příchod německých vojáků, kteří přišli teprve den na to v půl druhé odpoledne.

První bylo auto s tlapači a filmovací kamerou, potom projeli motocyklisté, kteří jeli rychle dál. A pak následovala nekonečná řada všech druhů vojsk. Letadla až po 30 kusech přelétávala v uzavřených formacích, krásně seřazená, naší obec. Bylo vidět všechny moderní zbraně a přístroje.

Na okraji cest byly okamžitě položeny telefonní kabely a tabulemi bylo oznámeno, že se jezdí vpravo.“

I z další části kronikářského zápisu vyzraňuje nadšení a radost nad tím, že toto území je konečně pod německou ochranou. Pro německé občany znamenala Mnichovská dohoda pravý opak toho, co pro Čechy.

Českokrumlovský deník: 11. 10.2013

Osud turistické ubytovny v Černé v Pošumaví

Začátkem padesátých let minulého století začaly práce na výstavbě budoucí vodní nádrže Lipenské přehrady. Postupně se demolovaly a odstraňovaly jednotlivé domy a jiné objekty, stromy, hájky, remízky až po zánik celých osad, velkého množství lesů, rašelinišť, luk a pastvin.

Než však práce byly zahájeny, začali pracovníci dodavatelských podniků stavět dřevěné domky a ubytovny pro dělníky jak stálé, tak brigádníky. Bylo nutno postavit i řadu skladů, garáží, dílen a dalších potřebných objektů. To vše začalo především na Lipně, kde tyto stavby znamenaly základ budoucího sídliště.

Tak jak práce pokračovaly, přesouvala se potřeba výstavby těchto objektů, ale i navazujících příjezdových silnic a různých cest od Lipna západním směrem na Frymburk, Černou (tehdy na Šumavě), Horní Planou, podél celé budoucí vodní nádrže.

Například právě v Černé bylo nutno vybudovat silniční násep ve směru na Hůrku, který překlene zátoku do ústí potoka Olšiny, která vznikne napuštěním vodního díla, dnes nazývaná Malé Lipno.

Pozemní stavby si i zde vybudovaly potřebné zázemí, ovšem stavba, která je předmětem našeho zájmu ubytovna pro brigádníky v Černé byla postavena až po napuštění vod Lipenské přehrady.

V místě, kde tato dřevěná ubytovna stála a sloužila zejména rekreačním účelům, byl v té době místní hřbitov. Ještě 21. září 1959 zde byla jako poslední pohřbena občanka Anna Císařová a přibližně padesát hrobů se nadále udržovalo.

Pak ovšem došlo k rychlé likvidaci a přenesení ostatků na nový hřbitov ve směru na Bližnou. Lipenská přehrada je naplněna a obec Černá v Pošumaví rokem 1961 zahajuje rekreaci na březích jezera.

V období let 1961 až 1965 probíhá rozsáhlá výstavba vícebytových domů, především po demolcích bývalých budov. Jedná se o bytovky č. p. 17, 19, 4, 9 a 25 a 27 ve středu obce. Hlavním dodavatelem stavby byly Pozemní stavby, které v počátku rozsáhlé výstavby budují v prostorách bývalého hřbitova ubytovnu a zázemí pro své dělníky.

V roce 1967 pak obec Černá přebírá budovu do svého vlastnictví a je zde zřízena turistická ubytovna. O rok později pak obec přebírá od Komunálních služeb Kaplice provozovnu kadeřnictví a holičství, která zde fungovala a sama obec otevírá novou provozovnu krejčovství. V ubytovacím prostoru je dosavadní kapacita 16 lůžek rozšířena na 28. V roce 1971 byl k ubytovně přistavěn sklad a sociální zařízení, lůžková kapacita se rozšířila na 34 lůžek v devíti pokojích.

Ubytovna pak až do svého zániku sloužila především k rekreačním ubytovacím účelům, kde se během sezony vystřídal v průměru 400 až 500 rekreatantů. V letech 1974 až 1978 se adaptuje budova MNV, a tak se sídlo přesouvá právě do turistické ubytovny. Počítalo se rovněž i s využitím pro zdravotní středisko, ale k tomu nakonec nedošlo. Nadále zde však funguje provozovna kadeřnictví. V roce 1980 došlo k dohodě se Státním statkem, který pak využíval pro své účely polovinu budovy.

V roce 1987 byla ubytovna rozšířena o další pokoje, byla vybavena společná kuchyňka a společenská místnost. V roce 1988 bylo v ubytovně ubytováno celkem 950 osob a v roce 1989 došlo k rozsáhlé rekonstrukci v hodnotě více než 1,5 milionu Kčs.

Od samého počátku fungování ubytovny až do období změn na Obecním úřadě z důvodů privatizace byla vedoucí paní Eva Šmahelová. Jelikož vedle ubytovny byla provedena obsáhlá rekonstrukce místního fotbalového hřiště, byla ubytovna pronajata tělovýchově pro zajištění potřebného zázemí především fotbalistům, účastníkům okresní soutěže. Ti pro vylepšení své situace pronajímali i zbývající část k ubytování.

To vše bez podstatných změn až do letošního roku, kdy během měsíce října došlo k její postupné demolici. Jednak stav ubytovny se postupně stále zhoršoval a jednak byly pro fotbalisty, nyní již účastníky okresního přeboru, vystavěny nové, mnohem důstojnější šatny na opačné straně hřiště.

Osud turistické ubytovny je tak po více než 50 letech zpečetěn. Není však dosud jasné, co na tomto místě bude v dalším období. Prostranství, zatím s betonovým podkladem, by mohlo být upraveno,

prodlouženo a spojeno s dosavadním parčíkem, kde je pietní místo bývalého hřbitova. Jak to zde bude skutečně vypadat, to rozhodnou zastupitelé obce.

Českokrumlovský deník: 23. Říjen 2013

Turistická ubytovna – pohled čelní + ze strany od silnice

Začala demolice turistické ubytovny (říjen 2013)

Vývoj obce Černá po roce 1945

Blížíme se pomalu k závěru roku 2013, ve kterém si obec Černá v Pošumaví připomněla 745. výročí svého založení v roce 1268. V souvislosti s tím, bych chtěl poukázat na jednu, neméně významnou část naší historie, dobu po osvobození v roce 1945 a další vývoj.

Situace v naší oblasti byla po válce samozřejmě jiná než ve vnitrozemí. Proč tomu tak bylo, všichni víme a není to účelem tohoto článku. Stejně jako jinde bylo však nutno obnovit hospodářský a společenský život i zde, proto začaly vznikat první orgány samosprávy.

V samotné Černé na Šumavě (přejmenování na „v Pošumaví“ se uskutečnilo až 1. ledna 1950) byla již v roce 1945 ustavena Místní správní komise (MSK), předsedou se stal Karel Hais, po něm pak Adolf Janů a posléze J. Jiříček. V roce 1946 vznikl Místní národní výbor (MNV), prvním předsedou se stal Jan Fikar. V čele MNV se pak vystřídali Jan Vácha, Antonín Rosický, Stanislav Med, Alois Ondráček, Vladimír Hofírek, Jiří Žák, Jaroslav Zimmermann a jako poslední, který byl ve funkci ještě do listopadu 1990, byl Pavel Molák.

Rovněž na Bližné vznikla MSK v roce 1945, jejím předsedou se stal Václav Beran, po něm Václav Růžička a poté Josef Hájek. Ten se pak také stal prvním předsedou MNV, který byl na Bližné založen

zřejmě až v roce 1950 (přesné datum není možno určit). Po něm byl předsedou MNV Karel Hrubeš, pak znovu Václav Růžička a posledním předsedou byl ve volbách v roce 1957 zvolen Antonín Cirhan. V obci Mokrý stál v čele MSK Jiří Šulc, kterého vystřídal Štefan Stančík a od dubna 1949 Jaroslav Mareš. MNV zde vznikl v prosinci 1949 a předsedou se stal Milan Cílek.

Správní zastoupení na Muckově není bohužel doloženo, je pouze známo, že v čele MSK byl Josef Lang a po něm Rudolf Mahr.

Poněkud složitější situace byla v Dolní Vltavici, kde rozhodovali již od července 1945 dosazení komisaři Vaverka, Šimera a Babický. Půl roku pak vedl obec učitel Miroslav Sobotka a teprve v roce 1947 byla ustavena MSK, jejímž předsedou se stal Josef Vála. Po něm je ve funkci Josef Chalupka, pak Jaroslav Kubík, Reimund Bartoš a poslední František Augsburg. K 1. lednu 1952 zde vzniká MNV a předsedou se stává již zmíněný František Augsburg, ten však po třech měsících odchází a do funkce je zvolen ředitel školy František Nejedlý. V roce 1955 je předsedou Josef Lukašák a v roce 1957 Josef Rambousek.

MSK vznikla v roce 1945 i na Kyselově, předsedou byl Zdeněk Taitl, od roku 1950 přechází však pod působnost Dolní Vltavice a pro styk s Kyselovem je ustanoven takzvaný zpravodaj, což byl František Chromík. MSK byla rovněž zřízena i na Pláničce, kdo jí však předsedal, není známo. Prvním předsedou MNV zde však byl v roce 1952 Pavel Surmín.

Pod obec Mokrý patřily osady Hubenov, Slavkovice a dvůr Faschinghof, pod obec Muckov osady Emry, Bednáře, Kramolín, Hostínova Lhota, Vyžbohy a Jámy.

V roce 1954 spravuje MNV v Černé v Pošumaví i obce Muckov a Pláničku, které měly dosud svou vlastní správu. Pod obec Bližná patří i osada Radslav a od roku 1958 i zrušená samostatná obec Dolní Vltavice. Kyselov připojený v roce 1953 k Dolní Vltavici je začleněn do zátopové oblasti, od 1. července 1958 ohlášen jeho zánik a jako prázdný katastr připadl pod obec Horní Planá.

Od 12. června 1960 připadly k obci dosud samostatné obce Bližná a Mokrý a rovněž osady Žlábek a Jelm z obce Hodňov. V roce 1964 byly osady Žlábek a Jelm přičleněny k Horní Plané a k obci Černá přešel zpět Kyselov, který byl od roku 1960 v působnosti Horní Plané. V polovině roku 1964 spravovala obec Černá v Pošumaví osady Bednáře, Bližná, Dolní Vltavice, Mokrý, Muckov, Plánička, Radslav a samotnou Černou.

Co se týká obyvatelstva, měla celá Černá v Pošumaví v roce 1910 celkem 2 714 obyvatel. V roce 1939 bylo na území celkem 2 639 obyvatel, z toho v samotné Černé 576, na Kyselově 457, v Mokrém 455, na Dolní Vltavici 426, na Bližné 323, na Pláničce 214 a na Muckově 188 obyvatel.

V poválečném období měla Černá v Pošumaví v roce 1950 celkem 711 obyvatel, nejvíce pak v roce 1977 celkem 920. Současně se pohybuje na úrovni kolem 820 obyvatel.

Českokrumlovský deník: 6. Listopad 2013

Dostupná razítka Místní správní komise Černá na Šumavě + Dolní Vltavice

Dostupná razítka Místní správní komise Muckov + Místní národní výbor Mokrý

Jak jsme se dříve zdravili a oslovovali

Vyrůstal jsem na malé jihočeské vesnici, kde se všichni velice dobře znali a tam bylo odjakživa zvykem, že děti každého oslovovali strýčku a tetičko. Pozdrav se prakticky podobal dnešnímu „dobrý den“, i když se používalo familiárního „dobrýtro“, při loučení používali starší lidé „sbohem“, babičky pak většinou „spánembohem“. Mezi mladými bylo nejčastějším pozdravením „ahoj“ nebo „nazdar“. Pokud jsme potkali někoho při práci, bylo nutné i na několikametrovou vzdálenost zavolat „pomáhejpánbu“ a dotyčný odpověděl „dejžtopánbu“.

Po nástupu do první třídy a pak celých pět let jsme oslovovali naše učitele „pane řídící a paní řídící“. Tehdy se vyučovalo náboženství, a tak, když jsme venku mimo školu potkali pana faráře, museli jsme pozdravit „Pochválen buď pán Ježíš Kristus“ a on odpověděl „Až na věky“. Oslovovali jsme ho „velebný pane“.

Po nástupu na měšťanku, od šesté třídy, stále se ještě neujalo oslovení „soudruhu učiteli“, oslovovali jsme i nadále „pane učiteli“ a na gymnáziu, tehdy Jedenáctileté střední škole „pane profesore“, i když již byli někteří, kteří vyžadovali oslovení „soudruhu profesore“.

Nepozdravit někoho, koho jsme znali, to bylo tehdy nepředstavitelné, nejenom lidi ve vsi a okolí, ale zejména například naše učitele, které jsme potkali mimo vyučování.

Zřetelně zdravít se muselo i při nástupu do autobusu, což nevyžadoval sice každý řidič, ale někteří na tom velmi bazírovali. Mimochodem, do autobusu mohly děti nastupovat, až když všichni vystoupili a nastoupil poslední dospělý. Stejně tak jsme si mohli sednout pouze tehdy, když nebyl v dosahu žádný dospělý.

Zdravilo se samozřejmě při vstupu do prodejen, kde nebyl tehdy žádný velký nával, prodávající, často dřívější majitel, stále ještě považoval každého, i dítě, za zákazníka a podle toho se k němu choval.

Nemohu posoudit, jak se například na schůzích oslovovali sousedi, kteří založili místní organizaci KSČ ve vsi. Každý většinou tvrdě pracoval na svých políčkách, v neděli šel do kostela a mezi sebou se oslovovali křestním jménem nebo příjmením, žádné „soudruhování“. To se snad ujalo později, po vzniku JZD a v dalších letech, ale na vsi se to i nadále moc nepoužívalo.

Rovněž na vysoké škole jsme zjistili, že je nutno rozlišovat a že by se nemuselo vyplatit nesprávně oslovit některého profesora. Ovšem i v práci jsem ty, se kterými jsem si netykal, oslovoval „pane“, pouze ředitel byl „soudruh“.

Přece jen je to dnes jednodušší s pozdravem, pokud nás vůbec někdo pozdraví. Morálně jsme v této oblasti dnes znatelně poklesli.

Českokrumlovský deník: 12. Listopad 2013

Chvála historické fotografie

Prohlížení starých historických fotografií je mojí velkou vášní a láskou. Často velmi dlouho se dokážu dívat na starý, poněkud již zažloutlý fotografický papír a před očima se mi promítá tehdejší obraz vesnice, krajiny, lidí a dalších znázorněných objektů. Přestože to často byla doba pro život velmi těžká a svízelná, připadá mi velmi idylická, a proto jsem rád, že naši fotografové nám zanechali tento cenný a jedinečný materiál pro další studium naší historie, ale i čistě pro radost nám všem.

Kroniku obce Černá v Pošumaví jsem začal psát v roce 1977 a za celé to dlouhé období mé činnosti jsem vedle nespočetného množství textů nashromáždil kolem 8000 kusů fotografií do archivu kroniky obce. Každé fotografie, která se mi dostane, obrazně řečeno, do ruky, nejenom přímo, ale přes různá média, si velice cením. Každá fotografie o něčem vypovídá, i když je to například snímek ze slavností obce v roce nedávném, kterou jsem sám pořídil. Vše, co se odehrálo, vše, co již proběhlo, považuji jako kronikář za historii.

Přece jenom však jsou mezi nimi fotografie, ke kterým mám vztah víceméně vřelejší. Jsou to fotografie z období před rokem 1945, kterých máme v archivu celkem 115 kusů. Není to sice mnoho, ale tehdejší Černá spolu s Dolní Vltavicí a dalšími okolními obcemi nebyla zas tak rozsáhlá, i když především tuhové doly přitahovaly pozornost fotografů. A samozřejmě, koho jiného, než úspěšné fotografy z krumlovského ateliéru. Takzvaný „nekorunovaný král šumavských fotografů“ pan Josef Seidel a jeho syn František Seidel přispěli svou prací i k rozšíření naší archivní sbírky.

Velice si cením, že máme uchováno 62 fotografií Josefa Seidela. Jak uvádí Mgr. Jan Mareš z Jihočeské vědecké knihovny k článku Josefa Seidela na webu Kohoutí kříž, je mezi nimi, podle vedoucího Seidel musea Ing. Petra Hudičáka, pro naši obec velmi cenná fotografie. Je to totiž vůbec nejstarší známá fotografie, datovaná razítkem z 25. března 1899 a je označena pořadovým číslem

45 Schwarzbach in Böhmen.

Vedle Josefa Seidela patří k dalším známým fotografům Šumavy, jeho krumlovský konkurent Josef Wolf, jehož snímky prakticky stejného žánru, obohacují náš archiv o 16 fotografií.

Máme rovněž fotografie i z ateliéru hornoplánského fotografa Johanna Mayera, který se však více zaměřoval pochopitelně na oblast Horní Plané, i když jako rodák z Dolní Borkové měl i vztah k Dolní Vltavici, kam jeho rodná obec patřila farou.

Ve skvělé publikaci Šumavou po stopách fotografů, kterou vydal Šumavský spolek v Horním Rakousku začátkem roku 2013, najdeme fotografie a životní osudy dalších výborných fotografů. Mě zde zaujal

další krumlovský rodák a později známý fotograf Wenzel Micko, který se vyučil u Josefa Seidela a po osamostatnění se 29. května 1899 oženil s Fanny Tussetschlägerovou z Černé v Pošumaví a měli spolu sedm dětí. Fanny mu v roce 1921 zemřela, a tak se následující rok oženil s její sestrou Mathildou, s ní měl syna Erwina jako osmé dítě.

Malé odbočení k působnosti obce Černá v Pošumaví jen dokresluje a přibližuje nám život šumavských fotografů, na jejichž dílo bychom neměli zapomenout. V našem archivu uchováváme i další publikace týkající se tohoto námětu. Mám rád například Album starých pohlednic Českokrumlovsko z roku 2001, rovněž si velmi cením darované publikace Gruss aus dem Böhmerwald, kterou jsem dostal i s věnováním od bývalých obyvatel obce Radslav v roce 1990.

Život našich předků, zaniklá krajina, změněné vesnice a celá příroda, to vše na nás bude i nadále dýchat z půvabných historických fotografií. Nedopusťme jejich ztrátu a zničení.

Českokrumlovský deník, 23. Listopad 2013

Černá v Pošumaví: Jak to vidím já

Rok 2013 se pomalu chýlí ke konci, prožíváme adventní období, ale též poněkud hodnotíme a bilancujeme. Obec Černá v Pošumaví si v tomto roce připomněla 745 let od svého založení a mnozí z nás si ve své představitosti promítli poněkud zrychlený film o historických okamžicích, které se určitým způsobem dotkly naší obce.

Bylo to především v roce 1568 založení pivovaru Jakubem Krčínem z Jelčan a Sedlčan, bylo to v roce 1811 zahájení dolování tuhy, v novodobé historii nesporně odsun Sudetských Němců a výstavba Lipenské přehrady.

Největší změny však nastaly po roce 1989, privatizace jednotlivých podniků, restituční majetkové vypořádání, to vše docela podstatně zasáhlo do života obce i samotných občanů. Nejenže velké procento práce schopného obyvatelstva ztratilo práci zánikem velkých podniků, především státního statku, tuhových dolů a Sodovkárny, jako nástupce pivovaru, ale zůstalo opuštěno i mnoho budov a objektů.

Čas však plyne dál a dál, vše kolem nás se mění, časem zapomeneme na to, jak to v obci vypadalo a naše pohledy směřují dopředu. Obec Černá v Pošumaví, kdysi, dá se říci, zemědělsko-průmyslová, se postupně mění na čistě turistickou obec. V tomto směru se udělal velký kus práce zásluhou obecního úřadu i samotných občanů.

Sám jsem spokojen s tím, jak se obec zvelebila, jak se zkrášlila, jak se podstatně zlepšilo životní prostředí kolem nás. Přestože jsem profesí zemědělec a se zánikem zemědělství v oblasti jsem se dlouho nemohl vyrovnat, jsem dnes docela rád, že po obci nejsou roztroušeny hromádky slámy, sena, hnoje či siláže, že se zde nekorzují husy, slepice a sem tam nezabloudí stádo krav.

Líbí se mi, že postupně dostaly bývalé zemědělské objekty nový punc, ať již pokračováním zemědělského podnikání na Muckově, anebo uskutečněním jiného podnikatelského záměru v samotné Černé. Rovněž nejenom nová výstavba, ale i zkrášlení stávajících objektů, jak ve vlastnictví obce, tak soukromých, dává obci ten správný punc, který je lákavý pro turisty.

Řada podnikatelů i občanů se pustila s velkou vervou do práce a z dříve nevábných budov a objektů dokázala vytvořit něco, co potěší každého obyvatele i návštěvníka. Kdo znal dříve téměř na spadnutí budovu číslo popisné 15 uprostřed obce, kdo vidí nově vybudovaný penzion naproti bývalé faře, musí uznale přikývnout velké čínorodosti majitelů.

Donedávna nás trápily v obci především tři objekty, které obec víceméně hyzdily. Již zmiňovaná bývalá fara, o kterou se obec dlouhá léta starala a investovala, která pak byla navracena církvi a nakonec, aby se úplně nerozpadla, ji obec od církve odkoupila. Rekonstrukcí tady pak obec zajistila nové bytové jednotky a informační centrum. Budova spolu s kostelem tvoří dnes jedno z krásných míst naší obce.

Dalším objektem zasluhujícím pozornost je bývalý pivovar, či později Sodovkárna. Po dvacetiletých peripetiích kolem privatizace bývalého objektu se začíná i zde snad blýskat na lepší časy. Současný majitel již začal s rekonstrukcí v roce 2006 vyhořelé budovy a pokud uskuteční záměry, které představil, pomohlo by to podstatně v dalším zkrášlení obce.

Jediná budova, která i nadále nepřispívá ke vzhledu, je objekt původně hospody, od roku 1950 ředitelství Státního statku. Po roce 1990, kdy zde skončila Závodní kuchyně statku, byla v prostorách zbudována restaurace na úrovni dřívější „čtyřky“ a v poschodí penzion k ubytování.

Penzion zvaný Adéla však dlouho nevydržel, majitel, kterému byl objekt vrácen v restituci, budovu zakonzervoval a do dnešní doby se nic neděje, budova hyzdí obec nadále. Při výstavbě silnice se měl v blízkosti vybudovat kruhový objezd, část budov měla být vykoupena, ale pro nesouhlas majitele se nic nemohlo uskutečnit. Je to škoda, neboť jde prakticky o jedinou a poslední budovu, která turisty svým vzezřením moc nepřitahuje.

Českokrumlovský deník: 11. prosinec 2013

Trocha historie frymburských polipenských osad

„Čas je běžec s dlouhým krokem, nikdy pokoj nedá si...“ Slova písně někdy ze 60. let minulého století nám připomínají, že jsme vstoupili do dalšího roku našeho života zde na zemi, do roku 2014. Ten předcházející byl, především z hlediska politiky, plný změn a zvratů, ovšem co nám přinese tento rok, to se neodvážím rovněž předpovídat.

Každopádně však za sebe vím, že budu pokračovat v práci kronikáře obce Černá v Pošumaví, stejně tak jako v psaní článků o historii obce, ale i o současnosti, neboť je to mým oblíbeným koníčkem.

V posledních šesti letech jsem přispěl do rubriky Českokrumlovského deníku celkem 154 články, převážně o obci Černá v Pošumaví. Články byly ze všech možných oblastí historie obce, takže se mi někdy zdá, že již jsem vše vyčerpал a musel bych se opakovat.

Napadla mě tedy myšlenka, občas zabrousit i jinam, vedle k sousedům, každá obec má svou historii, každá je jedinečná, každá má své památky, pověsti a zajímavosti. Mohla by to být tentokrát zmínka o historii několika osad na Frymbursku.

Jedeme-li z Černé ve směru na Frymburk, asi v polovině cesty leží osada Milná. Ještě než tam přijedeme, odbočíme vpravo a dostaneme se do Kovářova, dále pak do Hruštic a vlevo z Kovářova do Hrdoňova.

Vybral jsem si tyto dnes známá rekreační střediska proto, že data vzniku, či založení původních obcí spadají do let, která v letošním roce mohou být podnětem k malým oslavám.

Je to již 635 let od doby první zmínky o Kovářově a Hrdoňově a v případě Hruštic dokonce 770 let. Doufám, že mě frymburští patrioti prominou tento výlet do historie jejich výsostného území, který nebude nijak rozsáhlý, neboť si uvědomuji, že vše již perfektně zmapoval velký znalec lipenského a pošumavského území pan František Schusser, který nás před třemi lety opustil. Ovšem z hlediska toho, že i já sám jsem v rozsáhlém frymburském katastru strávil pracovně přes 20 let a výše zmíněné osady poměrně dobře znal, mám potřebu se k historii rovněž vyjádřit.

Z historických materiálů se dozvídáme, že na dotčeném území jsou Hrušnice nejstarší, poprvé uváděny již v roce 1234. To ještě nebyl založen ani hrad Rožmberk, ani klášter ve Vyšším Brodě. Uvádí se, že Hrušnice patřily premonstrátům z kláštera v Milevsku a teprve v roce 1317 přešly pod faru ve Frymburku. Některé prameny uvádí tento rok jako rok založení. Jak zjistil František Schusser v Urbáři zboží Rožmberského, uvádí se u frymburské rychty v roce 1379 název, který lze česky přeložit jako Václavova Lhota. Na počátku 14. století jsou ve frymburské farní pamětnici uváděny Hrušnice jako Velký Drozdov.

Hrušnice se staly sídlem rychty a později obce a patřily pod ně vlastně až do roku 1945 obce Kovářov, Hrdoňov a Posudov. Hruštická návěs byla ve tvaru podkovy a byl odtud pěkný výhled na Vltavu. Domů se uvádí v roce 1379 celkem šest, po třicetileté válce pak osm. V 18. století patřily Hrušnice pod

panství Rožmberků a majitelem byl hrabě František Leopold Buquoy. Na počátku 20. století se počet domů rozrostl na jedenáct, pak třináct a uvádí se 116 německých obyvatel.

Sedlácké statky v Hrušticích sice zanikly, ale vyrostlo zde velké množství rekreačních chat a pionýrský tábor. Ten po roce 1990 připadl po krátkou dobu pod Statek Frymburk, dokonce jsme změnili i název na Camp hotel, který funguje v oblasti i nadále.

Již zmíněný Kovářov, z německého překladu „kovářova paseka“, je připomínán v roce 1379, uváděno je osm osedlých a jeden kovář, kteří pěstovali převážně len, neboť to byl „kraj chudý“. Ve druhé polovině 18. století si stavěli další svá obydlí dělníci, kteří v létě plavili vory. Před 1. světovou válkou se uvádí 15 domů a 111 německých obyvatel. Kovářov, ačkoliv byl počtem domů větší, patřil po celé období až do roku 1945 pod rychtu a později pod obec Hruštice.

Posledním z této trojice je Hrdoňov, rovněž připomínán v roce 1379, uváděno je deset domů. Jméno Hrdoňov vzniklo z původní samoty, nazývané Hrdoňův dvůr nebo německy Jindřichova samota. U Hrdoňova to není sice doloženo, ale existuje reálná úvaha, že osídlení zde bylo již dříve, přibližně v druhé polovině 13. století. V roce 1930 postihl prakticky celou obec velký požár, ovšem za bezplatného poskytnutí dřeva na krovy od Schwarzenberků se opět všechny domy do zimy opravily. Dnes se zde nachází hotelový komplex Fontána.

Českokrumlovský deník: 4. Leden 2014

Železniční nádraží Černá v Pošumaví

Zalistujeme-li v jakémkoliv turistickém průvodci nebo prospektu, které představují obec Černou v Pošumaví, vždy tam najdeme, že v obci je železniční zastávka a že tedy obec má pravidelné vlakové spojení s okolním světem. Nikomu z návštěvníků příjezdějících na nádraží Černá v Pošumaví to nepřijde zvláštní, zvykli jsme si i my obyvatelé obce, a přitom je to však poněkud jinak.

Hranice katastrálního území obce Černá v Pošumaví prochází za mostem těsně před začátkem osady Hůrka a ještě před samotným nádražím a téměř kopíruje trať až k rybníku Olšina. Znamená to tedy, že vlakové nádraží a železniční zastávka Černá v Pošumaví se nachází již na území města Horní Planá.

Nádraží si však zachovalo i po 112 letech svůj původní název a my „Čerňáci“ jsme na to náležitě hrdí. Připomeňme si nyní, jak to vše bylo od samého počátku.

Jak uvádí dostupné prameny, místo, kde bylo postaveno nádraží, se původně nazývalo Sosnový les. V samé blízkosti, v oblasti, kde se dnes nachází takzvané Malé Lipno, se rozkládaly Schwarzenberské tuhové závody, které byly právě koncem 19. století významným a mohutně prosperujícím podnikem. Měly vybudovánu vlastní

vnitropodnikovou úzkokolejnou železniční trať na převážení tuhy, rašeliny, dřeva a dalších materiálů. Proto již delší čas byl z jejich strany zájem o vybudování určitého překladiště, které by zaručovalo lepší spojení se světem a tím možnosti zvýšení vývozu suroviny.

I z jejich podnětu se v roce 1872 konala pochůzka trati budoucí železnice z Českých Budějovic přes Český Krumlov do Strážného. V roce 1873 začaly vyměřovací práce a 30. srpna 1884 bylo ke stavbě železnice z Budějovic do Želnavy uděleno stavební povolení.

Dne 23. srpna 1890 byl pak proveden slavnostní výkop a 19. listopadu 1891, na jmeniny císařovny Alžběty, byla otevřena trať z Budějovic do Kájova.

Další úsek trati z Kájova do Želnavy byl zprovozněn 3. července 1892, kdy bylo i slavnostně otevřeno nové nádraží pod názvem Schwarzbach Hůrky. Mimo nádraží a tuhové doly zde vlastně nic nebylo, ale v následujících letech zde vyrostlo deset nových budov, včetně hostince a obchodu.

Název Schwarzbach byl dominantní především kvůli tuhovým závodům, které měly již světový ohlas, ale i z hlediska přiřazení celého sídliště k Černé.

Železniční stanice se stala důležitou nakládací stanicí na této železnické trati. V důsledku výstavby lipenské přehradní nádrže musela být trať v úseku od tehdejší stanice Černá Hůrka do Horní Plané přeložena na levý břeh Vltavy.

Vlak ze stanice Černá Hůrka vyjel po nové trati 20. dubna 1958. V následujících letech se ustálil název železniční stanice na Černá v Pošumaví.

Zajímavostí může být i to, že ze stanice Černá Hůrka měla vést železniční přípojka podél Vltavy do Dolní Vltavice a dále pak k Aigenu a k připojení na dráhu do Lince.

O tom rozhodla po dlouhých vyměřováních rakouská vláda, jenomže vypukla první světová válka, která stavbě zabránila.

V současném, nejnovějším období, zase rozhodla „krajská vláda“ v Českých Budějovicích, že k nádraží Černá v Pošumaví bude připojena trať šumavské lokálky, která propojí trať z Lipna, přes Frymburk a Černou ve směru jak na Volary, tak Český Krumlov a České Budějovice.

Obyvatelé obce Černá v Pošumaví však nebyli k tomuto návrhu nikterak vstřícní, ba dokonce protestovali slovně, písemně i soudně.

I když se zatím vše jeví jako prohra, doufejme, že naši potomci nebudou muset ve svých zápisech a kronikách psát zprávy o výstavbě této „šumavské“ trati.

Českokrumlovský deník: Středa, 15. Leden 2014

Komu patří Štola Josef na Mokré?

Naše obec a zejména oblast osady Mokrá byla po dlouhá desetiletí významným producentem grafitu. Doly zde založila Eggertova společnost, která těžila asi čtyřicet let a v roce 1866 je odprodala Schwarzenberkovi. Již od samého počátku byly problémy s prosakováním podzemních vod do dolu. Již Eggertova společnost uvažovala o ražbě štoly, ale teprve za Schwarzenberka se začal záměr uskutečňovat. S ražbou se začalo v roce 1897, štola dosáhla celkové délky 2 240 metrů a měla sloužit jako odvodňovací kanál ražený směrem k šachtám v okolí Mokré. Stavba měla být hotova za pět let, ale problémy kolem prosakování vody, propadání terénu a opětné vyplňování vyrubaných prostorů, dokonce na několik let zastavení stavby, to vše se táhlo celých čtyřicet let. Když se v roce 1937 zřítila šachta Anna, se kterou byla štola propojena, znamenalo to konec prací.

Předmětem našeho současného zájmu po skončení všech důlních prací na Mokré je vyústění dědičné Josefovy štoly u lipenského jezera nedaleko osady Mokrá. Toto vyústění je osazeno kamenným portálem, kde nad vyzděným obloukem štoly je římsa se slepým vlysem a volutami po stranách a vše vrcholí dekorativním podstavcem s knížecí korunkou.

Obec Černá v Pošumaví, na jejímž katastrálním území portál vyúsťuje, považovala po celou dobu objekt za určitý druh památky, která by měla být chráněna. Až do současné doby se však nikdo o tento pozůstatek dolování nijak nestaral. Samotný objekt tak chátrá a rovněž okolí neskýtá zrovna oku lahodící požitky.

V roce 2013 se obec rozhodla, že portál a okolí by bylo potřeba vhodně upravit, protože stále se ožívají turisté, kteří chtějí portál a část štoly vidět. Starostka proto oslovila pracovníky Lesů ČR, neboť „památku“ leží uprostřed lesů, jenomže tam nevěděli, zda je portál jejich, ale přislíbili opravu portálu a úpravu okolí, pokud však budou mít v ruce doklad, že jde o jejich vlastnictví.

Vlastníci tuhových dolů se k objektu rovnou nehlásili a tvrdili, že vše je Ministerstva životního prostředí. MŽP potvrdilo, že „ano, je to naše, ale my nemáme prostředky na opravu“.

Starostka proto nabídla, že obec vloží prostředky a portál opraví, když jí ho MŽP pronajme. To však kontrovalo, že to nelze, musel by se obci pronajmout celý objekt, čili s portálem i štola. Jeskyňáři z Chýnovských jeskyň, kteří zpracovávali studii vnitřku štoly, zase starostku varovali, aby na takovýto pronájem obec nepřistupovala, protože cokoliv by se v celém objektu stalo, bude pak vina obce.

Starostka pak jednala i s památkáři, kteří na vyvolaném jednání prohlásili, že štola není nikde zapsána, že by bylo možno uznat za památku celek, bez označení štoly. Proto se znovu vyvolalo jednání s Lesy, památkáři a obcí, Lesy byly pro, aby památka byla vyhlášena, celý prostor by pak

opravili, ale muselo by to být v jejich vlastnictví. MŽP však dále tvrdí, že štola a portál nejsou nikde v katastru zapsány, a tak to patří jim.

Z celého dlouhodobého jednání vyplývá, že všichni zainteresovaní by rádi portál i okolí opravili, všichni tvrdí, jaká je to nádherná památka po dolování, ale dosud není z této situace žádné východisko. Na začátek by snad stačilo vyrobit ceduli a postavit ji tak, aby byl každý dostatečně informován. To by obec Černá v Pošumaví udělala, ale co bude dále, není vyřešeno.

Českokrumlovský deník, 28. Únor 2014

Historické foto portálu + portál v roce 2013

Erika Zemanová: Dolní Vltavice, zatopené domovy

Ještě jednou si dovoluji vrátit se k tématu, o kterém jsem již v jednom svém článku psal. Totiž o tom, že na začátku roku 2014 spatří světlo světa druhá knížka paní Eriky Zemanové o Dolní Vltavici.

Teplická občanka zavzpomínala na své mládí a období dospívání, které prožila právě v našem kraji, v Dolní Vltavici. Výsledkem je tak pěkná a jistě pro řadu čtenářů velmi čtivá knížka, kterou v současné době vlastním nákladem vydala pod názvem *Vzpomínky na mládí aneb Zatopené domovy*.

Svým vzpomínáním nás zavádí do míst, která důvěrně znala, kde chodila do školy, kde začala pracovat, prožila první lásku. Seznámí nás s památkami, které již dnes nenajdeme, protože je nenávratně pohřbily vody lipenské přehradní nádrže. S láskou hovoří o svých rodičích, o kamarádkách, o některých peripetiích své rodiny, což přinášel fakt,

že matka byla německé národnosti. Zmiňuje se zde i o odsunu německého obyvatelstva, převážně ovšem z oblasti Ústecka, kde rodina bydlela před svým odchodem na Šumavu.

Život v Dolní Vltavici byl po celou dobu spjat i s Kyselovem, kde byla lokalizována jednotka Pohraniční stráže a kde vojáci „péesáci“ ovlivňovali podstatně život v obci. Pro tehdejší mladá děvčata to však byli prakticky jediní zástupci opačného pohlaví v jejich věku, obdivovali jejich vojenskou službu jako náročnou a nebezpečnou, a proto i vzpomínky na ně jsou tímto citem ovlivněny.

S láskou vzpomíná na ředitele a učitele, ale i předsedu Místního národního výboru v jedné osobě, pana Františka Nejedlého, a na celá školní léta. Vzpomíná na prožité První máje, na tancovačky i návštěvy kina i na oslavy svátku Pohraniční stráže.

Přestože prožila období konce a zániku Dolní Vltavice, vyjadřuje svůj dnešní kladný vztah i k vodám „jihočeského moře“ a děkuje zaměstnancům elektrárny v Lipně, kteří jí umožnili nahlédnout do srdce lipenské elektrárny, která paradoxně

způsobila ztrátu jejího domova.

V doslovu ve své knížce píše: „Nejvíce jsem litovala těch nádherných budov, vadil mi zánik celých vysídlených vesnic. Tomu jsem musela přihlížet, toho jsem se i částečně zúčastnila při těžbě dřeva z vykáceného lesa. I při postupném zanikání obce jsem zde měla svá krásná místa, kam jsem chodila na procházky i na první rande. Nejkrásnější byla cesta samotou zadem k Radslavi, posedět jsem si chodila i ke Stinyho kapličky nad obcí, odkud byl překrásný výhled. Jsem ráda, že až sem nedosahuje voda, protože každá návštěva do těchto míst mi připomíná mé krásné a nezapomenutelné chvílky.“ Knižka je tedy na světě a každého, kdo má rád tento kraj, kdo v něm prožil menší i větší část svého života, osloví nejen svým vypravěčským uměním, ale i spoustou dobových i současných fotografií. Je to svým způsobem knížka unikátní, která si zaslouží pozornost mnoha čtenářů, neboť jim přinese nejen zdroj poučení, ale i pohodu, krásu a zábavu. Sám jsem příkladem toho, že je to knížka velmi čtivá a čte se jedním dechem.

Českokrumlovský deník: 19. březen 2014

Vedle historických foto zařadila autorka do knížky i snímky současné

Johan Christian z Eggenberku zrušil poddaným z Černé odúmrtné právo

Podle Ottova slovníku naučného je odúmrť majetek pozůstalý po někom, kdo nezanechal ani dědiců testamentních, ani zákonných.

Tento majetek náležel, tzv. právem odúmrtným státu, v minulých stoletích královské koruně, církvi, městům nebo jiným oprávněným subjektům. V případě úmrtí poddaných, kteří nezanechali poslední vůli anebo byli bezdětní, připadla polovina jejich majetku vrchnosti a vdově připadla druhá polovina majetku.

Také dědictví zemřelých dětí nepřípadlo sourozencům, nýbrž vrchnosti. V roce 1562 chtěl Vilém z Rožmberka udělit svým poddaným osvobození od úmrtí ale pouze proti zdvojnásobení dědické daně, což občané rychty Černá odmítli. Teprve dne 30. května 1709 byli poddaní rychty Černá od úmrtí osvobozeni Johanem Christianem z Eggenberku.

V citované ukázce je jen malý odstavec, v úvodu s bohatým titulováním. Samotné udělení je na několika stranách a obsahuje řadu různých nařízení a doplňků, které je potřeba plnit a dodržovat. Od té doby uběhlo 305 let.

Jeho velkoknížecí milost, nejjasnější kníže a pán, pan Johann Christian dává ve známost:

„My, z Boží milosti Johann Christian, vévoda na Krumlově, kníže z Eggenberku, pokněžněný hrabě svaté říše římské na Gradišce, hrabě s Adelsberku, pán na Aqulei a Ehrenhausen, vrchní dědičný maršál v Rakousku pod a nad Emží, vrchní dědičný komoří ve Steyeru, vrchní dědičný nástupce v Kraňsku a Slovinské marce, skutečný tajný rada a komoří, jakož toho času vládnoucí vévoda na Krumlově, dáváme ve známost a na vědomí, že naše, k panství Krumlov náležející rychta Černá zvaná, co nejponiženěji prosící, jsme My ráčili co nejmilostivěji a všechny se tam nacházející a k rychtě patřící poddané, od břemene odúmrtní osvoboditi a svobodu jako ostatním našim stejnou svobodu rychtě a obci, jak také plně jejich žádost a nejponiženější prosby pro jejich poslušnost a oddanost v milosti přísluší a je od břemene odúmrtní, v níž doposud byli uvázáni, osvoboditi a vyvázati, také všechny jejich dědice a potomky mužské i ženského pohlaví takové omilostiti, aby oni tímto jmenovaným odúmrtním odbřemeněni byli“.

Tak dáno na zámku Krumlově 30.července 1709

P e č e ť

Johann Christian z E.“

Českokrumlovský deník: 4. Duben 2014

Životní příběh české uprchlice z Bosny

V současné době sledujeme aktuální vývoj situace v Ukrajině s následným začleněním Krymského poloostrova do státního území Ruské federace. V této souvislosti je připomínána obdobná situace v tehdejší Svazové republice Jugoslávie, kde boje o území Kosova byly ukončeny právě před 15 lety, v červnu roku 1999.

Jaká byla situace na tomto území Balkánského poloostrova, kde na začátku devadesátých let minulého století začaly spory, které vyústily v etnické čistky a vyvražďování obyvatelstva, nám nejlépe může popsat přímá účastnice, která tam žila, bydlela a pracovala, nyní občanka Černé v Pošumaví, paní Ivana Sirotková. Začtème se tedy do jejího vyprávění, které je vzpomínkou na dobu tam strávenou.

Vše začalo v Kralupech nad Vltavou, kde tehdejší jugoslávští odborníci stavěli chemický závod Kaučuk a Rafinerie ropy. Zde se právě s jedním z nich seznámila, stal se jejím manželem a po třech letech se jim narodila dcera. Manžel pocházel z městečka Gacko, které leží v horách ve výšce 1260 metrů nad mořem v jižní části Bosny a Hercegoviny, asi 60 kilometrů od Dubrovníku. V té době začala firma, kde její manžel pracoval, stavět elektrárnu právě v Gacku, navíc tam měl dům po rodičích, a tak se tam oba v roce 1979 přestěhovali. Zanedlouho se jim pak narodila druhá dcera a za další tři roky syn. Spolu s manželem pracovala paní Ivana v uhelné elektrárně jako laborantka, neboť byla profesí chemička. Manžel pocházel z muslimské rodiny, ale nikdo tehdy na to nekladl zvláštní důraz. Společně vedle sebe žili Srbové i Muslimové, v práci byli přátelé a kamarádi, ale teprve pozdější nenávisť je rozdělila a způsobila vše, co se pak odehrálo.

Bylo to v období, kdy tento mnohonárodnostní stát se nazýval Socialistická federativní republika Jugoslávie a v jeho čele stál prezident Josip Broz Tito, který vládl až do své smrti v roce 1980 a který byl velkou autoritou. Jugoslávie byla sice socialistický stát, ale nebyla členem Varšavské smlouvy a neuznávala politiku Sovětského svazu, považovala se za zemi neutrální, což znamenalo možnost obchodování s východem i západem.

J. B. Tito držel zemi pevnou rukou, a tak po jeho smrti začali sami obyvatelé říkat, že to nedopadne dobře, že z toho vznikne válka. Obyvatelstvo bylo poznamenáno excesy druhé světové války, kdy bylo nacisty povražděno mnoho tisíc obyvatel, přičemž k tomu dopomohli notnou měrou i samotní občané.

„V době, kdy jsme do Gacka přijeli, byli všichni obyvatelé Jugoslávci,“ vypráví paní Ivana. „Gacko leží v Bosně a Hercegovině, kde byla směs všech vír a vyznání. Chorvaté jsou převážně katolíci, Srbové zase pravoslavní a v Bosně a Hercegovině byli vedle Bosňáků (kteří se při sčítání v roce 1991 přihlásili jako Muslimové) i ostatní víry.“

Po rozpadu komunistických režimů ve střední a východní Evropě se postupně rozpadla i Jugoslávie. Nejprve se odtrhlo Slovinsko, dále Chorvatsko, Makedonie a Bosna a Hercegovina a vznikla Svazová republika Jugoslávie, která byla federací Černé Hory a Srbska. Právě tato republika byla cílem bombardování vojenských sil NATO na jaře roku 1999, jehož cílem bylo zastavit vyhánění Albánců z Kosova.

V té době však již byla paní Ivana i s dětmi zpět v České republice. Jejich strastiplná a dodnes nezapomenutelná cesta začala v květnu roku 1992. Od března tohoto roku byla Bosna a Hercegovina nezávislá, vytvořená ve svazku Bosňáckých Muslimů a Chorvatů na základě referenda. To však neuznávali Srbové, vyhlásili v dubnu 1992 vlastní republiku a začaly etnické čistky, nenávisť, nevráživost a postupný boj každého proti každému. Hlavním předákem byl Radovan Karadžić, který byl z Bosny a Hercegoviny, byl však Srb a pravoslavný.

„V samotném Gacku i okolí to začalo vřít, pravoslavní Srbové začali pronásledovat bosenské muslimy, postupně se začalo i střílet,“ vzpomíná Ivana Sirotková. „Z celého území byli všichni Chorvaté a Muslimové postupně vyhnáni, kraj se dodnes nazývá Krajina Srbská. Tvrdilo se, že si všechny problémy přivodila Bosna a Hercegovina sama. Já však jsem svědkem toho, že přišli a všechny chlapy mobilizovali jako vojáky, ovšem poslali je dolů na Dubrovník, v Gacku nezůstali. Pak přišla srbská armáda a různé jednotky jako Bílí orlové, kterým bylo všechno jedno, znásilňovali ženy, zapalovali

stodoly, kam násilím vehnali živé lidi. Byla to agrese ze strany Srbů, kteří se řídili heslem „Všude kam vkročí srbská noha je srbské území.“

Jak to vše začalo a pokračovalo se dozvídáme z dalšího vyprávění. „Manžel byl muslim, tvrdil, že se nám nic nemůže stát, já však trvala na tom, že chci zpátky do Čech. Dcera tehdy dokončila druhou třídu střední školy a protože to u nás skutečně začalo vypadat moc špatně, připravili jsme se na útěk. Manžel zůstal doma a my ještě v květnu jsme jeli autobusem do Sarajeva, ale tam to bylo ještě horší, tak jsme se vrátili zpět.

Srbové tehdy začali chytat Muslimy na ulicích, v jednom největším hotelu ve městě udělali koncentrační tábor, kam chycené naháněli. Bydleli jsme v domku společně se švagrem a švagrovou, která se asi v červnu rozhodla, že zajde do vesnice odehnat krávy. Tam již byl její manžel i synové s nevěstami, švagrová tvrdila, že pak se vrátí, aby hlídala barák. Moje dcery se rozhodly, že půjdou s ní, nechtěla jsem je pustit, měla jsem o ně strach, ale švagrová mě přemluvila. Prý se alespoň podívají, aby poznaly, že ani na vesnici to není lepší. Tak jsem jim sbalila batůžky a odešly.

Ve vesnici bylo převážně muslimské obyvatelstvo, a tak Srbové cestu do vesnice uzavřeli, tak švagrová se šla podívat do vedlejší vesnice, kde měla rodiče. V tu chvíli začali Srbové původní vesnici bombardovat a za chvíli byla celá v plamenech. Nevěděla jsem, kde jsou v tu chvíli moje dcery, dostala jsem velký strach, že jsou mrtvé. Šla jsem za kamarádem, který byl srbským policistou, zda neví, co se děje. Když jsem mu řekla, že dcery jsou v té vesnici, vynadal mi, že jsem prý musela vědět, že vesnici napadnou. Byla to prý odplata za druhou světovou válku, kde v roce 1945 povraždili muslimové spolu s Chorvaty mnoho srbského obyvatelstva.

Policista mě však ujistil, že vyše hlídky, které budou hlídat všechny přístupové cesty, a kdyby na mé dcery narazily, tak aby je pustili, ale že stát se může cokoliv, hlídky měly tehdy rozkaz každého na potkání zabít.

Mé dcery však během toho bombardování utekly s mou švagrovou a sousedkou do hor, kde již měly lidé poschovávané nějaké to jídlo na přežití. S mými dcerami utekla i neteř švagrové, v horách se však ztratily a trvalo jim tři dny, než švagrovou našly. Mým dcerám tehdy bylo 17 a 14 let. V horách strávily celkem 14 dní, byly to hory vysoké 2000 metrů, nikde žádná voda, ani potůček, jen sněhové jámy. Naštěstí sousedka se vyznala v různých bylinkách, a tak dětem vařila čaje, takže byly ušetřeny nějakých vážnějších zdravotních problémů.

Se sousedkou tam byla i její těhotná dcera, která se chtěla vrátit zpět do Gacka, kde měla manžela. Sebral tedy svoje dvě dcery, moje dcery, nějakou paní a starou babičku, kterou nesly na zádech a vydaly se na zpáteční cestu. Byla to cesta plná hrůzy, schovávaly se, měly strach, aby nenarazily na hlídky, tam by hrozilo zastřelení. Když přišly na cestu u Gacka, byl tam zrovna ten policista, kterého jsem prosila o ochranu mých dcer. Pustil tedy moje dcery, sousedku s dvěma dcerami a tu jednu paní s malými dětmi. Babičku však odvedli stranou a když propuštěné kousek poodešli, zaslechli výstřel, to babičku na místě hlídka zastřelila.

Já jsem již předtím tušila, že se mi dcery vrátí, proto jsem šla upéct koláč, který mají rády, manžel se zlobil, proč pečou, když holky jsou bůhvídkde. Moje mateřská předtucha se však vyplnila, dcery mi druhý den přišly domů. Dovede si každý představit jak vypadaly, čtrnáct dní se nemyly, tak jsem je vydrhla, všechno vyprala a dala do pořádku.

Další den ráno přišel nějaký manželův známý a říká, abychom si sbalili věci, protože nás začnou vyhánět. Sbalili jsme tedy tři kufry, dětem do batůžku to nejnnutnější prádlo a ráno pro nás přišli. Byli to vojáci z jednotky tzv. Bílí orlové, kteří byli známi tím, že podřezávali své oběti. Šli jsme s nimi, jeden nám řekl, abychom šli spodní cestou, protože mám malé děti, a na té horní, tam prý se střílí. Bylo to také proto, že jeden náš známý kluk hrál fotbal, měl mezi Srby kamarády a dovolil, abychom šli s ním spodní cestou. Dovedli nás před hotel, tam rozdělili muže a ženy na dvě strany a nařídili nám nastoupit do přistavených autobusů. Ten kluk z fotbalu nám ještě ukázal na autobus, do kterého máme nastoupit, ten že určitě dojede, za ostatní že neručí.

Nastoupili jsme tedy do toho autobusu, který jel do hlavního města Kosova Prištiny. Přitom jsme museli jet kolem tzv. Korytské jámy. Zde bylo pohřbeno za války v roce 1941 mnoho obyvatel, většinou Srbů, tehdejší skupinou „ustašovci“. Přivedli je na pokraj jámy, udeřili do hlavy a nechali

spadnout do jámy. Někdo tvrdí, že tam házeli Muslimy, jiný zase Srby, těžko říci. Každopádně jsme měli při průjezdu kolem strach. Zachránili jsme se však všichni.

Měli jsme se dostat do Makedonie, ale na hranicích nám řekli, že mohou přejít pouze matky s dětmi do 15 let. Mé starší dceři již bylo 17, některým dalším také, a tak jsme to odmítly.

Odvezli nás tedy zpět do Prištiny, kde nás na trávníku vysadili a autobusy odjely pryč. Zpočátku mezi nás přišli nějací Albánci a začali si vybírat tebe, tvou dceru, tuhle tu paní jestli chcete, můžete jít s námi. Jenomže byli oblečeni v bílých šatech, ověšeni všude zlatem, báli jsme se, že skončíme někde v nevěstinci, a tak jsme odmítly s tím, že chceme být všichni pohromadě.

Byly jsme tam asi týden, spaly na kufrech, sousedka tam měla sestru, a tak zorganizovaly nějakou pomoc v jídle od Červeného kříže.

Pak přistavili vlak, převezli nás na makedonskou hranici a tam jsme byly na nádraží tři dny. Byla tam pouze hlína, na tom jsme ležely, nebylo co jíst, přivezli nám na dvě osoby jednu krabičku rybiček a jeden větší kulatý rohlík, děti dostaly trochu mléka.

Poslední den tam jeden malý klučina ustavičně brečel hlady, šel kolem celník, vzal nás do kanceláře a ptá se, kdo jsem. „Jsem Češka!“ pravím a on řekl, že za chvíli pro nás přijede osm autobusů, abychom nastoupily až do toho posledního. „Ten vás odveze do Skopje, já až budu mít po službě, tak tam na vás budu čekat a vyzvednu vás.“ Mezitím jsme dostaly nějaké jídlo a že se pojedou na Prespanská jezera, dcery však nechtěly, když nám ten celník slíbil, že nás vyzvedne a odvede na ambasádu. Ovšem ten, který celý odvoz řídil, to nechtěl dovolit, prý je za nás odpovědný a že má kamaráda, který má tchýni Slovenku a u ní nás cestou vysadí. Pak že se tam vrátí a nějak nás do Čech dostane. V té vesnici jsme šly k oné Slovence, která přešla na muslimskou víru a odstěhovala se sem. Byla vdova, takže žádní muži do domu nesměli, nějací kluci nám tedy pomohli s kufry. Vypadaly jsme určitě strašně po té cestě, ale přijala nás vstřícně, dokonce sama hned poznala, že jsem Češka. Řekli jsme jí, kdo nás poslal, nechala nás vykoupat a odpočinout, byly jsme tam asi tři dny. Během té doby jsme čekaly, zda dostaneme nějaké peníze na cestu od Červeného kříže, jenomže ty stále nepřicházely. Slovenská muslimka nám tedy dala peníze sama, bylo to 400 marek, s tím, že si je pak nějak získá. Odvezli nás do Skopje na autobus, koupili jízdenky a jely jsme vstříc České republice. Cesta trvala dvě noci, jely jsme přes Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko a Slovensko do Prahy. Tam, když jsme vystoupily, neměly jsme ani korunu, nemohly jsme zaplatit na WC v metru, toaletářka nás tam však pustila. Ve Stodůlkách jsem již musela požádat jednu paní, aby mi zapůjčila alespoň tři koruny na telefon. Tehdy stálo volání z automatu ještě jednu korunu. Paní mi je dala a já volala bratrovi, to jsem nepochodila, pak strejdovi a ten pro nás přijel a jeli jsme do Kralup. Toto strastičné cestování trvalo celých 14 dní.“

Do České republiky se tedy vrátila rodina začátkem července, zatím bez manžela a otce. Paní Ivana nastoupila v chemickém závodu opět jako laborantka, dodělala si střední školu s maturitou a děti začaly znovu chodit do školy.

O svém manželovi, který zůstal doma, dále paní Ivana vypráví: „Manžela a jeho příbuzenstvo odvezli do asi 70 kilometrů vzdáleného koncentračního tábora v Bileči, kde byli v nelidských podmínkách drženi. Na den dostávali přidělem jeden malý hrníček vody a jedno vajíčko natvrdo. Hodně lidí zde zemřelo, pak se o tom dozvěděl Červený kříž z Dubrovniku, vykonali tam návštěvu, vše bylo popsáno, takže se režim poněkud zmírnil. Byli tam tři měsíce a pak je Chorvaté vyměnili za srbské zajatce. Dostali se do Chorvatska, dali je dohromady a měli jít do války. Manžel však přes českou ambasádu uprchl do České republiky, kde jsme ho na podzim uvítali.“

Závěrečné hodnocení a celkový pohled na část života prožitého v ‚Jugoslávii‘ shrnula paní Ivana: „Ještě v době mého pobytu v Gacku se mnou udělal rozhovor dnešní senátor a novinář Jaromír Štětina, který tehdy byl válečným zpravodajem. Bohužel článek, který napsal, se mi dosud nepodařilo nalézt. Tehdy při odjezdu jsem do Čech jela sama, všechny ostatní uprchlíky odvezli na Prespanská jezera, kde bylo velké rekreační středisko, z něhož se pak dostávali do různých míst světa. Ještě před cestou jsem posílala do Bělehradu cestovní pas, aby mi mohli zapsat děti, ale odepsali mi, že bez povolení manžela to nejde. Ale pak přece jenom asi za 14 dní pas přišel a všechny děti tam byly zapsané.“

Dnes na všechno prožité vzpomínáme a v paměti máme uloženy všechny strasti a tragédie, jichž jsme byli svědky. Zejména dcery prožily skutečně nezapomenutelné chvíle a poměrně dost je to poznamenalo.

I lidé v Gacku se postupně vzpamatovali, vrátili se do vesnic, postavili si nové domky, žijí a pracují nadále v elektrárně i jinde. Ovšem už to není to, co bývalo. Podívat jsem se tam od té doby nebyla. Byli jsme s mým současným mužem na rekreaci v Baška Vode v Chorvatsku, do Gacka a okolí bych se možná ráda ještě podívala, ale jen tak kolem projet a nezastavovat.“

Vzpomínky Ivany Sirotkové končí. Prožila 13 let v oblasti Bosny a Hercegoviny, která oplývá velkým množstvím pamětihodností a podle mnoha zdrojů je jednou z nejunikátnějších a kulturně nejpestřejších oblastí Evropy. Bohužel válečné konflikty devadesátých let tuto zemi dost těžce poznamenaly. Během občanské války, která začala v roce 1992, zahynulo kolem 100 tisíc obyvatel, z toho 70 % Bosenských muslimů, 25 % Srbů a 5 % Chorvatů. Skoro polovina obyvatelstva byla přesídlena, jak v rámci země, tak do zahraničí. Bosna a Hercegovina je stát malý, relativně mladý, ale určitě s nadějnou budoucností.

Českokrumlovský deník; 5. květen 2014

Příčiny a záminky rozpoutání první světové války

„Tak nám zabili Ferdinanda,“ řekla posluhovačka panu Švejkovi. „Kterýho Ferdinanda, paní Müllerová?“ otázal se Švejk. Kdo by neznal klasický začátek proslulého románu Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka*.

Onen Ferdinand, který je předmětem dialogu Josefa Švejka se svou posluhovačkou, byl následník trůnu, arcivévoda Ferdinand d'Este, který byl se svou českou manželkou Žofíí Chotkovou zastřelen v Sarajevu 28. června 1914. Následkem tohoto atentátu tak vznikl první celosvětový masakr dvacátého století, první světová válka, při níž zahynulo deset milionů lidí.

Kdo se v té době zajímal o politické dění, nemohl být však nijak překvapen. Z Kroniky československého revolučního hnutí v Itálii, vydané v roce 1927, mohu citovat: „Těžké mraky politického napětí rozprostíraly se nad Evropou již od roku 1913. Nedůvěra, diplomatické pletichy a zákulisní politické rejdy mísily se v hrozivé změti se stoupajícím válečným zbrojením a obchodním zápolemím všech evropských států. Na všech stranách bylo sice slyšeti ujišťování o mírumilovnosti panovníků a národů, ale potají se kuly pikle a konaly dalekosáhlé přípravy na výboj a odboj. Napětí stupňovalo se až do děsivého ticha na jaře roku 1914, jež věštilo blížící se bouři. Jako blesk pak působila po celém světě zpráva o atentátu v Sarajevu.“

Následník rakousko-uherského trůnu, celým jménem František Ferdinand Karel Ludvík Josef Mária arcivévoda Rakouský Este, přijel dne 28. června 1914 se svou manželkou hraběnkou Chotkovou na návštěvu do Sarajeva. Jako vrchní inspektor rakousko-uherské armády se přijel podívat na vojenské manévry, které probíhaly v Bosně. Její obyvatelé a rovněž je podporující Srbové ovšem nechťeli být součástí Rakouska, a tak to pro ně byl nenáviděný usurpátor. Proto se rozhodli ti nejradikálnější nacionalisté ze skupiny Mladá Bosna, která byla napojena na organizaci Černá ruka, vyřešit problém atentátem.

Několikrát se jim však nepovedl, teprve až když auto následníkovu s českým řidičem Franzem Urbanem vjelo omylem do špatné ulice, všiml si toho srbský student Gavrilo Princip a na auto ze vzdálenosti dva a půl metru dvakrát vystřelil. Nejdříve trefil Ferdinanda do krku a podruhé, prý zřejmě neúmyslně, do břicha manželku Žofii, která manžela instinktivně zakryla.

V Kronice obce Bližná uvádí kronikář Josef R. Hahnel k této události některá základní data. Sám narukoval 28. července 1914 k „velkému zápolemí národů“ k pluku pěší domobrany v Litoměřicích. Právě tohoto dne vyhlásil Jeho majestát císař a král Franz Josef I. Srbsku válku, protože na jí podané ultimátum odpověděla neúplně a nedostatečně, zejména nesouhlasila s vyšetřováním pozadí atentátu na svém území.

Další vyhlášení války na sebe nedalo dlouho čekat. Dne 3. srpna vyhlásilo válku Německo Rusku, 4. srpna Francii a 5. srpna Belgii a Anglii. Připojila se i většina evropských, asijských a amerických států a

dokonce i Austrálie. Proti celému světu tak stálo Německo, Rakousko, Bulharsko a Turecko. První světová válka trvala pak čtyři roky a skončila 11. listopadu 1918.

Zavražděný následník trůnu s manželkou byli pohřbeni do rodinné hrobky v Artstettenu v Dolním Rakousku, Gavrilo Princip byl sice chycen, ale jako mladistvý nemohl dostat trest smrti. Byl odsouzen na dvacet let do žaláře, odseděl si však pouze necelé čtyři roky, neboť ve zbídačeném stavu zemřel na tuberkulózu v terezínském vězení.

Připomeňme si tyto události, od nichž právě v těchto dnech uplyne 100 let.

30. Květen 2014

František Ferdinand d'Este + Gavrilo Princip

Naučné stezky na území Černé v Pošumaví

Zhruba před rokem vyšel v Českokrumlovském deníku můj článek o možnosti vytvořit kolem stávajících cest a cykloturistických tras naučné stezky, kde by na upravených panelových tabulích byly zveřejněny základní informace o místech, kterými turista v danou chvíli prochází.

V obci Černá v Pošumaví najdeme mnoho míst, která můžeme bez povšimnutí projít, ale o kterých se také můžeme dozvědět spoustu zajímavostí. Byl jsem proto požádán, abych připravil základní materiály a doplnil je vhodnými fotografiemi z daného místa.

Jako první byla vybrána trasa vycházející z obce Černá v Pošumaví přes Slavkovice, Muckov a zpět přes Pláničku do Černé. Vytvořit tuto stezku se tedy podařilo a na celé trase dlouhé sedm kilometrů najdeme deset zastavení, každé se stručným popisem nejbližší zajímavosti. Jedná se jak o přírodní rezervaci, přírodní památky, ale především o řadu sakrálních památek, Božích muk a křížů.

Turista přijíždějící do obce většinou navštíví spíše rekreační areál v oblasti od mostu až po Jestřábí, zdálo by se tedy, že místa vzdálenější, což je právě kolem Slavkovic, Muckova, Jam a dalších, jsou opomíjena. Ale není tomu tak, při několikerém průchodu touto novou naučnou stezkou jsem se přesvědčil o poměrně slušném množství do pedálů šlapajících turistů. Informační panel bude pro ně nejen místem malého odpočinku, ale i zdrojem poučení a u některých míst i možností odbočení na odkazovaná místa a seznámení s nimi.

Informační panely ve spolupráci s obcí připravili v Ateliéru Frymburk, jejich ukotvení na daná místa provedli zaměstnanci veřejných služeb obce. Ovšem zdaleka to nebylo jednoduché, zejména vyřešení vztahů s vlastníky pozemků, což se projevilo především u zastavení číslo 10, kaple Anderle před Černou, kde je postavení panelu, i vzhledem k bezpečnostní dopravní situaci, problematické.

Souběžně s touto trasou se pracuje na dalších dvou okruzích naučných stezek. Jedna bude kopírovat současnou z Černé do Muckova, ale odtud povede přes Hubenov do Mokré s cílem u dědičné štolky Josef za rekreační oblastí Na výsluní. Druhá trasa povede z Černé přímo na Mokrou a opět ke štolce Josef, anebo může být zkrácena podle informací daných na panelu. I tyto dvě trasy jsou z hlediska historického, přírodního i církevního neméně zajímavé.

Rozvoj naučných stezek bude pokračovat i v dalších místech obce, což jistě přispěje k dalšímu rozvoji cestovního ruchu. Nedávno získané Čestné uznání obce za podporu cestovního ruchu v soutěži Vesnice roku je tedy ve správných rukách.

Českokrumlovský deník, 21.června 2014

Panely na jednotlivých zastávkách Naučné stezky – trasa A

Osud kostela v Dolní Vltavici

V pátek 13. června jsem byl pozván na menší oslavu zahájení letošní sezony v jednom penzionhotelu v Dolní Vltavici se žádostí uspořádat besedu či přednášku o historii naší obce. Vedle hlavních představitelů obecní samosprávy pozvání přijala a zúčastnila se paní Erika Zemanová, které v nedávném období vyšla druhá knížka, tentokrát o Dolní Vltavici, kde vzpomíná na kus zde prožitého života.

Povšimněme si na začátek data uvedeného v úvodu, pátek třináctého má většina lidí zafixován jako nešťastný den. Dokonce existuje fobie z tohoto data, která má velmi pěkný název paraskavedekatriafobie.

Nic takového zde však nebylo ani v náznaku, všichni přítomní byli dle reakcí spokojeni jak s celým programem, tak i s vlastní besedou o historii. Po části jaksí povšechné jsem podrobněji zacílil přímo na Dolní Vltavici, o jejíž historii byl evidentně větší zájem. Zejména té nejposlednější, zániku a zaplavení obce Lipenskou přehradou, o tom, jaké památky se při tom zničily nebo zda se zachovaly, byla věnována závěrečná část besedy.

Rozhodl jsem se proto, že v tomto článku přiblížím osud historicky cenné památky, kostela v Dolní Vltavici, který před zbořením a zatopením figuroval na seznamu chráněných památek.

Co se týče založení původního kostela, již zde se prameny poněkud rozcházejí. Kronikář Dolní Vltavice uvádí, že kostel se připomíná již v roce 1346 při zřízení pražského arcibiskupství, kdy kostel patřil pod doudlebský děkanát. Podle webu Zaniklých obcí byl založen v roce 1355, další prameny uvádí, že byl založen před rokem 1350 klášterem ve Schlöglu a poprvé připomínán až v roce 1355, kde je uváděn farář Johannes.

Tento původní kostel byl postaven v gotickém stylu, podle některých pramenů byl zničen v husitských válkách, ovšem prokázáno to není. Každopádně však byl kostel úplně zničen ve válce třicetileté. Na jeho místě byl pak postaven pouze malý kostelík v barokním stylu v letech 1725 až 1726 a teprve v roce 1767 nechal kníže Josef I. ze Schwarzenberka postavit kostel nový, který byl vysvěcen 22. května 1770.

Kostel byl zasvěcen sv. Leonardu (Linhartovi), kterého řád cisterciáků ctil jako patrona oráčů a chovatelů dobytka. Tehdy bylo kostelů zasvěcených tomuto svatému v Čechách velmi málo, a tak byl

kostel navštěvován zemědělci ze širokého okolí. Byli totiž přesvědčeni o tom, že když se přimluví u sv. Leonarda, tak ten ochrání jejich zvířata od různých nemocí.

Kostel byl spravován premonstráty ze Schlöglu, kteří již v roce 1529 vydaly řád pro poutě konající se v místě zasvěceném sv. Leonardu a jeho součástí byly i slavnosti obětních zvířátek. Proto i v Dolní Vltavici místní kovář vykoval železné figurky obětních zvířátek a kostelník je pak prodával sedlákům za dva až tři krejcare.

Dle pramenů bylo chováno ve vltavickém kostele 18 železných obětních zvířátek, které byly majetkem kostela. Přítomní poutníci přicházeli ke skříním, podle velikosti svého majetku si koupili obětní zvířátka, před hlavním oltářem se pak pomodlili a prosili o přimluvu sv. Leonarda. Nakonec vrátili obětní zvířátka zpět do skříně, aby mohli obětovat zase jiní.

Tento nový kostel byla 34 metrů vysoká rotundovitá stavba s cibulovitou věží, bylo zde pět oltářů, kopulovitá klenba byla vyzdobena freskami představujícími osm blahoslavených. Chór byl spojen s chrámovou lodí vítězným obloukem, ozdoben hodnotnými stropními freskami. Na chóru po obou stranách varhan byly na zdi obrazy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého, českých patronů. Okna z olovnatého skla byla ručně malována, cenné varhany byly od Leopolda Breinbauera z roku 1896. Krásu kostela zvyšoval široký žulový vstupní portál.

V kostele stávala busta neznámé světice, řezbářská práce z konce 14. století, takzvaná Vltavická madona, jedno z nejstarších gotických děl Šumavy. Podle odborníků pochází ze skupiny umělců kolem mistra Parláře.

Na hlavní věži kostela byly dva zvony, malý bez nápisu a ozdob, větší měl na jedné straně vypouklý reliéf Ježíše Krista na kříži a na druhé straně reliéf Panny Marie s Ježíškem v náručí.

Tolik velmi stručně o kostelu, kde bylo ovšem ještě mnohem více zajímavých a cenných památek. Prakticky vše se zachovalo až do výstavby Lipenské přehrady. Osud obce Dolní Vltavice byl již zpečetěn, ovšem o kostelu se zpočátku uvažovalo, že zůstane zachován, byl památkově chráněn. Nakonec však ředitelství vodního díla Lipno odkoupilo kostel spolu se hřbitovem, márnicí a dalšími objekty za odhadní cenu 89 957 Kč a vše se připravovalo k demolicí.

V květnu 1958 byla na kostela rozebrána střecha a pak musel být odstřelen, protože při nízkém stavu vody vyčnívala věž z vody. Údajně dokonce kolovala historka o tom, že když se věž kostela odpálila, jeho cibulovitá bání se stále vracela k místu, odkud téměř 200 let shlížela do krajiny.

Zachráněna byla především gotická plastika světice a uložena do sbírek Alšovy jihočeské galerie. Je to plastická socha z lipového dřeva, vysoká 33 centimetrů, poněkud poškozená a dvakrát, v roce 1934 a 1967, byla opravována. Varhany z roku 1896 byly převezeny do kostela ve Vlachově Březí, několik soch z kostela má být údajně v kapli poutního kostela ve Lhotě u Svaté Anny na Strakonicku, obětní zvířátka mají být v městském muzeu v Nových Hradech a ostatní cennější věci v muzeu v Českém Krumlově. Tolik podle pramenů, sám jsem to nikdy nezjišťoval.

Dolní Vltavice se od té doby dokonale změnila, pamětníci ubývají, vzpomínky vyprchají. Současní obyvatelé, převážně chataři, chalupáři a majitelé penzionů, restaurací a hotelů, členové ze základny Vodní záchranné služby a mnozí další, spolupracují s obcí Černá v Pošumaví při vylepšení vzhledu osady a možné obnově některých dřívějších památek, čerpajíc přitom ze slavné historie své obce.

Českokrumlovský deník ,26.června 2014

Dolní Vltavice 1911 + začíná demolice budov, kostel stále ještě odolává

Demolice pokračuje, kostel zůstává nakonec- rok 1958

Postupně se krajina zaplavuje vodami Lipenského jezera + konec kostela + bourání – rok 1958

Už je to historie - Když hospodařil státní statek

Již několikrát jsem zmínil fakt, že historie je mým dlouholetým koníčkem a vším tím, co mi dělá téměř každodenní radost. Snažil jsem se to zhodnotit mnoha články, zejména z oblasti regionální historie, které měl čtenář možnost si přečíst na novinovém papíře okresního periodika. Málem si někdy připadám, že jsem zapomněl, co je vlastně mé původní povolání. Zapomněl? Kdepak. Jsem dosud neaktivním účastníkem toho pravidelného rytmu zemědělských prací, velice často se mi vybavují a vracejí vzpomínky na dlouhá léta prožitá v zemědělském podniku. Pro generaci dnešních třicátníků je to vlastně již historie a tak si myslím, že není na škodu připomenout ve zkratce období hospodaření na polích a ve stájích. V našem polipenském regionu se to týká státních statků hospodařících nejprve samostatně a od roku 1971 pod hlavičkou Oborového podniku Šumava, který se postupně dalšími delimitacemi rozrůstal. Delimitace probíhaly i uvnitř podniku a tak v roce 1976 vznikl sloučením statků Černá a Frymburk velký odštěpný závod Frymburk. Jeho součástí byly nejprve výrobní provozy Černá, Frymburk, Horní Planá, Světlík, Zvonková a Pasečná, později se z Frymburku vydělil provoz Milná a Pasečná se rozdělila na Přední Výtoň a Pasečnou. Vedle toho existovaly provozy pomocné pod názvy Pomocná výroba, Těžká mechanizace, Stavební oddělení a Závodní kuchyně.

Výměra zemědělské půdy na celém závodě Frymburk činila přes 10 tisíc ha, na ploše kolem 2 700 ha se pěstovaly obiloviny, na 280 ha stonkový len, závod měl v průměru 3 500 ks skotu, z nichž 2 400 ks tvořily dojnice. Průměrný počet pracovníků byl přes 800, z toho přes 100 osob bylo THP.

Předmětem tohoto článku je však pouze provoz Černá v Pošumaví, který v plnění plánované celkové i tržní produkce hrál vždy významnou roli. Obhospodařoval kolem 1800 ha zemědělské a 1200 ha orné půdy, průměrně choval 950 ks skotu, práci zde nacházelo kolem 110 zaměstnanců. Výsledky hospodaření byly v jednotlivých letech různé, do „společného krajíce“ odštěpného závodu však více přispíval v oblasti živočišné výroby. Velice dobře si vedl jak ve výrobě, tak i v dodávce mléka, kterého do mlékárny dodával v průměru přes 1 800 tis. litrů za rok a míval pravidelně i velmi dobré zatřídění podle kvality.

Ovšem ani na poli to nebyvalo tak špatné, provoz pěstoval kolem 500 ha obilovin, z toho téměř 300 ha jarního ječmene a necelých 200 ha žita / v roce 1981/ a něco málo ovsa. Výnosy se celkově pohybovaly na úrovni 3,2 tuny z 1 ha. Přesto právě uvedený rok nesplnil provoz Černá výrobu ani obilovin, ani objemné píce, ani stonkového lnu. Nejlepšího výsledku v rostlinné výrobě a zejména ve

výnosu obilovin dosáhl provoz v roce 1977 (z 574 ha byl výnos 3,34 t z ha), pod úrovní 3 tuny z ha byl v šesti létech z deseti. Výsledek opět většinou zachraňovala doживost krav.

Svou roli zde, ale i jinde v zemědělství, sehrávalo počasí, které v té době ukazovalo zejména zemědělcům naší oblasti svou nepříznivou tvář. Tehdy se často všude jinde pracovalo na polích, stačilo však vyjet nad Hořice, na katastr Černé a počasí bylo o mnoho procent horší.

Ve vzpomínce mi zůstal zejména rok 1984. Tehdy bylo dosaženo nejvyšší výroby obilovin v historii jak v republice, tak v Jihočeském kraji i v Oborovém podniku Šumava. Pro Statek Frymburk to však byl rok velmi neúspěšný. Jako jediný v OPŠ dosáhl nejnižšího výnosu ve sklizni obilovin, nesplnil ani objemnou píci ani stonkový len. Příčina byla již na jaře, kdy bylo nutno zaorat 700 ha ozimého žita, což byla zhruba polovina celkové plochy a nahradit ho jarním ječmenem. Z této plochy jen provoz Černá zaorával 221 ha. Zpočátku průběh vegetace byl poměrně slibný, ještě přede žněmi byla naděje na dobrý výnos. Pak ovšem velmi nepříznivé počasí s malým slunečním svitem a neustálými dešťovými srážkami způsobilo, že žně mohly být zahájeny až 3 září. Jenomže hned následující den začalo znovu pršet a období dešťů trvalo až do 10 října. Na polích statku stálo 80 kombajnů, všichni již měli sklizeno a přijeli na výpomoc, sklizeň se doslova kradla po hodinách. Začátkem října stálo ještě mnoho žita a ječmene a všechny ovsy a tak se vjelo i do podmáčených polí a sekalo se za každou cenu. Obilí o vysoké vlhkosti nestačily sušičky zpracovávat a tak se na všech vhodných místech hromadily zásoby obilí, které se neustále přehazovalo, přesto docházelo k plesnivění a překyselení. Provoz Černá i při této situaci nakonec své úkoly splnil. Vytrhal se i stonkový len, ale neprodal se. Balíky se ukládaly do stohu na poli před Dolní Vltavicí a zůstaly tam i v dalších letech. Čemolen tehdy odmítl celé množství ve výši 22 vagonů lnu vykoupit, neboť byl nedorosený. Nesplnila se též objemná píce na Černé, výpadek činil v přepočtu na krmné období ztrátu 27 dní plného krmení. Živočišná výroba tehdy své úkoly splnila. Počasí a nesplnění úkolů vedlo k vyhocení situace na provozu, někteří dobří traktoristé dali výpověď, nakonec muselo být přistoupeno k výměně vedoucího provozu.

Tolik jen malý náhled na jeden úsek celé bohaté činnosti statků, která postupně skončila po roce 1990 a současný stav již většině připadá normální, pouze pamětníci a tehdejší aktéři mohou vzpomínat.

14.července 2014

Kolektiv rostlinné výroby z roku 1977 + živočišná výroba kravín Černá 1979

Pracovníci živočišné výroby na Blížné 1977 + pracovníci živočišné výroby Muckov

V té době jedni z nejlepších traktoristů na provozě Černá – Alois zeman, Šimon Kortiš, Helmut Flöring

Život se zkratkami

Zkratka podle Wikipedie je ustálený způsob zkrácení slova nebo sousloví. Zkratky doprovází lidstvo prakticky od nepaměti, používali je již staří Římané, objevují se ve staročeštině, v češtině se podstatně rozšířily po II. světové válce.

V průběhu vývoje života v obci Černá v Pošumaví, což ovšem platí pro naprostou většinu obcí, hrály zkratky rovněž svou roli.

Po příchodu nových dosídlenců do obce vznikla po krátké době MSK/Místní správní komise/, která plnila až do voleb v roce 1946 úlohu MNV/Místní národní výbor/. V obci byly založeny tři strany- KSC/Komunistická strana Československa/, ČSL/Československá strana lidová/ a ČSSD/Československá strana sociálně demokratická/, do voleb již kandidovaly jen dvě, neboť ČSSD se sloučila s KSC.

Nejvíce hlasů získala KSC, začaly vznikat AV NF/Akční výbory Národní fronty/, které prověřovaly spolehlivost členů MNV a očišťovaly organizace NF od reakčních živlů. Pod vedením KSC vznikly LM/Lidové milice/, které v té době zabezpečovaly ochranu důležitých objektů, závodů, skladů, nádraží. Spolupracovaly s PÚ SNB/ Pohraniční útvar Sboru národní bezpečnosti/. Okrsek SNB/Sbor národní bezpečnosti/ byl i v Černé, později byl zrušen a bylo vytvořeno OO VB/Obvodní oddělení Veřejné bezpečnosti/ v Horní Plané.

Na Mokré vznikla v roce 1948 STS/Strojně traktorová stanice/, která zajišťovala komplexní obdělávání zemědělské půdy, která patřila NPF/ Národnímu pozemkovému fondu/. O rok později začala v Černé i

okolních obcích vznikat JZD/Jednotná zemědělská družstva/, která později zanikla a přešla do hospodaření ČSSR/ Československých státních statků/.

V té době začíná výstavba Lipenské přehrady, v rámci akce „Mládež buduje pohraničí“ přišlo několik stovek mladých členů ČSM/Československý svaz mládeže“. Ubytování byli v Dolní Vltavici, na Kyselově a na Bližné a někteří zde po skončení výstavby zůstali.

Zkratka se však nevžila u obnovené české Obecné školy, později přejmenované na Národní školu a ještě později na Základní školu. Ve větších obcích byly ZDŠ/Základní devítiletá škola/, místo Gymnázia byla JŠŠ/ Jedenáctiletá střední škola/ po ní DŠŠ/Dvanáctiletá.../.Stejně tak fungovala nejprve Veřejná obecní knihovna, později Místní lidová knihovna.Až do současné doby stále funguje již v šedesátých létech založený SPOZ/Sbor pro občanské záležitosti/.

Nejvíce se však zkratky vyřádily v tzv. společenských organizacích v obci. Ty byly sdruženy pod hlavičkou NF/Národní fronta/ a v obci byly: PO/Pionýrská organizace/, SSM/Socialistický svaz mládeže/, ČSTV/Český svaz tělesné výchovy/, ČSPO/Český svaz požární ochrany/,ČSŽ/Český svaz žen/, SČSP/ Svaz československo-sovětského přátelství/, ČSČK/Československý červený kříž/, ČMS/České myslivecké sdružení/, SRPŠ/Sdružení rodičů a přátel školy/, ROH/ Revoluční odborové hnutí/, Svazarm/ Svaz pro spolupráci s armádou, jednotky PS VB/Pomocná stráž Veřejné bezpečnosti/ a PPS/Pomocník Pohraniční stráže/ a další.

Podle JP KVČ/Jednotný plán kulturně výchovné činnosti/se pořádaly akce jako SZBZ/Sokolovský závod branné zdatnosti/, DZBZ/Dukelský závod branné zdatnosti/, PS/Partyzánský samopal/,BÚV/Běh Únorového vítězství/, STTM/Soutěž technické tvořivosti mládeže/, pořádaly se Hovory s mládeží.

Prakticky celé dění v obci bylo vždy obsaženo v Socialistickém závazku, jímž se plnilo i celé období 5LP/Pětiletý plán – pětiletka/. Ten měly za úkol propagovat Agitační dvojice, schůzová činnost probíhala v AS/Agitační středisko/, kulturní akce probíhaly pod hlavičkou OB/Osvětová beseda/,v podnicích se zakládaly BSP/Brigáda socialistické práce/, v osadách pracovaly OV/Občanské výbory/, z komisí při MNV měla důležitou roli KOVP/Komise pro ochranu veřejného pořádku/.V podnicích, např. v zemědělství, probíhala v zimním období ZŠP/Závodní škola práce/, někteří občané absolvovaly i VUML/Večerní univerzita marxismu leninismu/, někteří jiní byli pod dohledem StB/Státní bezpečnost/, pokud s ní přímo nespolupracovali.

Mezi nejdůležitější oslavovaná výročí patřila VŘSR/Velká říjnová socialistická revoluce/, Den vítězství/ Unor 1948/,Den osvobození/9.květen/,Svátek práce/1.Máj/, SNP/Slovenské národní povstání/, MDŽ/Mezinárodní den žen/ a mnoho dalších, zejména podle výročí komunistických politiků a výročí socialistických zemí.

V té době již jsme všichni žili v ČSSR/Československá socialistická republika/, naším největším přítelem na věčné časy byl SSSR/Svaz sovětských socialistických republik nebo rozšířenější Sovětský svaz/. Německo bylo rozděleno na NDR/Německá demokratická republika / a NSR/Německá spolková republika/ a byli jsme sdruženi pod RVHP/Rada vzájemné hospodářské pomoci/.

Nakupovat jsme chodili do Kovomatu, Narpy,Chemodrogy, Technomatu, Mototechny, Lověny, Masny, Pramenu, Tepu,Okuly, Obuny, Elektry, Švadlenky a řady dalších.Pokud jsme chtěli větší sortiment pohromadě pak jsme navštívili v Budějovicích obchodní domy Prior nebo Družbu, někdo zašel i do Tuzexu.

To je jen malý výčet toho, v jakých zkratkovitých poměrech jsme tehdy žili.Nic z toho však šmahem neodsuzuji, taková byla doba, lidé žili a pracovali a dost často i se zájmem a chutí. Příkladem mohou být především tzv. Akce“Z“ / zdarma/, kam řada lidí nechodila z donucení, ale ze snahy pomoci obci.Co lidé neměli tehdy moc rádi, to bylo věčné schůzování a některé nucené oslavy/ 1.Máj např./.

Zkratky však nacházíme i v dnešní době, jsou sice jiné,ale mnohé dřívější stále platí a je jich stále hodně. Žije se rychleji a zkratky si vytváříme nové a nové i sami/ sms zprávy, e-mail, facebook/. Asi se bez nich nedá žít, patří k životu.

23 července 2014

Všude žijí lidé

Titulek vypůjčený z dnes již takřka neznámého filmu šedesátých let může být charakteristický i pro život v pohraničí a později vytvořeném hraničním pásmu v naší oblasti.

Život, který zde v pravidelném tempu kolotal, byl po skončení druhé světové války přerušen odsunem německého obyvatelstva. Přicházeli osídlenci s nadějí nových začátků a postupně se setkávali s tvrdou realitou života. Jejich usedlosti a posléze celé vesnice byly na základě ustanovení o zřízení hraničního a zakázaného území vystěhovány a zbourány.

Zakázané území tvořil pás při hranici v šířce dvou kilometrů a zde nesměl nikdo bydlet a kromě pohraničnicků ani sem vstupovat. Na toto zakázané území pak navazovalo hraniční pásmo, které šlo do hloubky dva až pět kilometrů, někde i více.

V oblasti bývalého statku Černá v Pošumaví a později Frymburku byly v hraničním pásmu vesnice Zvonková, Přední Výtoň a Pasečná, které byly jakýmsi střediskem života oblasti. Nutno však připočíst i další osady a samoty na druhé straně Lipenské přehrady, například Frýdava, Bližší Lhota a další. Naprostá většina zde žijících obyvatel byli zemědělci a lesáci, a i když zde život nebyl nijak lehký, postupně si svou vesnici sami obyvatelé vylepšovali a přizpůsobovali potřebným požadavkům.

Například Přední Výtoň se školou, obchodem i hospodou předčila i mnohé vesnice, které v hraničním pásmu nebyly. Lidé zde žijící museli mít ve svých občanských průkazech zaznamenáno povolení k trvalému pobytu. Určitě probíhala jakási prověrka osob, které tady mohly bydlet, není však pravda, jak se dnes mnohde píše, že to museli být pouze členové Komunistické strany Československa.

Všem ostatním, kteří za jakýmkoliv účelem vstupovali do pásma, byla vystavena propustka do hraničního pásma, která se každý rok prodlužovala. Tu nejvíce dostávali především zaměstnanci státního statku a lesů, kteří zde pracovali, a technicko-hospodářští pracovníci, kteří je jezdili kontrolovat. Byl jsem též dlouhá léta jedním z nich a setkal jsem se tedy i s mnoha problémy, které vytvoření hraničního pásma přineslo.

Tak třeba hned na Bližné, kde jsem byl začátkem sedmdesátých let vedoucím provozu. Tehdy jsme měli kolem 55 hektarů pozemků na Kyselově. Spojení přes vodu přepravním prámem z Dolní Vltavice nebylo vždy možné, a tak se muselo jet okolo.

Pouze tři traktoristé s propustkou, traktory v tehdejší době pomalé a cesta přes Frymburk, Lipno a Přední Výtoň na Kyselov, to již je nějaká dálka. A k tomu pravidelné a často dlouhé zastavení na Lipně, neboť za hrází směrem na Přední Výtoň stála hlídka pohraničnicků, jimž dovolání se na rotu a následné schválení příslušným velitelem podle seznamu občas trvalo nepřiměřeně dlouho.

V pozdějším období, kdy jsem pracoval na statku jako agronom, jsem musel na pracoviště v hraničním pásmu dojíždět velmi často. Hlídky byly rozestaveny na všech stanovištích, kudy bylo nutno dostat se na druhou stranu Lipna.

Většinou se převáželo lodí z Frymburka nebo z Horní Plané, v době, kdy lodě nebyly v provozu se jezdilo přes Lipno a druhou stranou přes Novou Pec. Všude se musel člověk prokazovat propustkou, což ovšem nestačilo a voják z hlídky po dotazech, kam jedu a co tam budu dělat, volal pak na rotu a často zdlouhavě, jak již jsem dříve naznačil.

Když jsem však již byl zkontrolován, mohl jsem se pohybovat po pozemcích takřka neomezeně. Pozemky a sklizňové práce však probíhaly i za „dráty“. Zde již muselo být den předem nahlášeno, že se pojedje na ty a ty pozemky a pokud neměla rota nic v plánu (například střelby), byl vjezd a pobyt za vraty povolen.

Každý jednotlivý zaměstnanec nebo skupina byly však doprovázeni pohraničnickem se samopalem v pohotovosti. Pokud se zde například hnojilo nebo prováděla ochrana, jezdil pohraničnick s řidičem v kabině. Ovšem ani to nebylo pravidlem, často voják po provedené kontrole otevřel vrata a vpustil osobu nebo skupinu dovnitř s tím, že jakmile skončí svou pracovní či kontrolní činnost, zavolá od brány a hlídka mu přijde otevřít.

Tak jsme například jako agronomické oddělení kontrolovali nejen prováděné práce, ale bylo též nutno v určitém období porovnat hranice našich pozemků zanesených v mapách se skutečností. Pracovníci, která měla držbu půdy na starosti, jsme pomáhali, přičemž jsme se prodírali mnohdy

neproniknutelnými porosty přímo „na čáře“ a porovnávali stav pozemků v Rakousku. U nás takzvaná DNP (dočasně neobdělávaná půda), u nich metr vedle nás zelí, řepa, kukuřice, obilí, vše na vzorně upravených políčkách.

My jsme se po skončení naší práce vrátili zpět, byly však i případy, kdy to tak nedopadlo. Vzpomínám si, že jeden pracovník jistého agrochemického podniku, který prováděl „za dráty“ svou práci, zanechal nákladní automobil svému osudu a v klidu přešel do Rakouska. Neznám, jaký osud ho tam potkal, vím jen, že se po určité době ohlásil u jiných, několik desítek kilometrů vzdálených vrat a požadoval vpuštění do ČSSR.

Bylo však i mnoho jiných případů, kdy se osoby dostaly za hranice, a to nejen Češi. Na Bližné jsem byl jakýmsi nepřímým svědkem únosu občanů NDR vrtulníkem, který přistál v ovesném poli naproti kapličky Stiny v blízkosti nejen obce Dolní Vltavice, ale ještě bližší hlásky pohraničníků, kteří neměli čas zareagovat. Stalo se to 15. srpna 1975 a pilot Barry Maker totéž zopakoval o dva dny později, zde však již došlo ke střelbě, zranění a zadržení osob, které nestačili nastoupit do vrtulníku.

Hraniční pásmo, dráty, strážní věže (špaky) i pohraniční hlídky jsou dávno minulostí. Život v oblastech bývalého hraničního pásma pokračuje i nadále svým tempem, starousedlíci zavzpomínají na minulost, všichni ostatní návštěvníci mohou obdivovat překrásnou šumavskou přírodu. Nikdo však již nikoho neomezuje, nikdo nikoho nekontroluje.

2 srpna 2014

Cedule hraničního pásma a Propustka do hraničního pásma

Sonda do historie školy a vyučování v Dolní Vltavici

Touto dobou je to přesně rok, kdy jsem ve svém článku krátce přiblížil osudy nové české školy v Dolní Vltavici po roce 1945 tak, jak je popsala paní Erika Zemanová ve své knize vzpomínek Zatopené domovy.

Začátek letošního školního roku mi vnukl myšlenku vrátit se ještě do dávnější historie dolnovltavické školy. Materiálem, z něhož mohu čerpat, je Historie Dolní Vltavice, kterou sepsal v roce 1995 pan Stanislav Jágr z Horní Plané. Vycházel přitom z mnoha německých pramenů, protože oficiální německá kronika obce nebyla žádná k dispozici.

Vyučování prakticky až do roku 1750 probíhalo v různých soukromých domech. Výuku žáků zajišťovala rodina Liebenweinů, kteří byli povoláním tkalci a na vyučování si najímali učitelské pomocníky. Takto to prováděli plných 118 let. Prvním učitelem, písemně doloženým, byl Johannes Wagner, který celkově vyučoval 40 let, od roku 1667 do roku 1707. Posledním Liebenweinem byl učitel, ale hlavně tkadlec a obchodník s plátnem, který se 15. září 1835 utopil ve Vltavě, když spadl z mostu u hostince v Kyselově.

Podle vyprávění v kronice uváděných přímých účastníků se učili v jedné třídě, což byla úzká místnost, kde podél zdi stála lavice a oproti bylo místo pro podučitele, jak se tehdy nazýval. Kromě toho tam

byl stůl, postel a skříň na šaty, ovšem většina dětí seděla na zemi. Druhá třída byla v soukromém domě, tehdy číslo 16 a později v tanečním sále U Hanese.

Škola v Dolní Vltavici byla postavena vedle kostela někdy v polovině 18. století. Byla jednopodlažní, s jednou třídou, bytem pro učitele a tehdy potřebnou stájí a stodolou. Úvahy o tom, zda zde stála škola již před třicetiletou válkou, nebyly nikdy potvrzeny.

Podle mlynáře na Lužním mlýně v Kyselově byla škola v roce 1842 navýšena o poschodí, byla zřízena další třída a druhý byt pro učitele. Tehdy školu navštěvovalo 316 žáků z devíti farních obcí. Pro takové množství žáků byly školní prostory naprosto nedostačující, nehledě k tomu, že cesty žáků do školy byly často spojeny s různým nebezpečím. Například děti z Pestřice musely chodit do školy přes Kozí Stráň a při častých povodních a množství ledu při jarním tání nastávaly problémy s docházkou.

Školský výbor proto prosadil, že od roku 1878 bude přes zimní období otevřena v Pestřici paralelní škola. O dva roky později podala obec Pestřice žádost knížeti Schwarzenberkovi na otevření vlastní školy. Tehdy prý obecní představený Wenzel Zach z Račína ve věci stavby školy šel více jak stokrát pěšky na okresní hejtmanskost do Krumlova. V roce 1883 byla výstavba školy povolena, ztroskotala však na odporu majitelky pozemku, která tvrdě nesouhlasila. Škola proto musela být postavena v letech 1883/1884 na knížecím pozemku v Račíně. Sem pak docházely děti z Pestřice, Račína a horní části Dolní Borkové.

V Račíně začalo vyučování počátkem roku 1885 v jedné třídě a od září pak se ze školy stala dvoutrídka. Ovšem ani to nepřineslo nějakou úlevu škole v Dolní Vltavici. V roce 1886 byly pro 256 žáků k dispozici dvě třídy a taneční sál. Již v roce 1880 se měla postavit třetí třída, ale opět nebyl stavební pozemek. Když konečně bylo rozhodnuto postavit školu o výměře 100 čtverečních sáhů, nastaly opět rozepře, obecní zastupitelstvo z Kyselova odmítlo poskytnout příspěvek na stavbu. Žádalo vyčíselit náklady, což pak komise provedla v roce 1888, stavět se však nezačalo, vše utichlo a stavební materiál ležel další roky venku. Tahanice probíhaly dále, až musela zasáhnout komise ve složení baron Kruchina a rytíř ze Schwammburku, teprve pak obecní zastupitelstvo a školní rada hlasovali pro výstavbu. Po vypracování všech plánů byla stavba zadána Kasparovi Lachowitzovi z Mechového mlýna, nájemcem stavby byl Andreas Wagner z Frymburka. Cihly dodávali Johann Spitzl z Kozí Stráně a Franz Mugrauer z Kyselova, vápno Ignaz Stürzl z Pláničky, sklenářské práce N. Pollak z Hor a zámečnické práce Alois Hofer z Dolní Vltavice.

Škola byla otevřena v září 1892 a stála 11 890 zlatých. V roce 1911 byla otevřena škola v Černé, kam začaly chodit děti z Bližné a v letech 1912/1913 byla škola ve Vltavici rozšířena a další dvě třídy. Ve škole v Dolní Vltavici se nyní v sedmi třídách učily děti z Kyselova, Kozí Stráně, Horní Borkové a dolní části Dolní Borkové, Radslavi a Dolní Vltavice.

13 září 2014

Plnění povinných dodávek zemědělců v padesátých letech

V letošním roce je tomu 65 let od doby, kdy bylo v Černé v Pošumaví založeno Jednotné zemědělské družstvo (JZD). Průběh jeho dalšího vývoje však ponechám stranou a věnuji se pouze jedné důležité části, kterou je tzv. výměr povinných dodávek státu. Ten byl stanoven zákonem pro všechny zemědělské subjekty, čili vedle JZD i Státním statkům a soukromě hospodařícím rolníkům. V Černé sice po dvou letech vstoupili do JZD všichni soukromníci, postupně však někteří úplně odešli z obce a několik dalších v roce 1954 z družstva vystoupilo. Právě oni měli situaci velmi svízelnou. Přestože se stále tvrdilo, že mezi všechny subjekty jsou dodávky spravedlivě rozděleny, „byli jsme šeredně mačkáni“ jak mě vyprávěl přímý pamětník.

Jeho rodiče obhospodařovaly výměru 15 ha zemědělské půdy a na to jim stát určoval dodávku 450 kg vepřového masa, 825 kg masa hovězího, 5 700 l mléka, 1 405 ks vajec, 590 kg žita, 80 kg pšenice, 685 kg ostatních zrnin, 5 705 kg brambor, 435 kg sena a 3,8 kg ovčí vlny.

Není divu, že při často zde se vyskytujících nepříznivých klimatických podmínkách, bývaly s dodávkami problémy, přestože orgány tvrdily, že výměr je poměrně nízký. Nakonec to stejně donutilo i tyto soukromníky znovu vstoupit do družstva.

Řešení dodávkové povinnosti bylo tehdy úkolem orgánů MNV, které se tím pravidelně na všech zasedáních zabývaly. Z jednoho zasedání MNV uskutečněného 22. listopadu 1955 se dochovala hlavní zpráva zabývající se touto otázkou. Kdo zprávu přednesl není z archivních údajů patrné, chybí jména i podpisy. Obsah zprávy však názorně ukazuje tehdejší situaci i z tzv. ideologického hlediska. Dovolují si proto tuto zprávu poskytnout rovněž čtenářům Deníku.

Úvodem mé zprávy provedu rozbor plnění státních dodávek od začátku letošního roku a to jak u soukromě hospodařících zemědělců, tak u Jednotného zemědělského družstva.

Plnění dodávek je jednak vlastenecký úkol, jednak povinnost všech, kteří na půdě hospodaří, přinést na stůl pracujících pokud možno nejvíce vyrobených produktů zemědělských. O naší zemědělské obci, která má dobré půdní i klimatické podmínky, to však není možné říci. Dlužíme státu velká kvanta téměř všech zemědělských produktů, které jsou k dodání předepsané.

V čem spočívá tato neodpustitelná, na lehkou váhu braná netečnost, k řádnému plnění povinností. Vždyť každý o svá práva a nároky, které mu náleží se hlásí, každý se jich domáhá a běda, nedosáhne-li v tom okamžiku toho, co by chtěl mít. Ovšem na druhé straně, že má každý povinnost k řádnému plnění úkolů, to je opomíjeno a tato povinnost je odkládána až na poslední místo. Hovoří se o tom, mě se nemůže nic stát, já mám děti, já nejsem kulak ani vesnický boháč, na mě nikdo s žádnými tresty nemůže a tak podobně. Například – nebyla úroda brambor, ani JZD nesplnilo, tak proč bych plnil já, nebo druhý. Ovšem každý z těchto nositelů falešných teorií si musí uvědomit, že nad nikým se nemůže a nebude zavírat jedno oko, popřípadě obě.

Naše JZD přes všechny známé nedostatky, všechny ostatní dodávky překročilo vysoko přes 100%. Svou nezodpovědnou prací při ošetřování brambor se jim výsledky hektarových výnosů náležitě promítly, splnili dodávku brambor pouze na 77%. Také mohli prohlásit, že to postačí, ovšem ono by to nepostačilo, nikdo nad družstevníky nezavřel jedno oko. Každý jednou provždy si musí uvědomit, že státní dodávky je nutno plnit a že se bude jejich důsledné plnění vyžadovat. Naše JZD i ostatní družstva v okrese si tuto povinnost uvědomila. Které družstvo svým špatným postojem zavinilo nedosažení hektarových výnosů a málo sklidilo, musí si, lidově řečeno, utáhnout opasek a brambory splnit náhradním způsobem. Naši družstevníci to plně pochopili a za nedodané brambory dají 20 ks prasat, které také mohli spekulacním způsobem nabídnout Výkupu za volnou cenu.

Je to opravdu špatná bilance ve zvyšování zemědělské výroby, když nejsou plněny ty nejminimálnější základní úkoly, docela nízké předepsané státní dodávky. Nejbolavější místo, takové hnusivé, je plnění mléka. Spotřebitelé se ve zdejší prodejně dožadují másla, právem se zlobí, že másla je do prodejny přidělováno málo. Spotřebitelé hartusí, někdy padne i ošklivé slovo, spotřebitelé ale zjistě vědí, že máslo se z ničeho jiného nevyrobí, než z mléka. Ovšem když krávy, které mléko dávají, nedojí, nemůže být ani máslo.

Je třeba si uvědomit, že touto prací nikterak nepřispíváme k zajištění řádné výživy pracujících, zvláště pak tento postoj není pádnou ranou na hlavy rozvratníků, ani na hlavy podněcovatelů války. Tento případ a po něm, kdybychom rozebírali takto i ostatní, přesvědčivě ukazují, že není poctivý poměr k řádnému plnění státních dodávek, což zapříčiňuje i málo důsledná práce národního výboru a předsedy zemědělské komise, který jako člen národního výboru v první řadě by měl sám se vší ctí přistoupit k odpovědnějšímu plnění státních dodávek, aby s čistým štítem mohl přijít mezi ostatní zemědělce a vést je svou příkladnou prací k plnění jejich úkolů, tak, jak řekl náměstek předsedy vlády na posledním aktivu pracovníků národních výborů. Je těžko členu národního výboru jít mezi zemědělce, aby plnili své úkoly, když sám, jako volený orgán, své povinnosti neplní.

24 září 2014

MINISTERSTVO VÝROBY
 Výměr
 povinných dodávek masa, mléka, vajec, vlny a vlny na rok 1955.
 ZED: Strnad Jan, obec: Lomná u Pí, 10
 Státní číslo: 0. Strnad Jan, kraj: S. Rudolfovice

Je podle zákona ze dne 26. října 1952, č. 88 Sb. a dalších právních předpisů a v případě neodůvodněných výhrad a po přešetření příloh a všech výhrad poskytnutých dojem zůsta v 1955 u této vesnice součástí výměry, jak je zobrazeno na této výměře.

Podle zákona ze dne 26. října 1952, č. 88 Sb. a dalších právních předpisů a v případě neodůvodněných výhrad a po přešetření příloh a všech výhrad poskytnutých dojem zůsta v 1955 u této vesnice součástí výměry, jak je zobrazeno na této výměře.

Druh	Množství na 1 ha	Výpočet celkem	Stav	Dodávka	Celkem			
					I	II	III	IV
Maso ovčevé	30	420	-	420	120	100	20	280
Mléko hovězí	55	255	-	255	255	100	50	255
Mléko	320	1760	-	1760	1515	100	145	1760
Vlna	192	1440	-	1440	220	950	270	1440

Množství doje do výměrného mléka v Lomná, výměrné doje do výměrného mléka v Lomná

Mléko doje do výměrného mléka v Lomná

Dodávka mléka (v hl. a št. tabulce 2.3%) pro obyvatele od 1.1. do 31.12. souhlasí na letě:

Podíl mléka v ha	Krajina na celku v ha	Dodávka celkem v ha	Výsledky
I	II	III	IV

Rozdělení dodávek podle měsíců:

Druh	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mléko												
Vlna	30	100	100	240	300	270	90	25	10			

Ověřil vlnu podle (v kg):

Podíl vlny na celku a celku	Krajina v kg	Dodávka v kg
2	1440	220

Vše doje do výměrného mléka v Lomná

Stav (v kg):

Množství na 1 ha	Výpočet celkem	Stav	Dodávka
29	435	-	435

Stav doje do výměrného mléka v Lomná

0. Strnad Jan, 19. 11. 1954

Č. ZED podle přílohy ČOV

MINISTERSTVO VÝROBY
 Výměr
 povinných dodávek vlny, krmiva, obilovin a vlny na rok 1955.
 ZED: Strnad Jan, obec: Lomná u Pí, 11
 Státní číslo: 0. Strnad Jan, kraj: S. Rudolfovice

Je podle zákona ze dne 26. října 1952, č. 88 Sb. a dalších právních předpisů a v případě neodůvodněných výhrad a po přešetření příloh a všech výhrad poskytnutých dojem zůsta v 1955 u této vesnice součástí výměry, jak je zobrazeno na této výměře.

Podle zákona ze dne 26. října 1952, č. 88 Sb. a dalších právních předpisů a v případě neodůvodněných výhrad a po přešetření příloh a všech výhrad poskytnutých dojem zůsta v 1955 u této vesnice součástí výměry, jak je zobrazeno na této výměře.

Druh	Množství na 1 ha	Výpočet celkem	Stav	Dodávka	Celkem			
					I	II	III	IV
Maso ovčevé	30	420	-	420	120	100	20	280
Mléko hovězí	55	255	-	255	255	100	50	255
Mléko	320	1760	-	1760	1515	100	145	1760
Vlna	192	1440	-	1440	220	950	270	1440

Množství doje do výměrného mléka v Lomná, výměrné doje do výměrného mléka v Lomná

Mléko doje do výměrného mléka v Lomná

Dodávka mléka (v hl. a št. tabulce 2.3%) pro obyvatele od 1.1. do 31.12. souhlasí na letě:

Podíl mléka v ha	Krajina na celku v ha	Dodávka celkem v ha	Výsledky
I	II	III	IV

Rozdělení dodávek podle měsíců:

Druh	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mléko												
Vlna	30	100	100	240	300	270	90	25	10			

Ověřil vlnu podle (v kg):

Podíl vlny na celku a celku	Krajina v kg	Dodávka v kg
2	1440	220

Vše doje do výměrného mléka v Lomná

Stav (v kg):

Množství na 1 ha	Výpočet celkem	Stav	Dodávka
29	435	-	435

Stav doje do výměrného mléka v Lomná

0. Strnad Jan, 19. 11. 1954

Č. ZED podle přílohy ČOV

Výměr dodávek na rok 1955 – soukromě hospodařící rolník Jan Strnad (Vzpomínky syna Karla)

Vjezd do obce od Horní Plané – 60 léta 20. století

Chvála agronomické profese

I když je den v létě nejdelší, rolníkovi často nestačí, říká nám jedna pranostika. Léto je totiž všem příjemné, ale rolníka často zmáhá. Přesto, anebo právě proto, že pocházím z rodiny rolníka, vybral jsem si tuto profesi jako své celoživotní zaměstnání.

Moji rodiče, dokud pracovali jako soukromníci, museli samozřejmě znát a umět všechno. Já jsem si pro své vzdělání vybral agronomickou fakultu, kde jsem mohl být agronomem, zootechnikem nebo meliorátorem, tyto tři obory se tehdy na fakultě studovaly. Zvítězil samozřejmě agronom, přestože jsem tehdy nevěděl, co všechno mě vlastně čeká. Umístěnka však byla naprosto jasná a když se k

tomu přidalo ještě ovlivnění některými tehdejšími filmy o drsném životě na Šumavě, například Zelené obzory nebo i Král Šumavy, bylo rozhodnuto.

Nastoupil jsem skutečně ještě do „drsného“ prostředí a již po krátké době jsem zjistil, že jakékoliv poznatky o kvalifikovaném hospodaření nebude asi možné použít. Práce agronoma spočívala především v tom, aby vůbec zajistil zvládnutí potřebných prací jak přesvědčováním, tak někdy i nátlakem na zaměstnance všech možných národností. Osevní postup se sice jakýsi dodržoval, avšak veškerá teorie například u hnojení a dalších prací přišla vniveč. A vyrukovat dokonce se znalostí všech možných rostlin, plevelů a jejich nemocí a chorob, případně množství entomologické havěťe a jejich latinskými názvy, to mohla být i sebevražda. Na to nebyl na tehdejším šumavském statku nikdo zvědavý.

Důležité bylo nahnat ráno lidi do práce, celý den je hlídat a večer pak každému spočítat výplatu, vyvěsit na nástěnku na chodbě, aby si všichni ráno mohli přečíst, kolik si včera vydělali. Nebylo to však nijak těžké, všichni měli tehdy stejně málo, traktoristé 3,70 Kčs na hodinu a ostatní 3,30 Kč, a tak se občas přeli jen o to, kdo víc dělal a kdo to nějak „ošulil“.

Všechny problémy jsem však přečkal a občas byla má profese agronoma zdrojem radosti a určitého uspokojení. Agronomická profese, to je svět spjatý s přírodou, která má své zákonitosti, celoročně opakující se cyklus neustálých změn, jednou příroda pomůže, jindy všechny plány zhatí. Pracoval jsem pouze na státních statcích a tam je funkce agronoma přece jenom poněkud odlišná od práce agronomů v Jednotném zemědělském družstvu (JZD).

Samozřejmě, že agronom zde musí vypracovávat všechny potřebné podklady pro fungování rostlinné výroby, ale jejich plnění je mnohdy ovlivněno odlišnými názory, ne-li přímo příkazy mnoha dalších nadřízených osob. To často působí na agronoma poněkud negativně, a tak je mnohdy i rád, když je celý den někde na poli mezi lidmi, kde se může patřičně odreagovat. Proto musí být takový agronom zdravotně fit, neboť nespočet kroků po poli nachodí, nesmí mít sennou rýmu, nesmí se bát chodit po strništi, nesmí mu páchnout chlévská mrva a půda mu musí vonět.

Profesor František Duchoň nám mnohokrát připomínal, jak je profese agronoma, potažmo celkově zemědělce, pro všechny potřebná a jak všem, kteří nad ní ohrnují nos, je potřeba připomenout satirické čtyřverší Karla Havlíčka Borovského: „Každý podle svojí chuti, pane můj, já dělám z hnoje chleba, ty děláš z chleba hnůj“.

Přejdou však do dalšího desetiletí, do reality tehdejšího plně fungujícího zemědělství sedmdesátých let, a vybírám malé ohlédnutí za jednou z potřebných prací v rostlinné výrobě. Snad všechny plodiny nemohly být tehdy pěstovány bez patřičného hnojení minerálními hnojivy a bez ošetření různými pesticidy. Zažil jsem období, kdy se hnojivo rozhazovalo ručně z plachetky, pak postupně strojově, pesticidy rovněž. Ještě jako kluk jsem viděl v tehdejším JZD rozhazovat ručně metráky Dynocidu (DDT) na keře brambor proti mandelince. V době, o které píši, již všechny statky patřily pod Oborový podnik Šumava a ochranu a výživu rostlin převzal podnik Agroslužby Kaplice. Ten měl k dispozici pozemní aplikační techniku a organizoval i letecké ošetřování plodin.

Na statku, tehdy již Frymburk, jsme využívali pouze vrtulník Mi-2, neboť letadlo typu Čmelák nemohlo v našich horských oblastech uspět.

Bylo to v roce 1976, byl jsem agronomem hospodářství Černá, odštěpného závodu Frymburk a po příletu vrtulníku bylo mým úkolem seznámit pilota s plochami, které se budou ošetřovat. Ty jsem měl všechny zakresleny v katastrální mapě a pilota k jednotlivým polím pak naváděl. Tím pilotem byl tehdy bývalý sportovní pilot a parašutistický instruktor Otto Zemek, který tragicky zahynul v květnu 2012 a dne 3. listopadu 2014 by se dožil 73 let. Protože jsem se s ním pak blížeji seznámil, stejně tak jako se stal legendou pro velkou většinu obyvatel regionu, chtěl bych mu i tímto článkem vzdát hold.

Nasednul jsem tedy k Ottovi do vrtulníku a ten se mnou provedl to, co prý dělá všem nováčkům ve vrtulníku. Ještě nikdy jsem v tom stroji neletěl, a tak než jsme začali hledat pozemky, vyletěl do takové výše nad obec Černou, že vše bylo vidět pomalu jako malé tečky. A pak najednou padal dolů, netvrdím, že mi to nic nedělalo, ale přežil jsem a pokračovali jsme v obhlídce.

Tento zkušební-pracovní let se konal vždy při příletu vrtulníku v následujících termínech. Na Dolní Vltavici v prostoru bývalé vojenské hlásky byla přistávací plocha, tam jsem musel být již brzy ráno, neboť Otto Zemek přilétal již v pět hodin, záleželo však též na počasí. Neoddělitelnou dvojicí byl

mechanik pan Filek. Veškeré tyto práce byly pod kompetencí závodu Agroslužby Kaplice a organizačně vše zajišťoval pan Jiří Novák.

Vždy byly připraveny dvě cisterny s vodou a velká laminátová kád', kde byl naředěn pesticidní přípravek. Vrtulník nabral asi 500 litrů tohoto roztoku, záleželo však na vzdálenosti, plochy byly na různých místech katastru. Ani létat nebylo snadné, zrovna na Vltavici jde přes pole elektrické vedení, pole byly někdy mezi lesy, takže bylo nutno nabírat výšku a pak opět dolů do pracovní výšky, se vším si vždy však Otto Zemek poradil.

To byla pouze jedna výseč z bohaté profesní činnosti šumavského agronoma. Přestože jsem později přešel do vyšších funkcí, agronomická práce byla stále u mě na pomyslném žebříčku hodnocena vysoko.

Českokrumlovský deník: 29. Říjen 2014

Velice stručně k pracem v rostl.výrobě: orba + příprava půdy + setí + chemická ochrana + sklizeň

Jak se žilo v Blížné před 55 lety

Blížíme se pomalu k datu, kdy si připomeneme čtvrtstoletí od nenásilného svržení komunismu, od takzvané sametové revoluce. Byla to doba, kdy celý národ, jednotně semknutý, dokázal svou sílu a schopnost změnit dřívější režim a téměř všichni souhlasili. Po 25 letech pochybuji, že ono nadšení trvá dále a je mnoho těch, kteří s nostalgií stále vzpomínají na léta prožitá v socialismu. Retrospektivní pohledy do života v minulosti se stále objevují ve sdělovacích prostředcích a nebývá to pouze jen konstatování stavu.

Život však běží dál, většina si zvykla a dokázala se přizpůsobit, mladí lidé mají před sebou již úplně jinou budoucnost. Proto i vyprávění o dřívějších dobách je zapotřebí brát již jako historickou minulost, z níž je možno se občas i poučit. V článku o životě na Bližné před mnoha lety se můžeme dozvědět o stavu tehdejší společnosti a poznáme, jak mnohdy těžce se v té době žilo.

Ke konci roku 1959 žilo v obci Bližná celkem 164 obyvatel. Všichni z nich byli dosídlenci, ať již Češi, Slováci, rumunští Slováci anebo Volyňští Češi z tehdejšího Sovětského svazu. V té době se sem přistěhovali i obyvatelé Dolní Vltavice, která byla v zátopovém pásmu a zde pro ně byly připraveny tři nové dvojdomky.

Celkově to byla zemědělská obec, obyvatelé byli také většinou zaměstnanci Státního statku. Pár lidí dělalo u lesní správy a několik u nově vybudované šachty na tuhových dolech.

Tehdejší místní národní výbor (MNV) se tedy víceméně zabýval i otázkou hospodaření státního statku, a to v té době nebylo zrovna nijak úspěšné. Předsedou MNV byl Antonín Círhan, tajemnicí Marie Šátralová a důležitá byla samozřejmě osoba předsedy vesnické organizace KSC, kterým byl František Chromík.

V jednom hodnocení, kterého se koncem roku 1959 zúčastnilo 36 občanů a vedle místních funkcionářů i zástupce Státního statku, poslanec Okresního národního výboru Vladimír Vítek a odboroví funkcionáři, byl právě rok 1959 zhodnocen jako velmi špatný. Zejména traktoristé prý neodvedli dobrou práci, nikdo od nich práci nepřebíral, nikdo se nezajímal o to, aby se při žních nekradlo, což prý se dělo ve velkém. Lidé poukazovali na to, že mají malý deputát, a tak se obilí kradlo přímo od mlátičky.

Podle Vladimíra Vítky byla prý v roce 1959 pracovní morálka na Bližné nejhorší na celém statku, nešetřil slovy jako naprostá lajdáckost a nezodpovědnost. V živočišné výrobě sice určité výsledky byly, ale stav stájí byl naprosto neudržitelný, byla nutně potřeba výstavby nových živočišných objektů. Už z toho všeho vyplývalo, že musí dojít k slučování nejen obcí, ale i zemědělských subjektů. Ono to vlastně už bylo vše dopředu naplánované a vytyčené stranickou linií. Z celého tohoto hodnocení nelze ovšem nabýt dojmu, že Bližná byla permanentně nejhorší. Naopak již v roce předešlém, v roce 1958, bylo hospodářství Bližná hodnoceno jako nejlepší na celém statku.

Snímky z let 1959 – 1960 ukazují zemědělskou výrobu – dobytek na Jestřábí +slepice na Jestřábí +Václav Růžička st. na aukci býčků ve Vodňanech v r. 1960

V roce 1959 byla poprvé zavedena autobusová doprava z Bližné do Černé, v obci byla jednotřídka národní školy, což byla jedna místnost zadaptovaná z úřadovny MNV. Vyučování zde bylo zahájeno 19. února 1958 a protože škola v Dolní Vltavici již pomalu končila, vyučovalo se dopoledne na Bližné a odpoledne v Dolní Vltavici do doby, než škola v Dolní Vltavici definitivně skončila.

Na Bližné se snažili otevřít i mateřskou školu, provedli adaptaci bývalé požárnice, ale v tomto období je stále ve fázi rozestavěnosti. Dokonce zřídili na Bližné i vlastní kino. Dostali promítací přístroj a v létě se dvakrát týdně promítalo, děti ve škole měly diaproskop, kde se jim promítaly, jak zápisy uvádí, krásné sovětské diafilmy.

Byla zde otevřena i prodejna Jednoty, která prý byla dobře zásobena, pouze maso a masné výrobky zde nebyly k sehnání. Prodejna v Černé nebyla tehdy zásobena dostatečně masem, aby se dostalo i na občany z Bližné. Ti si doslova stěžovali, že než se po práci dostanou do Černé, maso je vykoupeno místními, kteří stojí před masnou již několik hodin před otevřením. Bliženské ženy jako složka Národní fronty požadovaly, aby masna zajížděla až do Bližné nebo aby bylo maso posíláno v již

navážených balíčcích. Snaha byla i o otevření pohostinství, což se nepovedlo a byly i hlasy, že by stejně neprosperovalo.

Rovněž se počítá s výstavbou zemědělského útulku, ale stále se nic neděje. Práce je prý špatně organizována, když je zedník, není pomocník, není nikdo, kdo by vykopal a zřídil vodovod pro útulek. Počítá se tedy s tím, že všechno provede Státní statek, který v té době zahájil výstavbu nového zemědělského areálu, neboť k 1. lednu 1960 byla provedena delimitace statků. Byl vytvořen nový Státní statek Černá v Pošumaví, kam bylo zařazeno i hospodářství Bližná.

Statek hned zpočátku provedl hodnocení celkového stavu na Bližné a konstatoval, že z 28 domů, které v obci jsou, je většina stavebně nevyhovujících, návěs je neudržovaná a v dolní části rozbahněná.

Na čísle popisném 6 byl zřízena zemědělská škola a internát, kde je i závodní kuchyně, ovšem nezkolaudovaná a nevyhovující po hygienické stránce, takže hygienikem uzavřena. Navíc na dvoře tohoto domu je zcela neudržované hnojiště. Brigádnická ubytovna je v dřevěném baráku s nevyhovujícím sociálním zařízením, zemědělské objekty bez sociálního vybavení, zásobovány vodou ze dvou studen.

Všechny tyto objevující se problémy nakonec vedly, jak již jsem zmínil, k sloučení s obcí Černá v Pošumaví od 12. června 1960 a zániku samostatné obce Bližná.

Českokrumlovský deník: 5. Listopad 2014

Výmlat na poli za Bližnou ve směru na Radslav + pohled na Bližnou koncem 60. let

Bližná je také neodmyslitelně spojena s dobýváním tuhy. Právě v druhé polovině 50.let se zde znovu obnovila těžba.

Když přišla sametová...

Čtvrtstoletí je z historického hlediska vývoje lidské společnosti ona příslovečná kapka v moři. V životě lidského jedince vznikne za toto období celá nová generace.

Pro dnešní mladé lidi slavící své pětadvacáté, ale i třicáté narozeniny, je to již velmi vzdálená historie. Těžko si mohou představit, že dlouhé desítky let před tímto datem zde existovala společnost fungující na téměř zcela opačných principech.

Naprostá většina lidí zde žila, pracovala, vychovávala děti a přizpůsobovala se. Věděli jsme, že mnoho věcí je nesprávných, ale pro klid svůj a zejména svých blízkých jsme se chovali jako mlčící většina a často nám to i vyhovovalo. Každý měl zaručenu práci a tím i určitou mzdu, aby především zabezpečil rodinu. A že musel chodit na některé schůze nebo plánované demonstrace, to jsme již nějak přetrpěli.

V skrytu duše si však většina lidí představovala život jiný, podobný tomu na západě, jak jsme zejména my, žijící v pohraničí, měli možnost poznat jen z televize.

Již od nástupu Michaila Gorbačova bylo znát určité uvolnění, někteří vysocí činitelé se dokonce občas vyjadřovali ve smyslu, že naše hospodářství nutně potřebuje změnu. Nikdo však nepočítal s tím, že by se úplně změnil celý politický systém.

Rok 1989 byl prakticky začátkem těchto změn. Probíhaly otevřené demonstrace jak ve výročí upálení Jana Palacha, tak ve výročí srpnového vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa.

Demonstrace byly vždy potlačeny, ale národ se již začínal probouzet. V pátek 17. listopadu 1989 se konala manifestace studentů a ostatních občanů, kteří si připomínali 50. výročí uzavření českých vysokých škol a památku studenta Jana Opletala.

Dosud největší množství padesáti tisíc lidí přešlo od Vyšehradu na Slavín a pak k Národnímu divadlu. Proti pokojně manifestujícím zasáhli na Národní třídě příslušníci SNB, stovky lidí bylo zatčeno, odvezeno v policejních antonech, zbito a zraněno.

I když byl po 22. hodině obnoven klid, zavládlo pobouření a trpkost. Od této doby začala vlastní revoluce. Nenásilná, klidná, něžná, jemná, pokojná a sametová. Terminologie, která se ujala jak doma, tak za hranicemi.

Události pak nabraly rychlý spád. Studenti, k nimž se přidali herci, založili 19. listopadu Občanské fórum, do něhož se zapojili i disidenti a celá Charta 77. Hned následující den se konala demonstrace asi 150 tisíc lidí, kteří napomohli k tomu, že odstoupil generální tajemník ÚV KSČ Milouš Jakeš a další členové.

Mohutná manifestace 25. listopadu na Letenské pláni za účasti tři čtvrtě milionu lidí, kde promluvil disident Václav Havel i ikona pražského jara 1968 Alexandr Dubček, vzbudila naděje u naprosté většiny národa.

Představitelé Občanského fóra, vedené Václavem Havlem, se v následujících dnech sešli s předsedou federální vlády Ladislavem Adamcem a ve Federálním shromáždění byla 29. listopadu zrušena v Ústavě zakotvená vedoucí úloha KSČ. Stejně tak byla zrušena platnost idejí principu marxismu-leninismu, všichni dřívější politici odešli ze svých funkcí. Vytvořila se nová federální vláda i vlády národní. Nová vláda zrušila dosud k cestovnímu pasu nezbytnou výjezdní doložku a otevřela se cesta do zahraničí pro všechny občany.

Prezident republiky Gustáv Husák byl nucen 10. prosince abdikovat a vše se připravovalo na volbu nového prezidenta. Na hranicích s Rakouskem ministr zahraničí Jiří Dientsbier a jeho rakouský kolega přestřihli symbolicky dráty „železné opony“.

Dne 29. prosince 1989 se uskutečnila volba prezidenta republiky. Po 41 letech se jím stal nekomunista a disident Václav Havel.

Sametová revoluce, která přinesla převratné změny v životě celé společnosti i každého jednotlivce, se letos dožívá 25 let.

Jaké roky to byly, zda přinesly očekávání většiny národa, to je téma pro úplně jiný článek.

13. Listopad 2014

Seniorské setkání v Černé

V předvečer adventního období, které letos začíná první adventní nedělí 30. listopadu, se na mnoha místech konají setkání, či posezení s důchodci, pardon, se seniory. Celá léta, co pamatuji, se na konci roku organizovalo setkání s důchodci. Podle tehdejších zákonů skončili s prací v daných letech svého věku a pak na znamení toho, že si podnik či obec vážily jejich celoživotní činnosti, byli pozváni na setkání s představiteli těchto institucí.

Dnes se vžilo označení senior a musím se přiznat, že se mi líbí mnohem víc, i když nevystihuje úplně samou podstatu problému. Označení důchodce znamenalo, že onen člověk dosáhl potřebného věku pro vyplácení důchodu nebo penze od státu a více méně se s ním již nepočítá. Naproti tomu označení senior by mohlo znamenat, že člověk je ve věku nad 60 let, bez ohledu na to, zda bere důchod či ne a jak se momentálně cítí být ve fyzické či duševní kondici.

Účelem tohoto článku však není filozofování, ale popsání konkrétní události, kterou bylo Setkání seniorů v Černé v Pošumaví. Toto soaré se uskutečnilo 23. listopadu v odpoledních hodinách v hotelu Racek, kde zhruba třicítka seniorů uvítala starostka obce Irena Pekárková.

V úvodním programu vystoupili žáci První soukromé ZUŠ České Budějovice, která má pobočku v Černé v Pošumaví a kterou vedou manželé Vladimír a Naďa Rolčíkovi. Pak již nastoupili muzikanti, v naší obci již oblíbené hudební skupiny a senioři se postupně dostávali do svého živilu. Chvilí sice trvalo, než se někdo odhodlal k tanci, ale pak se to rozjelo.

Hudba vlila prakticky každému krev do žil, nohy klepaly do taktu a zpívalo se ostošest. Přítomní muzikanti zahráli většinou známé písničky téměř všech žánrů a my všichni si nostalgicky připomněli mladá a mladší léta. Říkám my všichni, neboť i já na takovýchto akcích nechybím. Jsem tam hlavně proto, abych fotograficky zachytil atmosféru setkání, možná, že v budoucnu bude další pokolení zvědavé, jak jsme se dovedli bavit.

Během roku, zejména v letní sezoně, probíhá v obci mnoho hudebních akcí, hrají zde i tito naši muzikanti. Jsou to však akce určené všem věkovým kategoriím. Na setkání seniorů je atmosféra trochu jiná, řada z nás si pamatuje, jak na vesnicích vyhrávaly dechovky, jak jsme se scházeli na návsi u kapličky nebo u lípy, dvě, tři harmoniky a zpívalo se dlouho do noci.

Nedá mi to, abych si nepřipomněl slova našeho pamětníka Václava Váchy: „Vzpomínám na to, jak naše kapela vyhrávala, já jsem hrál na trombon, Karel Vácha na harmoniku, Ruda Vácha na buben, Jenda Vácha na trumpetu nebo saxofon, takže jsme měli celou kapelu. A než jsme od svých baráků prošli vesnicí k hospodě na Bumbovinu, hostinský se jmenoval Bumba, na dnešní Adéle, tak už byl sál plný lidí a hned se začalo tancovat.“

Je dobře, že lidové písničky stále žijí a mají své příznivce i v mladých lidech. Dnešní senior však nezavrhuje ani jiné styly hudby, převládají však písničky líbivé, rytmické a pomalejší. No, přece jen už máme pár křížků, dechovka zůstala stále v mysli, ale skotačovali jsme na parketu i při rock and rollu a byli ovlivněni i písničkami Semaforu i Beatles.

Nicméně, setkání seniorů při dobré hudbě a malém občerstvení asi po čtyřech hodinách skončilo. Věřím, že všichni byli s letošním setkáním, které zajišťovala obec spolu se Sborem pro občanské záležitosti, nadmíru spokojeni.

26. Listopad 2014

Trochu jiný pohled na advent

Advent, či adventní období, které právě prožíváme, by mělo být, z křesťanského hlediska, obdobím pokání, rozjímání a duchovního zklidnění. Tradiční zvyk, pocházející z Německa, jehož základem bylo kolo od vozu darované dětem v sirotčinci a ozdobené svíčkami na každý adventní den. Tak je to historicky datováno od roku 1839. Věvec se čtyřmi svíčkami je znám od roku 1860.

V současnosti prakticky veškeré sdělovací prostředky skloňují advent ve všech pádech. Popisují všechny zvyky k tomuto období se vztahující, rozebírají historii ze všech stran.

Proto mě v této souvislosti zaujal fakt, že ve všech dřívějších kronikách obce Černá v Pošumaví nenajdeme o adventu ani zmínku. Přitom je psali kronikáři němečtí, kde tento zvyk započal. Pozornost je věnována především samotným Vánocům a typickým jídlům během Vánoc.

V kronice obce Černá z období let 1924 až 1933 se dočteme, že na Štědrý den se vždy podával chléb, ve kterém byly zapečeny suché hrušky, hrozinky, fíky a jiné ovoce, a který prý byl velmi chutný.

Kronika obce Bližná z let 1922 až 1940 zase popisuje, co všechno se na Štědrý den předkládá k jídlu. Každý rodinný příslušník i člen čeledě dostane vánočku, máslo, koblihy, kávu, med, sirup a chléb. Nenajdeme ani zmínku o tom, co se tehdy předkládalo k štědrovečerní večeři. Pouze konstatování, že o Vánocích musí být k obědu hovězí maso a šunka se zelným salátem.

Mikuláš a čert Ruprecht, kteří chodili 5. nebo 6. prosince přinášeli dětem malé dárky, často však i brambory a shnilou řepu.

Zůstanu stále v čase vánočním, zaměřím však svou pozornost trochu jiným směrem. Pro nás dnes již neznámým pojmem, ale pro tehdejší život na vesnici důležité, byly takzvané střídací dny. Říkalo se jim též selské prázdniny. Bylo to období od svátků vánočních do Tří králů, kdy veškerá práce, s výjimkou nakrmení hospodářského zvířectva, stála.

Vždy 27. prosince, který byl nazýván Janův den, docházelo v celé farnosti k výměně čeledě. Každý, kdo byl v pracovním poměru a nebyl během léta zaměstnavatelem takzvaně zmluven i na další rok, musel počítat s mlčenlivou výpovědí.

Otevřená výpověď se dávala jen tehdy, pokud kterákoliv strana hrubě porušila pracovní řád. Výpovědní lhůta byla čtrnáctidenní. Čeled' se najímala 24. června, na den sv. Jana, každý najatý dostal „vstupní peníz“ ve výši 20 až 50 korun.

Nově najatému čeledínu musel zaměstnavatel dovézt z jeho starého místa truhlici, později skříň na šaty a určit výši mzdy, která je vyplácena v penězích a v naturáliích. Tak například velký čeledín dostával mzdu 1000 až 1200 korun a velká děvečka 800 až 900 korun.

V naturáliích dostávali muži 1 korec žita, 3 pytle brambor, 4 košile a 2 haleny. Ženy pak jedny látkové šaty, 1 korec žita, 3 pytle brambor, 20 metrů česané látky, 1 látkový šátek, 2 košile, 2 haleny, 1 sukni a ložní povlečení.

Mzdy čeledě, jak uvádí zápis, byly o Vánocích roku 1932 všeobecně sníženy o 200 až 400 korun. Na sedláky a ostatní obyvatele byla před Novým rokem vydána zostřená exekuční nařízení. Nezaplacené daně jsou vymáhány bezohledně a s veškerým důrazem. Zabavování a dražby jsou na denním pořádku.

Uvádí se, že bývalému starostovi a hostinskému v Mokré exekutoři, kteří nečekaně přijeli s auty, naložili veškerý dobytek a odvezli do Krumlova. S velkou bídou dali sedláci v Mokré dohromady sedm tisíc korun, aby svého souseda ochránili od ztráty. Velká hospodářská krize dolehla na všechny.

V roce 1934 si mohli nakoupit například kilogram pšeničné mouky za 3,20 Kč, 1 kg brambor za 0,40 Kč, 1 kg kostkového cukru za 6,40 Kč, 1 velkou večku chleba za 8 Kč, 1 vejce za 0,50 Kč.

Zajímavé jsou i ceny dobytka z této doby. Například kůň (označují jako bezvadný), starý čtyři roky, stál 3000 až 3200 Kč, čtyřletá kráva 1500 Kč, jedno tučné prase čtyři koruny za kilo. Zemědělec platil za rok daně ve výši 1200 až 1300 Kč.

Adventní vánoční období nebývalo jen časem radostí a spokojenosti, dost často bylo doprovázeno i starostmi. Život nebýval lehký a s nikým se moc nemazlil, lidé však byli mnohem skromnější a s myšlenkou na Boha snáze vše překonávali.

Českokrumlovský deník: 10. prosinec 2014

Pokrok jde nezadržitelně kupředu

Není jistě pochyb o tom, že stále se postupuje kupředu, k něčemu novému, k něčemu lepšímu, užitečnějšímu a že celý tento proces probíhá stále rychleji a rychleji. Dříve to byl jen pomalý krok, pak poklus, rychlý běh a nakonec sprint. Napadlo mě podívat se na některé objevy zaznamenané v našich obecních kronikách, a tak jsem jich pár vybral. K nim si pak dovoluji přidat i něco málo z jejich všeobecné historie.

Kronikář například uvedl, že v roce 1620 se na Šumavě objevil první třtinový cukr. V českých zemích je cukr znám již od doby Karla IV., z roku 1344. Kostku cukru, známý český vynález, vymyslel rakouský ředitel cukrovaru v Dačicích Jakub Kryštof Rad v roce 1841.

V roce 1670 prý do naší oblasti přišlo první mýdlo. To se vyrábělo až do konce 17. století podomácku, cech mydlářů byl však v Praze založen již v roce 1464. V roce 1848 začal vyrábět mýdlo v Rynolticích u Liberce sedlák, řezník a uzenář Georg Schicht a jeho syn Johann Schicht vybudoval v roce 1882 velkou továrnu na mýdlo.

V roce 1730 se zde objevily první nástěnné hodiny. Nejstarší jednoručičkové nástěnné hodiny však byly v Čechách již v roce 1580. První kapesní hodinky vznikly kolem roku 1500 a u nás prý vlastnil první kapesní hodinky sedlák Ibux z Další Lhoty.

V roce 1790 se zde objevilo první zboží z gumy a v tomtéž roce objevili tuhu bratři Albert a Andreas Hoffmanovi z Hůrky, tehdy se tuze říkalo železná tabule.

V roce 1872 již byla první pochůzka k výstavbě železniční trati Budějovice Želnavá. Telegrafní vedení do Dolní Vltavice bylo zřízeno v roce 1878 a v roce 1893 byla vyměřena trasa železnice z Černé přes Dolní Vltavici do Aigenu. Návrh byl v roce 1914 předložen říšskému sněmu, ale vypuknutí 1. světové války zabránilo dalšímu jednání.

Největší vymožeností tehdejší techniky byl radioaparát. Ten jako první v kraji vlastnil v roce 1925 tehdejší budějovický starosta Josef Taschek, který měl své letní sídlo v Mokrém. V roce 1927 si zakoupil první radiopřijímač kronikář Bližné a v roce 1931 ho vlastnil majitel dvora Jestřábí Georg Adamowitsch. Lidé dlouho kroutili nad touto vymožeností hlavami a mínili, že jde o podvod. Stejně to bylo i s prvními auty. Ta se zde objevila v letech 1923 1924 a lidé tehdy nechávali práce na poli a sledovali auto, dokud nezmizelo za obzorem. Teprve v roce 1932 nastupuje lidový dopravní prostředek, bicykl.

Dne 13. října 1936 bylo v naší krajině spatřeno první auto na odvoz dlouhého dřeva. Jeho majiteli byli zemědělci z Křemže a odváželi dlouhé dřevo z klášterních lesů na Kozí Stráni na nádraží do Černé Hůrky.

Obyčejný selský žebříňák na automobilních pneumatikách byl podle záznamu viděn poprvé 1. července 1937 a patřil schwarzenberské lesní správě v Želnavě.

První dřevěný vůz na gumových kolech v celém okolí vlastnil jen majitel pily v Kyselově Franz Fischer. Nakonec jsem si nechal zápis o bramborech. Kronikář Bližné píše, že první brambory se zde začaly pěstovat v roce 1770, zatím jen na zkoušku; během deseti let se pak všeobecně rozšířily a staly se u nás postupně nepostradatelnou plodinou. Prvá jídla z brambor, jak se traduje, nedovedli lidé řádně připravit a prvé bramborové hostiny byly jakýmsi posvátným obřadem.

Pravlastí brambor, jak je známo, je Jižní Amerika, kde pěstovali brambory Inkové. Do Evropy je první dovezli Španělé v polovině 16. století. Do Čech je údajně přivezl lékárník Jiří Agricola z Jáchymova již v roce 1628. Ve velkém se začaly skutečně pěstovat až po roce 1770. V zápise z kroniky obce Čakovice se píše: „Velká bída byla v Čechách v roce 1770. Mrazy trvaly až do Velikonoc. Ptactvo zmořené zimou a hladem létalo do stavení. Ozimy vymrzly. Na jaře se nedalo síti, pole byla podmáčena, někde vyrážely prameny. Dobytek padal hladý, lidé jedli otruby, lebedu i maso chciplého dobytka. Řádily nemoci, mnoho lidí ve vsi zemřelo. Od té doby se začaly pěstovat brambory. Dříve se zde mimo obilí pěstoval hrách, proso i čočka. Naši otcové odmítali brambory sázet, protože jim to vrchnost nařizovala.“

Na Českokrumlovsku, jak uvádí webové stránky ckrumlov.info, pochází první zmínka o pěstování z roku 1758.

Českokrumlovský deník: 7. Leden 2015

Pohled do historie: Jak šel život na Milné

Milná je malá vesnice, osada Městysse Frymburk, která se rozkládá v bezprostřední blízkosti Lipenské přehrady. Spojení sem je po silnici číslo 163, jak od Frymburka, tak od Černé v Pošumaví, osada leží asi tak uprostřed.

Zhruba před čtyřiceti lety jsem se dostal do těchto míst, kde jsem pak profesně strávil více jak 20 let. Poznal jsem zdejší krajinu a její zákoutí, poznal jsem i mnohdy nelehkou práci lidí, překonávajících časté rozmary matky přírody.

Jelikož se v současné době trochu věnuji historii, dovoluji si svou orientaci, která je víceméně zaměřena na historii Černé v Pošumaví a okolí, přenést na katastr frymburský.

Ohledně původní historie je zpočátku nutno uvést, že vše již bylo zdokumentováno, především zásluhou Františka Schussera.

Samotná Milná je úplně prvně připomínána roku 1373, kde se uvádí pod názvem „silva et Milna“, čili něco jako les u Milné. O šest let později již rožmberský urbář uvádí název „Milna at Frymburk“, tedy Milná u Frymburka.

Podle českého označení poznáváme, že původní osídlení bylo české a teprve až po husitských válkách přichází do obce německy hovořící obyvatelé. Místní jméno bylo v češtině nejprve vyslovováno jako něco mylného, pochybného, klamného a nejistého. Ve druhé polovině 16. století bylo místní jméno volně přeloženo jako Mlynářov.

Co se týče alternativních názvů obce, uvádí Historický lexikon obcí z roku 2005 postupně názvy Mühlnet, Milnet, Mühlnoth, Mühlnod a Milná. V letech 1850 až 1920 byla Milná samostatnou obcí, v letech 1921 až 1930 spadala pod obec Wagenschlag (Svatonina Lhota) a od roku 1950 patří pod obec Frymburk. V roce 1910 spadala pod soudní okres Vyšší Brod, panství Rožmberk, fara Frymburk. Tehdy měla 11 domů a 71 obyvatel, nejvíce obyvatel (120) měla v roce 1862.

Vesnice byla převážně zemědělská, generace sedláků s pevnou vazbou na půdu svých gruntů si v těchto méně příznivých pošumavských podmínkách zajišťovala obživu. Jejich selské zkušenosti jim přinášely vědomí, že je především potřeba citlivě přistupovat k přírodě, jejíž zákonitosti si postupně osvojili dlouhodobým pozorováním.

Po odsunu sudetských Němců, z nichž většina byla dobrými a zkušenými hospodáři, se s novým osídlením ocitl rolnický stav znovu na samém začátku.

Osídlenci, přicházející pod příslibem získání vlastní půdy a možnosti hospodaření, nemají často dostatek znalostí a zkušeností se sedlačinou, nehledě na to, že v krátké době o svůj příděl zase přijdou. Rozhodnutím Ministerstva zemědělství z roku 1946 se začínají zakládat Horská pastvinářská družstva (HPD), která zakládají v pohraničí vnitrozemské okresy.

Jedním z nich bylo i HPD Kovářov, kam spadala i Milná. Ve Frymburku se v roce 1949 zakládá Jednotné zemědělské družstvo (JZD) a o rok později i Československý státní statek. Jedním z oddělení statku byl i Kovářov, pod něhož patřila také Milná. Jenomže výsledky hospodaření, stejně tak jako u JZD, jsou nevalné a tak k 1. únoru 1951 je Statek Frymburk zrušen.

To již byl u sousedů v Černé v Pošumaví k 1. lednu 1951 založen nový Státní statek, k němuž vedle Želnavy, Světlíka a částí statků Český Krumlov, přešel i bývalý Statek Frymburk. Statek Černá pak přebírá v roce 1958 dosud živořící JZD Frymburk. Milná je tedy součástí Státního statku Černá v Pošumaví.

Jenomže život je tvořen i neustálými delimitacemi, a tak v roce 1960 vzniká opět Státní statek Frymburk, kam přechází i Milná a spolu s Blatnou, Frymburkem, Přední Výtoní a Slupečnou se stává součástí tohoto nového statku.

Milná, kde je dlouholetým vedoucím Drahoslav Beneš, dosahuje postupně dobrých hospodářských výsledků, především v živočišné výrobě. Při další delimitaci k 1. lednu 1976, kdy se sloučí Statek Černá v Pošumaví se statkem Frymburk, slučuje se i samostatná Milná s hospodářstvím Frymburk v jeden celek.

Od roku 1982 je Milná opět samostatným provozem, což pokračuje i dále od ledna 1991, kdy je provozem státního podniku Statek Frymburk a vedoucím je jmenován František Vlach, dosavadní agronom Statku Frymburk.

Hospodaří se sice dále, ale vše již směřuje k postupnému omezení výroby. Na pořadu dne je vydávání restitučních nároků a především příprava privatizace podniku. Provoz Milná byl připraven jako první, a jelikož privatizační záměr na provoz podal soukromý zájemce, byl mu privatizační komisí Ministerstva zemědělství schválen. Od 1. května 1993 se tak mohla zemědělská výroba na Milná znovu rozvíjet.

Nově vzniklá firma, která určitý čas pokračovala v dosavadním systému hospodaření, začala postupně obnovovat mechanizační vybavení, veškerou svou orientaci přenesla na odchov masného skotu a postupně získala certifikát ekologické farmy. Začala se zabývat revitalizací krajiny a dodržováním enviromentálních zásad, postupně provedla rekonstrukci a výstavbu devíti nových, moderních stájí, postavila v místě bioplynovou stanici a úplně nedávno vystavěla novou administrativní budovu v šumavském stylu.

Úspěšné hospodaření rodinné ekologické firmy, vzhled intravilánu a péče o okolní krajinu, to vše přineslo klady celé osadě Milná.

Je však potřeba zmínit se i o další rodinné firmě, která vznikla v roce 1999 a svou výrobou různých váz, mís, svícňů, čiší, květin a různých dekorací navázala na tradici starých českých sklářů.

Doufám, že obyvatelé Milné jsou se svou vesničkou spokojeni a že případné problémy i úspěchy mohou prodiskutovat v dřevěné chatce u rybníčka uprostřed osady. Mimochodem, rybníček na návsi je již několik let svědkem klání mnoha rybářů, nejen místních, kteří se snaží ulovit co nejvíce ryb ve 24 hodinovém lovení.

Českokrumlovský deník: 16. Leden 2015

Zemědělské stavby na Milné v původním stavu do roku 2009 + celková rekonstrukce veškerých zemědělských objektů po roce 2012

Nová bioplynová stanice + administrativní budova na Milné

Život tropí hlouposti i na státním statku

Legendární Cimrmanovská otázka „Mohli byste nám vyprávět nějakou veselou příhodu z natáčení?“ se mi zdá přijatelná jako úvod k některým poněkud úsměvným situacím, které si vybavuji z dob svého zaměstnání v zemědělství na státních statcích.

Nejsou to žádné příběhy k popukání, naopak některé mě v té době přiváděly až ke zlosti. Ovšem dnes se samozřejmě dívám na vše s odstupem a připadají mi tehdy vzniklé situace snad i trochu úsměvné. Většinu jsem jich zažil sám, ovšem hned tu první mám z úst pamětníka. Bylo to v době, kdy se stavěly zemědělské stáje a na Bližné bylo potřeba odstranit jednu budovu. Aby prý to nebylo zdlouhavé, bylo rozhodnuto jí odstřelit.

Povolal se střelmistr, který dělal odstřely u Lidových milicí, lidem se oznámilo, že bude odstřel a velmi silná detonace, tak ať si všichni otevřou okna. Asi to dokonale nepochopili, protože otevřeli okna pouze na jedné straně, ozvala se ohlušující rána, prakticky všechna okna u domů byla rozbita, pouze stavba odolala a stála i nadále.

Příhody traktoristů

Všechny další historiky jsou již z mého působení. Na Jestřábí bylo uprostřed dvora hnojiště a čas od času se musel hnůj odvézt. Traktoristé s rozmetadlem o dvou kolech přijeli k hnojišti, další jim nakladačem naložil fůru a jeli hnůj rozmetat na pole.

Jeden traktorista také rychle přijel ke hnojišti z pole, a když ten s nakladačem otálel, zavolal na něho: „Tak nakládej, co čumíš?“ Nelze nakládat, když nemáš jedno kolo, říkal si člověk od nakladače. Slezl dolů a ukázal na rozmetadlo, se kterým onen traktorista přijel a jel dlouhou cestu bez kola a vůbec nic nezpозoroval.

Překvapené dojnice

Tentýž traktorista byl po čase poslán do zemědělské školy, aby si udělal „rychložír“ a stal se technikem. Tady snad již nic nepokazí. Jenomže jednou dostal rozkaz od svého nadřízeného, aby, opět na Bližné rozvěsil mokré jutové pytle od osiva na konstrukci ve stáji, která byla prázdná v důsledku oprav.

Příkaz byl splněn, ovšem pytle, nejen jutové, ale i papírové od hnojiv, nechal rozvěsit v kravíně, čili v jiné stáji, čemuž se zřejmě moc podivovaly k večeru se navrátilší dojnice z pastvy.

Ještě u tohoto, nyní technika, zůstanu. Tehdy se moc na životní prostředí nedbalo, a tak se likvidace pytlů z umělé hmoty provedla jednoduše spálením. Úsměvné je pouze to, že náš technik nechal všechny pytle spočítat a po deseti svázat a pak teprve spálit. U pytlů jutových již taková evidence nebyla.

Moc úsměvně nepůsobí příhoda, kdy jeden mladý traktorista na Bližné si chtěl v době žní poněkud zlehčit práci. Měl za úkol odvážet obilí od kombajnů SK-4 z Radslavi do Černé na sušku. V domnění, že se třeba nestihne včas vrátit, vynaložil mnohem delší čas k tomu, aby za sebe zapřáhl čtyři vleky najednou. Ať mají kombajněři kam sypat.

Zapřáhnout se mu povedlo, ale dojet na místo již ne. Přece jenom silnička na Radslav je hodně úzká, mladšák rád jezdil rychle, a tak zapřážené vleky spolu též závodily a ubíraly se jiným směrem než bylo třeba.

Na Bližné jsme též měli traktoristu, který většinou dělal něco jiného, než měl přikázáno. Byl poslán třeba něco odvážet na Vltavici, kde však nebyl zastižen, práce stála a on byl pak nalezen v kravíně, kde pomáhal naložit krávu na vlek jinému traktoristovi, který ji měl odvézt na jatka do Českého Krumlova. Kdyby to bylo jednou, lze to pochopit, ale to se stávalo mockrát, nakonec jsme se s ním museli rozloučit.

Posekal kapustu

Další traktorista, tentokrát v Černé, byl poslán na Hubenov, kde měl sekat jetelotrávu. Tehdy se dalo ještě jet z Mokré úvozovou cestou až nahoru na Hubenov, kde byla ona inkriminovaná jetelotráva.

Jenomže náš chlapec odbočil již o pár desítek metrů dřív, kde byla zasetá, tehdy asi 20 centimetrů vysoká, krmná kapusta. Nic mu to neřeklo, spustil sekačku a dopoledne byla kapusta na zemi a jetelotráva stála. To je pomalu na zabití, to není k úsměvu, to je k zlosti.

Aktivní pracant

Měli jsme také člověka, který zase stihl za den tolik práce, že by se tomu ani nedalo věřit. Byl mu tehdy přidělen nový traktor ZT-300, který jezdil rychle, a tak jeho úkolem bylo přivážet melasu nebo výpalky z Českého Krumlova brzy ráno.

Traktoristé nastupovali do práce v sedm hodin ráno, onen pracovník již stihl jednu skupinu krav ošetřit, bez dojení, dojel na Jestřábí nakrmit prasata, dojel do Krumlova pro řečené výrobky a na nástupu byl ráno jako jeden z prvních.

Na Muckově zase byli velmi společenští lidé. Rádi pohromadě poseděli, samozřejmě, že ne na sucho, a tak se mohl zrodit i nápad zkusit sílu svých traktorů. Výkonem se nemohly těm dnešním traktorům rovnat, ale tehdy to byly panečku traktory. „Co kdybychom zkusili, který traktor má více síly?“ řekli si dva z nich. Zapřáhli traktory za předky a na zpátečku co nejvíce až... Dílny v Černé měly zase co na práci.

Aktivní uklízečka

Pracovníci dílen vzpomínali na jednu paní uklízečku. Rozebrat a opravovat traktor, to není práce na chvíli, proto si srovnali všechny součástky pěkně zvlášť, která kam patří. Ráno přijdou a vše je smeteno na jednu hromadu. Není nad pořádkumilovnost.

Na Bližné byl svého času zootechnik, s akademickým titulem, který byl odpůrcem pití vody, a tak byl často i v jiném stavu. Tehdy se s nikým nepáral. „Bába furt měla nějaké připomínky, tak jsem s ní mrštil do žlabu,“ odvětil na mou otázku ohledně vztahu k podřízeným.

Se svými podřízenými měl však onen výše zmíněný zootechnik opravdu často problémy. Jednalo se především o kravín, který sice vykazoval výborné výsledky i v rámci okresu, vnitřní problémy však vidět nebyly. Do stáje bylo pravidelně navoženo dostatečné množství krmiva, nebránilo to však ošetřovatelům v tom, aby si navzájem nekradli. Do stáje se chodilo v půl druhé ráno, často však přicházeli někteří již po půlnoci, aby si dali do žlabů co nejvíce.

Ti, na které pak nic nezbylo, museli s krmným vozíkem jet až do silážní jámy a navozit si krmivo. Kolem nebyl žádný beton, jámy jen vyhrnuté zemní a půl metru bahna všude. Přesto to tito lidé dělali a poněkud úsměvné i smutné je to, že to byly spřízněné rodiny.

Jedl pokojovky

Rovněž na Bližné bydlel člověk, který dělal na ředitelství statku, a ten měl opravdu zvláštní chuť. Jednou nebo dvakrát za rok se dostal do stavu alkoholického opojení a pak obcházel celou ves. Tam, kde ho vpustili dovnitř, se ho pak nejen nemohli zbavit, ale přišli i o část několika pokojových rostlin, které tento návštěvník velmi rád konzumoval.

Na závěr musím vzpomenout na velmi hodného, moudrého a vzdělaného člověka, který dělal na statku bezpečnostního a požárního technika a který dokázal dostat se na všechny provozy statku vždy včas, tak jak se nahlásil, že přijde. Zajímavostí je jen to, že všude chodil pěšky, takže vedle současné zastávající profese, znal i skoro každý kámen na statku Černá v Pošumaví.

Pondělí, 26. Leden 2015

Onen moudrý a velmi vzdělaný člověk byl Benedikt Braun.

Vzpomínka na rodáka z Černé v Pošumaví

Na tý zelený Šumavě mi dala život máti má, s láskou mě tiskla v náruči, s péčí a všema starostma. A když tak o tom přemítám ve svojí myslí ze všech stran, tak moje radost největší je to už, že sem Šumavan.

Úryvek z básně „Moje největší radost“ z roku 1927 pochází z pera opravdového znalce té pravé Šumavy, profesí lesníka u schwarzenberské lesní správy, který byl známým a oblíbeným šumavským literátem. Jmenoval se Adolf Schimann a 14. února 1850, čili před 165 lety, se narodil v tehdejší obci Schwarzbach, nyní Černá v Pošumaví.

Obecnou školu i reálku absolvoval v Českém Krumlově, odkud odešel do lesnické školy v Bělé pod Bezdězem. Po jejím dokončení se vrátil jako lesnický elév přímo do šumavského Stožce. Po vojenské službě, kterou vykonával jako jednoroční dobrovolník u slavných „pětatřicátníků“, pak natrvalo zakotvil u schwarzenberské lesní správy.

Profesní kariéra šumavského literáta

Na výborných webových stránkách Kohoutí kříž nás překladatel Jan Mareš seznamuje s profesní i literární dráhou Adolfa Schimanna. Dozvídáme se, že pracoval nejprve v revizní službě na Hluboké, pak postupně v Prášilech, v Lipce, Želnavě, Černém Lese, ve Všeteči a od roku 1877 na panství Murau ve Štýrsku.

Zde se stal inženýrem adjunktem a roku 1884 revírníkem ve štýrském Paalu, kde se také oženil. Po roce byl přeložen přímo do srdce šumavských hvozdů, nejprve do Březníku a o něco později do Modravy.

V té době byl již Schimann literárně činný, především svými mysliveckými a lesáckými povídkami, kterými přispíval do rakouského listu Österreichische Forst-und Jagdzeitung. Psal rovněž básně v nářečí jeho rodné Šumavy, Šumava byla i námětem jeho divadelních her Ein Tag im Böhmerwald a Böhmerwaldriesen.

Svými povídkami psanými rovněž v šumavském dialektu si získal velkou oblibu u tamních obyvatel. Svě knížky rozesílal svým známým i osobnostem vysoce postaveným. Jeden výtisk zaslal i německému císaři Vilémovi II., o čemž se dozvěděl kníže Adolf Schwarzenberg a byl prý nesmírně pobouřen troufalstvím svého lesního úředníka. Jenomže omylem považoval za autora knihy jiného lesníka a spisovatele, který též pracoval na schwarzenberské správě a který se jmenoval Jan Evangelista Chadt-Ševětínský.

Kníže si ho předvolal, přísně pokáral a zakázal mu psát. Chadt se bránil, že píše jenom česky a jen díla odborná, nikoliv beletrii. V psaní pak pokračoval pod pseudonymem Ševětínský, neboť v Ševětíně chodil do obecné školy. Když se později vše vysvětlilo, Chadt mohl zase psát, ale pseudonym si ponechal (na webu chadt.unas.cz popsala Viktorie Chatová).

Zakladatel ústavu pro školní mládež

Adolf Schimann zřídil v Srní v roce 1895 pro školní mládež tzv. „Polévkový ústav“, kde hned v prvním roce působení shromáždil od dobrovolných dárců 1426 korun. Měl o Šumavu skutečně velkou zásluhu. Dovedl k rozkvětu a rozvoji místní spolek veteránů v Srní, v roce 1896 založil komitét pro novostavbu Hauswaldské kaple u Srní, tehdy známé poutní místo se zázračně léčivou vodou, tzv. malé Lurdy.

Svého času známý šumavský lidový autor, rodák z Černé v Pošumaví, zemřel v korutanském Klagenfurtu 28. prosince 1940.

Českokrumlovský deník: 2. Únor 2015

Masopust v Černé v Pošumaví již počtvrté

V sobotu 7. února 2014 se uskutečnil v Černé v Pošumaví již 4. ročník novodobé masopustní taškařice, při které prochází maškarní průvod celou obcí. Právě před čtyřmi roky přišli zástupci mladých občanů za starostkou obce s přáním obnovit tradice, které před mnoha lety zanikly. S takovým návrhem nelze než souhlasit a tak vznikla „Masopustní společnost“, která začala svou činnost inspirací u sousedů v Hořicích na Šumavě. Tato společnost, kterou tvořili zejména mladí z různých spolků, klubů, organizací i soukromých osob zvládla připravit celou akci na výbornou a na základě slova daného starostce, pokračovala i v dalších letech.

Masopust to není pouze průvod masek obcí, v naší obci prochází růžičková koleda, kterou tvoří hejtman, rychtář, konšelé a ostatní účastníci. Již čtvrtým rokem požádal hejtman Dominik Čerkl paní starostku Irenu Pekárkovou o povolení vstoupiti do obce slovy: „Vážená paní starostko, pěkné pozdravení Vám od všech vyřizujeme a ptáme se, zda můžeme do vaší obce vstoupiti a na jeden nebo dva, či spíše tři sudy piva si vykoledovati. Za všechny vám ručíme a prosíme o laskavé povolení a zda by jste k nám pak mohla přijíti, abychom Vám dali připítí“. Starostka samozřejmě povolení dala, ale bedlivě zjišťovala, zda jsou všichni masopustních zvyků znalí a řádně masopustně oblečení, aby nedělali Masopustu ostudu. Sama letos oblékla kostým v patřičném stylu, prostě renesanční starostka.

Hejtman pak starostce a ostatním účastníkům vysvětlil, proč má v ruce halapartnu, rychtář Petr Němec osvětlil význam rychtářské ferule, čili rychtářského práva.

To již byla připravena dechová kapela Šumavanka a začaly první tanečky před Obecním úřadem. Nejprve pro naši krásnou obec, pak pro paní starostku a nakonec pro budoucí koledníky, kteří budou v této tradici pokračovat. Pak se již celý průvod za doprovodu hudby a pod taktovkou hlavního organizátora Jiřího Daňa vydal koledovat k prvnímu domu.

Obyvatelé obce si na tuto tradici rychle zvykli a příchod celého průvodu očekávali s patřičným obcerstvením. Před každým domem pak koledníci zatančili kolečko, hejtman vyzval „hospodáře“, aby si vybral oblíbenou písničku, kterou mu pak hudba zahrála. Tančmajistři pak vyzvali k tanci hospodyně a střapáči vyvedli příslušníka mužského pohlaví. Těmto střapáčům, v podání Pavlíně Pártlové a Evy Strnadové, jejich čest velela u každého domu provést nějakou nepřístojnost. Vynášely tak nejen popelnice, ale i další hospodářské náčiní kousek za dům, ať má pak majitel nějakou práci. Ovšem pomáhal jim v tom i Masopust, v podání Boženy Opelkové.

Každý rok se v průvodu objevují nové masky. Bylo tomu tak i letos a tak jsme viděli spoustu vtipných a rozverných masek. Průvod, který začal u Obecního úřadu v 8 hodin ráno, se po průchodu celou obcí, opět v 16.30 hodin vrátil před úřad, kde starostce oznámil ukončení s dotazem, zda nebyly nějaké stížnosti na chování koledujících.

Masopustní veselí bylo zakončeno večer na místním sále od 18 hodin Masopustní zábavou, kde pokračovala dechová hudba Šumavanka a od 21 hodin skupina Slackers.

Čtvrtý ročník masopustu v Černé v Pošumaví se vydařil a je nutno poděkovat všem, kteří se na organizaci celé akce podíleli a které samozřejmě není možno všechny vyjmenovat. Důležité je to, že tradice pokračuje, že je ze strany mladých chuť a elán a že jsou spokojeni i obyvatelé obce.

Českokrumlovský deník, 14.2.2015

Změny ve vedení zemědělských podniků v roce 1989

Rok 1989 bude v našich pamětech navždy zafixován jako rok sametové revoluce. Ta sice oficiálně začala 17.listopadu, ale již od samého počátku roku bylo znát, že vše k tomuto vyvrcholení spěje. Již v lednu proběhl tzv. Palachův týden, doprovázený demonstracemi, v letním období proniklo na veřejnost Několik vět a přestože se snažilo stranické a státní vedení co nejvíce omezovat a korigovat různá vystoupení disidentů a potlačovat demonstrace, bylo jasné, že režim pomalu odumírá. Venkov ovšem není Praha a zejména zemědělci měli i v této době svých starostí dost. Přesto i zde přinesl rok 1989 podstatné změny, jak v pracovním koloběhu Statku Frymburk, tak na celém Agrokombinátu Šumava/AKŠ/.

Již počátkem roku byly na všech závodech a provozech navrženi a zvoleni delegáti, kteří se sjeli 14.března do Jízdárny českokrumlovského zámku, aby zde zvolili nového ředitele Agrokombinátu Šumava. Byl jsem též zvoleným delegátem za odštěpný závod Frymburk a stejně jako všichni ostatní jsem se rozhodoval mezi třemi navrženými kandidáty na ředitele. Těmi byli dosavadní ředitel AKŠ Ing. Bohuslav Olšan, výrobně-technický náměstek In. Vladimír Brablec a ředitel odštěpného závodu Vimperk Ing. Jaroslav Zámečník. Po sečtení hlasů bylo konstatováno, že ze 409 odevzdaných hlasů jich nejvíce (celkem 272) obdržel Ing. Jaroslav Zámečník a stal se tak novým ředitelem AKŠ. Celou svou profesní dráhu jsem prožil na šumavských statcích. Byl jsem vlastně svědkem rozvoje Oborového podniku Státní statky Šumava a poté Agrokombinátu Šumava, zažil jsem velké změny k lepšímu, ale občas byl vztah, nás „dole“ asi jako dnes k Evropské unii. Ing. Olšan byl dlouholetým a podle mě schopným ředitelem, přesto jsem dal hlas Ing. Zámečníkovi. Nejen proto, že měl dobré reference, coby ředitel Statku Vimperk, ale též proto, že to byl můj ročníkový spolužák na agronomické fakultě. Vedle volby ředitele proběhla i volba 21 členné Rady pracujících, která tak měla zastupovat zájmy 880 zaměstnanců AKŠ a do níž jsem byl také zvolen.

O několik měsíců později došlo ke změně ředitele i na Statku Frymburk. Po dvacetiletém působení odešel do důchodu Stanislav Dvořák a od 1.června jmenoval ředitel AKŠ Ing. Zámečník novým ředitelem Ing. Bronislava Glogu, dosavadního technického náměstka, předtím vykonávajícího funkci hlavního zootechnika právě na Statku Vimperk. Jeho výrobním náměstkem byl jmenován zootechnik Statku Kájov Jaroslav Zámečník.

Změn v listopadu se již nedočkal Stanislav Dvořák, který v předvečer revoluce, 16.listopadu, zemřel. Dočkali se jich však téměř všichni aktéři, které popisuji. Pod tlakem zaměstnanců odstoupil koncem roku ze své funkce na jaře zvolený Ing. Zámečník a řízením AKŠ byl od začátku roku 1990 pověřen ekonomicko-obchodní náměstek Ing. Jaroslav Vlasatý, který řídil podnik až do ukončení jeho činnosti. Petice za odvolání některých funkcionářů a techniků probíhala i na Statku Frymburk a dopadla i na ředitele Ing. Glogu. Byl nucen odstoupit a prakticky se hned z Frymburku i odstěhoval. Na všech provozech pak kolovaly archy, ve kterých lidé navrhovali kandidáty na nového ředitele. Kandidátů byl přesně dvacítko, zástupci Občanského fóra František Kundrát a Ing. Jan Novák mě po skončení přišli oznámit, že jsem získal největší počet hlasů. Ředitel AKŠ Ing. Vlasatý tedy s platností od 12.března 1990 jmenoval ředitelem Statku Frymburk Ing. Františka Záhoru.

23.února 2015

Ředitelé Statku Frymburk:
Stanislav Dvořák – 1969 – 1989
Ing. Bronislav Gloga – květen 1989
až leden 1990
Ing. František Záhora – březen
1990 až 30.6.1997 (ukončení
činnosti statku)

Prožili svůj život v dolech

Kdokoliv přijede dnes do Černé v Pošumaví a není obeznámen s historií obce a blízkého regionu, vůbec již nepozná, že zde v minulosti byla rozsáhlá ložiska grafitu, jehož dolování ovlivňovalo život celé obce. Mnoho rodin nacházelo své živobytí právě v tuhových dolech, v období mezi dvěma světovými válkami zde bylo zaměstnáno několik stovek dělníků v mnoha profesích.

Po druhé světové válce nastává útlum dolování a posléze úplný konec zatopením ložisek a všech důlních staveb vodami lipenské přehrady. Dolování se přesunuje do oblasti Bližné, kde pak až do úplného zániku pracovala řada občanů naší obce. Práce horníka však nebyla nikterak lehká, máme dosud pamětníky, kteří to svými výpověďmi stvrzují. Ti nejstarší z nich začínali ještě na závodě Černá Hůrka, v místech, kde je dnes železniční stanice Černá v Pošumaví.

Do úpravny tuhy, která se zde mlela, sušila a pak odvážela k využití do železáren, nastoupil v roce 1950 i Václav Vácha, dnes devadesátiletý pamětník (**obr.1**). Pracoval i ve vedlejších mlýně a později přešel na práci do podzemí, kde byla práce velmi namáhavá, ale zase byly vyšší výdělky. Pracoval na tzv. Nové jámě, pak na šachtě Vilemína, která zůstala po Němcích, byla vybetonována a sloužila k odčerpávání vody. Pracoval na úpadnici, která byla v místech pod dnešní tratí a poznal, jakou roli hraje voda, která se musela neustále čerpat. V zimě zamrzala i voda proudící, až se nakonec nechalo vše zatopit. Doly byly uzavřeny, když se Lipno začalo napouštět, a tak pan Vácha přešel na Bližnou, kde se začala hloubit jáma, později nazvaná Stará jáma, pak jáma Barbora, nakonec důl Václav.

V roce 1952 nastoupil do stejných míst v Hůrce Karel Vrba (**obr.3**), který v letošním roce oslaví krásné osmdesáté narozeniny. Pracoval rovněž na likvidaci úpadnice a posléze na Nové jámě. Po skončení základní vojenské služby přešel na Bližnou, neboť jeho původní pracoviště již bylo zatopeno. Vzpomíná na to, jak vypadal pracovní den, když začínal ještě v Hůrce. Veškeré práce byly úkolované, při ražení předku byla norma 46 až 58 centimetrů na hlavu a směnu. Neměli tehdy ani kompresor ani sbíječky, vše museli kopat za pomoci špičáků. Na dole Václav již byly nakladače, kde při ručním nakládání byl výkon 6,5 tuny na hlavu za směnu. Surovina se nakládala do vozů a těžní klecí pak na povrch.

Stejně začínal i další, hornickému povolání celý život věrný, František Kubiš (**obr.2**), který by v letošním roce rovněž oslavil osmdesátku, ale v roce 2005 odešel do hornického nebe. Ten rovněž přešel z hůreckého prostředí na Bližnou jako revírník a při zaměstnání vystudoval průmyslovou školu hornickou. Od roku 1970 byl pak ve funkci vedoucího provozu dolu Bližná. V době své práce podal dva zlepšovací návrhy a byl spoluautorem vyřešení namáhavé ruční práce využitím přepravníkového nakladače PM 1500 a vrtacího vozu.

O dva roky mladší než dva výše jmenovaní je další hornický matador Josef Hlávka (**obr.4**). Na hůrecké Nové jámě pobyl dva měsíce, byl pak přemístěn na Bližnou, ale znovu se vrátil na Novou jámu a pracoval rovněž na úpadnici. Po vojenské službě se vrátil na

Bližnou, ale rovněž pracoval i na mlékárenském tunelu v Českém Krumlově, na šachtě v Lazci a dělal i průzkumné šachtice na Světlíku a na Svérázu. Na Bližné pak měl, až do odchodu na zasloužený odpočinek, podstatný podíl na velmi dobrých výsledcích, byl vedoucím kolektivu dolu Václav. Velmi stručně popsal práci kolektivu za směnu. Večer se odstřelí, ráno je nutno odvézt hromadu od včerejšího odstřelu, pak se položí kolejnice, prodlouží větrací a vodovodní potrubí, navrtá se čelo chodby, vsune trhavina a znovu odstřelí.

Všem těmto zde jmenovaným a samozřejmě všem ostatním je nutno poděkovat a vzdát hold jejich práci. Celý svůj život prožili v hornictví a když byl úplně zlikvidován důl Václav na Bližné, byla v roce 2009 jejich posledním počinem přítomnost u odhalení desky na paměť a připomínku nejen práce jejich, ale i celých generací horníků v tuhových dolech.

Českokrumlovský deník, 10. března 2015

Tipy pro turisty: Toulky krajinou osmistovek a přírodních památek

Obec Černá v Pošumaví, ležící ve středu celé lipenské oblasti, poskytuje zázemí pro mnoho aktivit potřebných k zapomenutí denních starostí a načerpání nové energie a nových sil. Bylo by jistě nošením dříví do lesa popisovat všechny možnosti a výhody. Zapomeňme tedy na chvíli na ta hlavní turistická střediska a vypravme se poněkud opačným směrem, řekněme severovýchodním.

Začalo jaro, a tak je ideální čas na toulky přírodou a poznávání neznámých míst. Silnice II/163 z Frymburka přes Černou v Pošumaví a dále ve směru na Mokrou je hranicí Chráněné krajinné oblasti Šumava (CHKOŠ). Všechna katastr, nacházející se vpravo od této silnice, již pod oblast CHKOŠ nespadá. To ovšem neznamená, že zde nenajdeme překrásnou přírodu a řadu různých památek, možná, že právě naopak. Je to oblast bývalých osad, které po roce 1950 zmizely z povrchu zemského, téměř všechny ležící na kótě vyšší než 800 metrů nad mořem.

Je to oblast celé řady přírodních památek, územím prochází tři cykloturistické trasy a nově vybudovaná naučné stezky. Všechny zde ležící bývalé osady, kterých bylo mimochodem deset, jsou přibližně o 250 let mladší, čili nebyly součástí takzvaného Mokerského újezdu, který jeho majitel Hirzo z Klinkerbergu, daroval v roce 1268 klášteru ve Zlaté Koruně, čímž se datuje počátek a vznik obce Černá v Pošumaví.

Podle jednoduché mapky, kterou jsem připravil, můžeme své toulky začít v původní osadě Plánička z roku 1530, která je dnes typickou chatařskou rekreační osadou. Pár stovek metrů dále ve směru na Frymburk leží část osady, kterou nazýváme Plánička hájenka, kde je ještě několik stálých obyvatel. Ještě kousek dále po silnici narazíme na penzion a restauraci Plánička, poslední dům, který zbyl z bývalé osady Nová Lhota.

Vracíme se do Pláničky a pokračujeme ve směru na Muckov, kde přibližně v polovině odbočíme na křižovatce vpravo a po silničce, která je součástí cyklotrasy číslo 33, přijedeme k přírodní rezervaci Pláničský rybník, chráněné pro množství ohrožené fauny a flóry, zejména koloniím leknínu bělostného a stulíku malého. Po cyklotrase je možno pokračovat dále až do osady Milná anebo nad rybníkem, zhruba v polovině odbočit na lesní cestu a dále ve směru na obec Světlík. Pod rezervací se nachází přírodní památka Kotlina pod Pláničským rybníkem a poněkud níže pak přírodní památka Olšina v Novolhotském lese.

Kdo se pak vrátí zpět, pokračuje silnicí směrem na osadu Muckov, vpravo leží část bývalé osady Jámy a vlevo před Muckovem lze navštívit přírodní památku Muckovské vápencové lomy, pozůstatek těžby vápence v této oblasti. Kousek vlevo pak leží přírodní památka Slavkovické louky. Muckov, který je dnes osadou obce Černá v Pošumaví, projedeme rovněž k blízkým Bednářům, původně osada Emry, která bývala mnohem významnější než samotný Muckov. Z Bednářů se můžeme zajet podívat do bývalé osady Rybáře, nazývané též Vyžbohy, anebo pokračovat dále ve směru na Světlík, kde narazíme na zbytky původní osady Kramolín.

Některé prameny uvádí, že v listináři českokrumlovského řádu klarisek je v roce 1521 uváděn jako „Malý Kramolín“ a že existuje možnost, že osadu založila část obyvatel Kramolína u Lipna nad Vltavou. Vrátime se zpět do Muckova a vydáme se cestou ve směru na Hořice na Šumavě. Hned v úvodu projedeme vlastně statkem rakouského farmáře, který své hospodářství rozložil po obou stranách silničky. Posléze dojedeme do osady Hostinná Lhota, která leží na kótě 866 metrů nad mořem a kde najdeme ještě několik stavení, dnes obydlených pouze rekreanty. Před osadou u silnice stojí chráněná památná lípa malolistá, vyhlášena v roce 2002.

Z Muckova je možno se podívat i do bývalé osady Hubenov a pokračovat dále do Mokré.

To je pouze velice stručný průvodce. Kdo by rád znal podrobnosti, může se je dozvědět z postavených informačních tabulí na Naučných stezkách, jejichž tři trasy obec vybudovala.

Musím ještě upozornit na to, že absolvovat popsání trasy lze pouze na kole, či pěšky, autem se lze dostat nanejvýš do Muckova. Nehledě na to, že z auta člověk moc přírodu obdivovat nemůže. Současné období je k těmto výletům jako stvořené a po jejich absolvování se rádi osvěžíte v některém z místních podniků. **1.duben 2015**

Květnové osvobození Československa při pohledu do kalendáře

Do významného květnového dne sice zbývá ještě celý měsíc, věrný čtenář a dopisovatel Českokrumlovského deníku však už nyní připravil zajímavý a netradiční článek o dnu osvobození Československa.

V souvislosti s blížícím se významným výročím ukončení bojů II. světové války a osvobozením Československa, objeví se zcela jistě ve všech sdělovacích prostředcích nepřeborné množství článků, vzpomínek, úvah, fotografií a dalšího, tímto výročím se zabývajících, materiálu. Ani já nechci být výjimkou a nějakým článkem o době před 70 lety v obci Černá v Pošumaví, též přispěji.

Momentálně mě však zaujala situace kolem toho, jak to vlastně bylo s dnem ukončení války a pozdějším státním svátkem. V letošním kalendáři vidíme u data 8. května napsáno Den vítězství, ale jak to vlastně bylo od počátku?

Konec války skončil v Evropě kapitulací německých vojsk. Ta vstoupila v platnost 8. května ve 23.01 hodin letního středoevropského času, což odpovídalo jedné minutě po půlnoci dne 9. května moskevského času.

První německá kapitulace se ovšem odehrála již v časných ranních hodinách 7. května ve štábu generála Eisenhowera, proto chtěl ministerský předseda Churchill vyhlásit Dnem vítězství již 7. květen. Stalin ovšem nesoouhlasil, protože akt podepsal neznámý sovětský generál, a tak se kapitulací akt opakoval za účasti všech mocností a jejich nejvyšších představitelů. Ve většině vítězných a osvobozených států se pak Dnem vítězství vyhlásil 8. květen a v zemích bývalého Sovětského svazu, stejně jako u nás, to byl 9. květen.

Jenomže hned tak rychle to nebylo. V prvních poválečných letech nebyl v Československu konec války ani státním svátkem, ani nijak významným dnem. Politici se nemohli shodnout na tom, který den je vhodnější, prezident Beneš dokonce požadoval slavit jako Den osvobození počátek pražského povstání 5. května 1945. Jiní požadovali jako protiváhu k Benešovu návrhu zakotvit 9. květen, který se slaví v Sovětském svazu, další zase 8. květen.

Ke shodě a kompromisu však nedošlo, a tak ve vládním návrhu zákona O úpravě svátkového práva v roce 1946 byl vlastně konec II. světové války opomenut. Teprve až v roce 1951 byl schválen zákon o státním svátku a 9. květen stanoven jako Den osvobození Československa Sovětskou armádou. Takto se pak slavil téměř čtyřicet let.

Po roce 1990 začali noví demokraticky zvolení poslanci měnit systém státních svátků, a tak se stal 9. květen Dnem osvobození od fašismu. Hned zanedlouho současný prezident a tehdejší poslanec Miloš Zeman navrhl změnit nejen název svátku, ale i datum, kterým bychom se začlenily mezi ostatní evropské státy. Jeho návrh však neprošel, předložil jej však znovu příští rok a uspěl.

Po dlouhé a vzrušené debatě ve Federálním shromáždění byl nakonec vyhlášen státním svátkem 8. květen Den osvobození od fašismu. Po rozdělení Československa byl na Slovensku přijat zákon, kterým se 8. máj Den vítězstva nad fašizmem stal pouze památným dnem.

V roce 2000 byl novým zákonem o státních svátcích název změněn na 8. květen Den osvobození. Za další čtyři roky byl název svátku opět změněn, a to na 8. květen Den vítězství.

Dnes se již téměř nikdo nepozastavuje na datu ani názvu tohoto významného svátku, přesto je však stále mnoho příznivců, kteří argumentují s historickou realitou, že Praha byla osvobozena až 9. května a stanovení změny státního svátku je přepisováním historie.

10. dubna 2015

Obecnímu domu v Černé nový kabát k narozeninám

Zastupitelé obce Černá v Pošumaví se dohodli, že letos pořídí budově Obecního domu hřejivé oblečení a slušivou pokrývku.

Vyčlenili k tomu požadovanou finanční částku a za příspěví příslušného dotačního programu se stavba hned začátkem roku rozjela. Sídlo obecního úřadu to již potřebovalo a mimo to,

lze zateplení budovy a výměnu střešní krytiny považovat za jakýsi dárek ke 110. výročí začátku výstavby budovy, již tehdy označené popisným číslem 46 a 100. výročí ukončení a předání stavby k užívání.

Připomeňme si nyní historii výstavby a dalšího průběhu tehdy i dosud potřebného obecního domu.

V listopadu 1905 proběhla na schůzi obecního zastupitelstva rozprava o potřebě výstavby obecního domu, neboť do té doby se úřadovalo většinou v bytě zvoleného rychtáře.

Tehdejší krumlovský stavitel Bublík předložil plán výstavby s rozpočtem nákladů 32 600 Korun, zastupitelé jej přijali a rozhodli navíc, v rámci pokrytí nákladů, o zavedení pivního poplatku.

Pozemek zakoupili 5. prosince od občana Weisse, byla to luční parcela o výměře 300 čtverečních sáhů celkem za 2000 Korun. V lednu 1906 byl projednán plán a rozpočet celé stavby podle pana Bublíka ve výši 36 950 Korun. Dne 4. března pak byla stavba předána zednickému a tesařskému mistrovi Franzovi Mayerovi z Horní Plané. Ten po schválení ještě během roku 1907 vystavěl k budově, podle svého náčrtu, stáj a kolnu.

Dne 5. října 1909 proběhlo první vyúčtování stavby ve výši 44 213 Korun, v čemž nebyla ještě započítána řemeslnická práce na hospodářských budovách, oplocení zahrady a kanalizace.

Závěrečné vyúčtování za celou stavbu obecního domu i s příslušenstvím proběhlo 19. března 1910 a činilo přesně 56 226 Korun a 56 haléřů.

V době výstavby byl v roce 1907 zaveden do budovy vodovod, který byl napojen na společný vodovod za úhradu jedné dvacetiny, tj. 2000 Korun. Elektrické osvětlení bylo do budovy zavedeno až v roce 1925 nákladem 3 756 Korun.

Výstavbou obecního domu byla též vyřešena otázka bytů pro lékaře a četnictvo. Tehdejšímu Dr. Freiersleбену bylo pronajato celé patro za roční nájem 500 Korun. Četnictvo pak dostalo dva pokoje v přízemí, kuchyň a příslušenství za nájem 260 Korun ročně.

V ostatních místnostech byly umístěny: dveře č. 18 obecní kancelář; č. 19 obecní sluha a č.7 obecní vězení. Doktoři i četniční strážmířtři se postupem let měnili, byty bývaly přiděleny i dalším, např. zaměstnanci dráhy Gebauerovi, poštmistrovi Cirhanovi, učiteli Johannu Wagnerovi. Zvyšovaly se i nájemy, četnictvo z původních 260 Korun v roce 1907 platilo v roce 1919 už 350 Korun, v roce 1926 to bylo 900 Kč a v roce 1931 již 2000 Kč.

Od roku 1931 až do konce války neexistují bohužel žádné záznamy o budově, stejně tak po roce 1945. Budova však jistojistě sloužila i v tomto období svému původnímu účelu.

Až do roku 1990 zde sídlil Místní národní výbor, po něm Obecní úřad. Byla zde až do sedmdesátých let rovněž stanice Veřejné bezpečnosti. Během dalšího období byla provedena rekonstrukce vnitřku, vznikla obřadní síň a prostory pro další zaměstnance, včetně úseku služeb MNV. Vznikly i archivní a skladové prostory, změnil se systém vytápění, jedna bytová jednotka však od padesátých let zůstávala vždy pro tajemníka MNV a jeho rodinu.

Největší rekonstrukce byla provedena v roce 1977, kdy se na určitou dobu přestěhoval celý MNV do turistické ubytovny. Nová fasáda Obecního domu byla pak provedena i v létech 1986 a 2003.

V souvislosti s výstavbou nové silnice bylo upraveno i okolí budovy, nové parkoviště, v rámci protihlukového opatření bylo vyměněno 10 dřevěných oken a 21. září 2006 uveden do provozu bankomat.

2. Květen 2015

V neděli 6.5. padla velká rána. Přijely tanky

Ludmila Prenerová vzpomínala, jak Němci vyhodili do povětří železný most do Kyselova a na další události

Dolní Vltavice

V roce 2008 jsem napsal do Českokrumlovského deníku článek o historii Dolní Vltavice. Telefonicky se mi tehdy ozvala paní, která prožila část svého života právě v době války a jejím ukončení v Dolní Vltavici. Při nejbližší příležitosti jsem naši pamětnici navštívil a tím se dozvěděl velké množství informací, právě z období konce II.světové války.

Ta paní se jmenuje Ludmila Prenerová, bydlí v Dobčicích, části obce Záboří v okrese České Budějovice a v roce 1940 se přistěhovala do Dolní Vltavice, kde byl její otec pan Julius Kleschka jmenován hajným. Zde začala chodit do třetí třídy, která byla německá. Doma mluvili pouze česky, takže německy nerozuměla a nemohla se tudíž ani na nic zeptat. Pan řídící prý však říkal, že je to jedno, protože on musel německy učit téměř všechny děti, jelikož zde byl různý dialekt a někdy si nerozuměly ani mezi sebou.

V roce 1945 jí sice bylo pouze deset let, pamatuje si však řadu událostí, které byly spjaty zejména s osvobozením Dolní Vltavice americkou armádou. Nechme však vyprávět samotnou pamětnici:

„Koncem války se stěhovala spousta lidí z Vídně a z Lince, které byly bombardovány a tak se tito lidé dostali i do Dolní Vltavice. Pozorovala jsem jako dítě pěšáky s ruksaky na zádech i s kočárky, vltavičtí němečtí obyvatelé si je brali k sobě domů, byli to většinou starší lidé s dětmi. Školní budova byla v této době plně obsazená těmito lidmi, do školy se nechodilo, ale jednou týdně si chodily děti k učitelce pro úkoly. Po válce se tito lidé zase stejným způsobem stěhovali zpět.

Konec války ve Vltavici začal v pátek, respektive z pátku na sobotu. Tu noc jsem byla s maminkou sama doma, otec sloužil jako hajný na Martínkově u Vyššího Brodu a domů přijížděl vždy koncem týdne v sobotu. Noc jsme téměř probdělly na matraci v kuchyni, z dálky bylo slyšet střelbu z děl a ráno pak utíkali přistěhovalí lidé pryč z Vltavice, neboť se báli Američanů.

V sobotu 5.května bylo velmi pěkné počasí, nikde nepadla ani ranka, lidé se dokonce opalovali, v neděli 6.5 však přšelo a určitý poklid přerušila najednou velmi silná rána. Okamžitě jsme se pěšinkou běžely podívat, co se děje, a již viděly jak přijíždí tanky. Ta rána, která se ozvala, směřovala na vltavickou faru, kde byla rozložena německá armáda. Znovu padla rána a již bylo vidět dým, plameny a fara hořela. Němci mezitím vyhodili do povětří železný most spojující Vltavici s Kyselovem. Na mostě byla socha sv. Jana Nepomuckého a ten to kupodivu přežil.

Současně s farou pak již začaly hořet další domy. Nejdříve všechny baráky, které stály mimo obvod obce, stále se střílelo. Naše hájovna to však přečkala, protože byla úplně mimo a skrytá v lesích. Vltava byla tehdy trochu rozlité do luk a polí, čímž se přehradila cesta z Vltavice do hájovny, takže tam nikdo nemohl přijít. Teprve večer přišel k nám jeden Němec, který měl ve Vltavici hospodu, bál se, že ho Američané zastřelí, protože se špatně choval k Polákům, kteří zde pracovali u místních sedláků. Ti také se hned snažili dostat k Američanům a večer, když byl klid, se k nim také dostali.

Američané si postavili pontonový most, musel přijít starosta s bílým praporem, to vysílali rozhlasem a byl prohlášen k o n e c v á l k y.

Někteří z německých obyvatel vyvěsili druhý den americkou vlajku, ale museli ji sundat. Právě ten druhý den byl na pohled velmi smutný. Veškerý dobytek byl mrtvý, spálený, nafouklý, tahalo se to na louku. Tatínek, když se dozvěděl, že Vltavice hoří, tak přišel domů a šli jsme se pak podívat, co se děje. Tam už se odevzdávaly zbraně, vše se sepisovalo.

Chodili k nám také dva Američané, oni měli veškeré zásoby, ale vše sušené a tak chtěli čerstvé vejce, mléko, máslo a za to nám dávali čokoládu. Pro mě neměli nejdříve nic, protože prý netušili, že tam bude malé děvče, ale slíbili, že až přijdou příště, že mi přinesou, a to také splnili. U nás vždy vypili hrnek kyselého mléka, snědli chleba namazaný máslem, poseděli, popovídali a zase šli.

Zajímali se i o mé první svaté přijímání, dokonce mi přinesli látku na šaty, balonové hedvábí. Jedna švadlena mi šaty šila, ale než došlo k aktu prvního svatého přijímání, byli Američané odveleni a museli odjet pryč.

Po dobu jejich přítomnosti byli nastěhováni ve třech hospodách, kde byly velké sály, stavěli pro Dolní Vltavici dřevěný most, který však následující rok ledy vzaly.

Američané tam byli i tehdy, když přišli čeští vojáci, společně pak hlídali na mostě, z jedné strany stál americký a z druhé strany český voják. Čeští vojáci bydleli ve škole a když zjistili, že jsme tam jediní Češi, musela jsem již v deseti letech dělat tlumočnicka.

Němci, kteří byli ve Vltavici jako vojáci, šli do zajetí, v Aigenu byl velký tábor, rovněž ve Frymburku byl sběrný tábor a byl tam i lágr, kde byli Vlasovci. Ti k nám chodili do hájovny na polévku, báli jsme se jim nedat najíst.

Hodně Němců dezertovalo z fronty, spali rovněž u nás ve stodole, nic nám neudělali, nic neukradli, zeptali se ráno na cestu a pokračovali dále. My jsme byli tehdy ve Vltavici jediní Češi, ještě tam byla v jednom statku v nájmu jakási paní Stránská, ta si k nám chodila kupovat mléko a máslo. Ve Vltavici zůstala i dvě děvčata, která nešla na odsun, protože jejich tatínek zemřel v Mauthausenu.“

V září 1945 musel otec paní Prenerové přejít na hájovnu do Dobčic u Záboří v českobudějovickém okrese. Ona sama pak pracovala dlouhá léta jako účetní a technik živočišné výroby u statků Hluboká, Rožnov a u Plemenářského podniku Netolice. V roce 1990 odešla do důchodu, kde pak ještě 10 let pracovala na Obecním úřadě v Záboří jako účetní.

V letošním roce se paní Prenerová dožívá osmdesáti let a tak jí prostřednictvím tohoto článku přeji pevné zdraví v dalších letech.

16. Květen 2015

Vojáci americké armády v Černé – foto z let 1945 a 1946

Američtí vojáci nahradili zničený most pontonovým

Po přestřelce shořelý farní archiv spolu s farní budovou je z historického hlediska nenahraditelnou ztrátou

Černá v Pošumaví

Obec ležela v zóně osvobození americkou armádou a tak je náš vděk adresován právě jí. Bylo to 18. dubna 1945, kdy bývalé západní hranice Československa překročily jednotky 3. armády pod velením generála George Smithe Pattona.

Tato jednotka byla součástí 26. pěší divize, které velel generálmajor W. S. Paul a ta spolu s 11. obrněnou divizí přešla z Rakouska i na území Českokrumlovsko.

Na území obce vstoupili američtí vojáci v neděli 6. května 1945. Americké tanky, s bílou vlajkou na přídi, přijížděly od Aigenu přes Kyselov, který byl s Dolní Vltavicí spojen mostem. Na dvoře místní fary byla stále ještě rozložena německá armáda, která začala nejen přestřelku, ale stačila ještě vyhodit do povětří právě onen most do Kyselova. Tím poněkud zastavila postupující americké tanky, Američané ovšem začali pálit z děl, s cílem na německou techniku na dvoře fary. Vozidla byla zasažena, ovšem plameny přeskočily na farní budovu, s níž zcela vyhořely i sousední domy čísel popisných 1, 4, 29 a 52. Vedle toho hořela i stará škola a další domky, které však obyvatelé dokázali uhasit.

V prostoru mezi zničeným mostem a ústím Rožnovského potoka přejela americká obojživelná vozidla a obklíčila obec. Američani přitom zatkli starostu Josefa Schwarzbauera, který musel přijít s bílým praporem a vyhlásit konec války.

Tlampačem byli vyzváni i všichni obyvatelé k vyvěšení bílých vlajek na znamení, že jsou připraveni vydat obec bez boje. Zatčen byl také předseda místní NSDAP a též řídící učitel Karl Schläger, který byl zástupcem místního Volksturm (ten je mimochodem autorem kroniky obce Chvalšiny).

V noci z 6. na 7. května srovnali Američané obytná stavení čp. 33, 1 a 25 na kyselovské straně, která byla pobořena vyhozením mostu, se zemí. Urovnali pak nájezdy na obou březích a zřídili přes Vltavu pontonový most. Během dvou dalších dní pak na místě zničeného mostu postavili nový dřevěný most pro dvoustupý provoz.

Jak uvádí mnohé prameny, při detonaci původního mostu odlétaly mohutné kusy mostního mřížoví stovky metrů daleko, přičemž kaple se sochou sv. Jana Nepomuckého v životní velikosti, která stála v těsné blízkosti mostu, zůstala téměř neporušena. Z historického hlediska je nenahraditelnou ztrátou shořelý farní archiv spolu s farní budovou při výše uvedené přestřelce.

Do samotné obce Černá přišla americká vojska rovněž 6. května 1945 hned ze tří stran, a to od Horní Plané, od Frymburku a od Dolní Vltavice. Proběhla krátká přestřelka s jednotkou německé domobrany, která se však záhy vzdala. Poškozeny byly budovy č.p. 29, 59 a 21.

Na území obce zůstávají Američané do podzimu roku 1945.

O pobytu některých z nich existují identické fotografie, které vlastní Vojenské museum Loučka u Vizovic. Na fotografiích je voják Carl Amigo spolu s kamarády z 26. pěší divize a při písemném styku s vedoucím musea jsem tyto fotografie, teprve nedávno, obdržel do našeho archivu. Jsou skutečně z naší obce, což dokládá i popsaný text se jménem Schwarzbach.

P.S. Na území obce Černá v Pošumaví nebyly v původních kronikách žádné autentické záznamy kronikářů. Kronika Černé byla psána jen do roku 1933, Kronika Bližné do roku 1940 a historii Dolní Vltavice sepsal z dosažitelných pramenů v roce 1995 pan Stanislav Jágr.

Poznatky ze všech oblastí historie jsou čerpány převážně z webu Kohoutí kříž, jehož autory jsou Jan Mareš a Ivo Kareš. Zde je mnoho vzpomínek sudetoněmeckých autorů, často bývalých obyvatel a tudíž pamětníků. V tomto článku jsem si dovilil použít historických faktů o osvobození Dolní Vltavice, které napsal Johann Studener, který se narodil v Dolní Vltavici 27. března 1928.

Pondělí, 18. Květen 2015

Transport vězňů přes Černou v Pošumaví

Pochod smrti vedli krutí rodáci z Krumlovska

Černá v Pošumaví

V krátkém doplňku bych navázal na seriál pana Jana Vaněčka Deset zastavení v květnu roku 1945 na Českokrumlovsku, který v těchto dnech vychází v Deníku. Tento transport vězňů, zvaný Pochod smrti, či též Hladový pochod, doprovázeli střídající se příslušníci domobrany (Volkssturm) na jednotlivých úsecích.

Z Horní Plané do Černé to byl Hans Janak, který se narodil 2. června 1923 v Horní Plané a ještě před vypuknutím války se stal členem Hitlerjugend. V roce 1942 byl povolán do armády, na východní frontě byl těžce raněn a byla mu amputována noha. Na jaře roku 1945 se v hodnosti podporučíka vrátil domů a byl zařazen do Volkssturm. Právě proto, že měl nejvyšší hodnost, byl 8. dubna 1945 určen velitelem transportu zajatců, které měl dovést do Černé v Pošumaví. Tak to popsal ve svém článku, Pochod smrti vedl v roce 1945 přes Horní Planou, publicista Jan Ciglbauer. Zde autor líčí i další

podrobnosti celého Pochodu, ostatně celý článek vyšel 25. února 2014 právě v Českokrumlovském deníku.

Transport s vězni dorazil do Černé po jedenácti hodinách, o půlnoci, a zde předal Janak velení dalšímu výtečníkovi, Franzi Gramlingerovi. To již je jméno v Černé poměrně dobře známé, dokonce mám zaznamenán rozhovor s pamětnicí, která Gramlingerova znala a pamatuje se i na procházející transport. Paní Marie Lomecká-Kholová totiž přes celé období války žila v Černé, na Jestřábí, a přestože měli všichni obyvatelé zakázáno dívat se z oken, dokud transport nepřejde, pamatuje si, že vězni byli prakticky kostry potažené kůží a že hlídači je popoháněli, tloukli a kopali do nich.

Trasa pochodu s vězni dle J. Ciglbauera

Franz Gramlinger byl jeden z nejhorších.

Narodil se 10. listopadu 1896 v Hořicích na Šumavě, povoláním byl kolář a živnost převzal v roce 1930 od svého otce a provozoval ji na č. p. 43 v Černé v Pošumaví. Byl též účetním a jednatelem Spořitelny a úvěrové pokladny.

Jiří Zálaha ve spise Českokrumlovsko a Kaplicko v letech 1938-1941 uvádí, že Gramlinger v době mobilizace v září 1938 uprchl do Rakouska, zde vstoupil do „freikorpsu“, tajné teroristické organizace, kterou vyzbrojoval i Wehrmacht, SS a SA. S freikorpsem se vrátil na české území a pronásledoval, trýznil a věznil české občany. Zúčastnil se též ozbrojeného přepadení pohraniční stanice v Kyselově.

Zajatce z pochodu smrti v dubnu 1945 odvedl do Dolní Vltavice, kam pochod dorazil kolem půlnoci. Zde zajatci přespali v kůlnách a 10. dubna 1945 v 7.30 hodin pokračovali pod jiným velením do Aigenu. V době vedení transportu byl Gramlinger příslušníkem Volkssturm, SA a v NSDAP měl funkci Zellenleitara.

Za své činy byl Franz Gramlinger Mimořádným lidovým soudem v Českých Budějovicích 9. dubna 1946 odsouzen k trestu smrti, téhož dne byl také popraven. Stejně byl souzen i Hans Janak, který byl popraven 10. prosince 1946.

Českokrumlovský deník: 20. Květen 2015

Památná stavba je zdobena knížecí korunkou a růží

Obec bývala neodmyslitelně spjata s dolováním a těžbou grafitu. Od konce 18. století až do roku 1998 se zde na různých místech a s různou intenzitou tato surovina dobývala. Největšího rozmachu bylo dosaženo na přelomu 19. a 20. století, zdejší doly patřily po několik desetiletí k nejvýznamnějším světovým producentům grafitu.

Jedním z pozůstatků po kdysi významné těžbě je vyústění Schwarzenberské Josefovy štolý nedaleko osady Mokrá. Kamenný portál, nad vyzděným obloukem římsa se slepým vlysem, po stranách s volutami, je zakončen dekorativním podstavcem s knížecí korunkou. Dá se říci, že se jedná o památnou stavbu o celkové délce 2 240 m, která sloužila jako odvodňovací kanál směrem k šachtám v oblasti Mokré a s jejíž ražbou začala Eggertova společnost v roce 1897.

Stavbu potkávalo mnoho problémů, zejména kolem průsaku vody a propadání terénu, takže se vše vlekl až do roku 1937, kdy se zřítla šachta Anna a práce byly zastaveny.

V roce 2001 zde provedla Česká speleologická společnost hydrogeologický průzkum v délce 1290 m. Hlavním doporučením bylo zachovat částečně porušený vstupní portál jako historický objekt. Ten sice leží v katastrálním území Černé v Pošumaví, ta však není jeho vlastníkem. Od doby, kdy skončilo dolování na Mokré se však nikdo o tento objekt nestaral.

Při bližším zkoumání se přišlo na to, že se vlastně neví, kdo je vlastníkem. Nehlásili se ani vlastníci tuhových dolů, ani Lesy ČR, ani památkáři, až teprve Ministerstvo životního prostředí potvrdilo, že objekt vlastní, avšak nemá prý prostředky na opravu.

Obec Černá v Pošumaví považuje Josefovu šachtu za jistý druh památky a tak nemohla nečinně přihlížet, jak objekt chátrá, ale také okolí neskýtá zrovna příjemnou podívanou. Obec si od MŽP portál s částí okolí pronajala a vlastními prostředky jej opravila. Důvodem je též skutečnost, že obec vybudovala naučné stezky, jejichž dvě trasy končí právě u štolý Josef.

Podle pracovníků podnikatele Jana Olžbuta z Č. Budějovic, kteří prováděli rekonstrukci a údržbu objektu, opravy postupovaly následovně: "Především bylo nutno odstranit veškeré polomy, spadlý strom, který ležel přímo na portálu a vyřezat všechny okolní nálety. Celá levá i pravá strana podezdívky se musely rozebrat a opět celé postavit znovu. Původní rozbitá a nevhledná mříž byla nahrazena novou, kterou vykoval umělecký kovář. Stavbu doplněna pětilistá růže tak, aby byl zachován historický ráz objektu. Dále bylo nutné vyčistit veškeré ornamenty, což je odborná kamenická práce, vše bylo zhotoveno kamenickým strojem, tzv. jehlovým oklepávačem.

Objekt byl silně porostlý mechem a nánosem krusty. Nepoužívaly se, vzhledem k protékající pitné vodě, žádné chemické prostředky, i když jinak objekt by chemické čištění vyžadoval. Vedle samotné stavby jsme doplnili schodiště, opatřené zábradlím, můstek před vchodem, aby bylo možno nahlédnout dovnitř chodby. Vnitřek chodby se vyčistil. Kolem stavby se vše obsypalo kamenem, aby hlína a zem neležely na stavbě. I proto bylo provedeno odvodnění objektu. Objekt je zpevněn železnou konstrukcí.

Přibyla nová příchozí stezka, štěrkovitá v začátku s dřevěným můstkem. Na okraji, kde bude zasazen panel Naučné stezky trasy B a C bude postaven kolostav.

Kanálem protéká čistá, velmi kvalitní voda, 6° C teplá. Je tam v uzavřeném prostoru trkač, kterým se přivádí voda do nedaleké chatové osady Na Výsluní. Je pitná.

Českokrumlovský deník: Středa, 19. Srpen 2015

U příležitosti 70.výročí ukončení 2.světové války v roce 1945 připravila redakce Českokrumlovského deníku řadu článků, reportáží, fotografií a seriálů ohledně ukončení bojů, osvobození republiky, odsunu německého obyvatelstva i nástupu nových osídlenců. Byl jsem redakcí požádán o napsání článků k této problematice, takže postupně vznikl 9.dílný seriál, který vycházel pravidelně každý týden.

VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ UDÁLOSTI NA ČESKOKRUMLOVSKU

/ SERIÁL PRO ČESKOKRUMLOVSKÝ DENÍK PÍŠE FRANTIŠEK ZÁHORA /

Američtí vojáci z první války byli velmi přátelští (DÍL 1)

ČERNÁ V POŠUMAVÍ

Pokládám za velmi cenné, že se mi podařilo uskutečnit rozhovor prakticky s jediným člověkem, který v Černé v Pošumaví žil a poznal život před válkou i po jejím skončení.

Paní Marie Lomecká-Kholová se přistěhovala do tehdejší obce Schwarzbach (Černá v Pošumaví), kde její otec Jiří Adamovitsch zakoupil v roce 1930 od Státního pozemkového úřadu statek Jestřábí, jenž byl vyvlastněn knížeti Schwarzenberkovi.

Zde nastoupila do 1.třídy Obecné české školy v Hůrce, kterou stavěla Pošumavská jednota, na jejíž stavbě pracovali, či se na výstavbu skládali všichni Češi, kteří tehdy mohli.

Po skončení obecné školy odešla na studia do kláštera sv. Josefa v Českých Budějovicích, kde byla až do roku 1940, kdy Němci všechny české školy uzavřeli.

Na statku Jestřábí tehdy pracovali samí Němci, pouze šafáři byli Češi. Vzájemná spolupráce byla prý poměrně dobrá až do roku 1937, kdy přijel do Horní Plané Konrád Henlein.

Ten plamenně řečnil a úplně nainfikoval německé občany tak, že situace začínala být velmi nebezpečná. Mladí chlapci, kteří vytvořili skupiny Hitlerjugend, postupně zvyšovali nenávist k Čechům a dokonce pana Adamovitsche, s kterým dosud dobře vycházeli, chtěli pověsit. Když byla situace již velmi vyostřená, rozhodli se rodiče 28.září 1938 k útěku. Na povozech odjeli nejen šafáři, ale i Slováci, kteří byli na statku na práci a společně odjeli k příbuzným do Plané nad Lužnicí. Zde vlastně všichni přečkali válku až do května 1945.

Během války se však na statku nadále hospodařilo, Němci nadále fandili Hitlerovi. Jakmile však museli odejít na frontu, začali celou hrůzu chápat. Klukům bylo například 23 let, měli za sebou českou vojnu a i přesto, že byli Němci, byli pokládáni za nepřítel. Museli jít na frontu, především na Polsko, či Rusko, protože Hitler prý sudeťákům nevěřil.

Hned v květnu 1945 se paní Kholová jela podívat na Jestřábí. Tam byla umístěna americká armáda, která ji nejdříve nechtěla pustit, napodruhé se to však povedlo. Stále tam bydlela většina Němců, starších, ne tak zfanatizovaných jako byli někteří mladí. Při jejím návratu ji poměrně radostně vítali, se všemi se znala a tak získala i poznatky o životě během války. Rodiče přijeli až v září 1945 a začali znovu hospodařit.

Zkušenosti měla paní Kholová i s americkými vojáky, zejména ti z první várky, ti frontoví, byli velmi přátelští. A když zjistili, že je Češka, která nejenže mluví německy, ale i anglicky, začala dělat tlumočnicku a překladatelku.

Vojáci prý měli vždy starost, zda mají dostatek jídla, byli velmi slušní. Když odjeli, přijela jiná armáda, její vojáci byli spíše obchodníci, nebyli přátelští a vstřícní.

S nimi se již nestýkala, byli sice slušní, ale velmi odměření. Velitelství tehdy bylo v Hůrce a Černé, jednak v budově dnešního hotelu Rex a pak v budově bývalé pošty naproti pivovaru.

Samozřejmě, že byla svědkem i transportu smrti, který šel přes Černou v Pošumaví a o kterém byla již zmínka na jiných místech.

Po odchodu Američanů přišli čeští četníci, kteří měli stanici v Černé v budově dnešního Obecního úřadu. A postupně začalo osidlování.

Českokrumlovský deník: Úterý, 18. Srpen 2015

Po odsunu Němců začalo rabování jejich obydlí (DÍL 2)

Po odchodu Američanů přišli čeští četníci, kteří měli stanici v Černé v budově dnešního obecního úřadu. A postupně začalo osidlování.

Dosídlenců, podle paní Kholové, zde bylo velké množství. Byli to zpočátku oni zlatokopové, chodili od baráku k baráku, někteří vytahovali i stranické legitimace, snažili se vyrabovat, co se dalo.

Četníci se většinou zajímali o všechny nově příchozí. Němci, kteří zde ještě stále žili, si nestěžovali, většinou byli zalezlí doma.

V další fázi pak již se začaly připravovat odsuny, přijeli noví, neznámí mladí četníci, byla ustanovena komise, která určila, jak, kde a kdo bude odsuny provádět. Němci však prý byli dobře informováni o odsunu, někteří bydlící blíže, například z Dolní Vltavice, Radslavi, Mayerbachu, utíkali sami, převedli i dobytek do Rakouska. To byl ten začátek, pak byly odsuny již přísně organizované. Přestože museli v roce 1938 před nimi utíkat, aby je nezastřelili, přes všechnu hrůzu, kterou jim způsobili, bylo jim odsunutých Němců líto.

Po odsunu se ještě více začaly statky rabovat, řada nově příchozích neměla potuchu o hospodaření, často chodili na Jestřábí zeptat se, jak se která práce v zemědělství vlastně dělá.

Teprve v další vlně přišli dosídlenci, kteří vytvořili základ postupného zalidnění obce i hospodaření na opuštěných statcích. Někteří z nich přišli ještě v době, kdy zde byli Němci, většina však až po jejich odsunu.

Hospodaření na vlastních, přidělených pozemcích, nemělo však dlouhého trvání. Jestřábí spadlo do první etapy vyvlastnění a znárodnění, jinde začala vznikat Jednotná zemědělská družstva, současně s nimi Státní statky.

Mimo několik jednotlivců, kteří uměli hospodařit, byla kolektivizace pro řadu ostatních vlastně vysvobození. Hospodařit neuměli a tak vznik JZD vítali.

Českokrumlovský deník: 25. Srpen 2015

Němci se před odsunem snažili mnohé věci poschovávat (DÍL 3)

Odsun Němců je stále předmětem sporů a jde o velmi citlivou otázku jak pro národ Čechů, tak i národ Němců. Každopádně šlo o mimořádnou historickou událost na kterou je ovšem třeba hledat odpověď ve všech vzájemných souvislostech. Několik století žili zde v pohraničí Češi i Němci vedle sebe, nebylo to spojení zrovna ideální, ale byli spolu schopni spolupracovat a vedle sebe existovat, ať již jako sousedé nebo jako soupeři. Faktem je, a svědčí o tom i zápisy v kronikách, že Němci se k Čechům odjakživa chovali nadřazeně a např. se vznikem Československé republiky v roce 1918 se jen těžko smiřovali. Nástupem Hitlera k moci se nenávisť k Čechům postupně zvyšovala, vše vyvrcholilo Mnichovskou dohodou a přišlo nejen okleštění republiky, ale i vyhánění Čechů z tohoto území. Paní Lomecká-Kholová a její rodiče to poznali na vlastní kůži. České obyvatelstvo se zde stalo vlastně menšinou, nemělo žádná práva, český jazyk byl jako úřední zakázán, Němci se ve své většině

přiklonili k myšlenkám Hitlera, Henleina a dalších. Z kronikářských zápisů té doby vyzařuje nadšení a radost nad tím, že toto území je konečně pod německou ochranou.

Po skončení druhé světové války si těžko někdo mohl představit další mírové soužití Čechů a německé menšiny, proto po jednáních vrcholných světových představitelů se musel uskutečnit akt odsunu německého obyvatelstva. Můžeme tomu říkat odsun, nebo podle Němců vyhnání, každopádně to byla tragédie, která vždycky postihne jen ty bezbranné a nevinné, kteří, nebyt politiků, by třeba mohli žít dále vedle sebe.

Pamětník a přímý aktér odsunu německého obyvatelstva pan František Novotný, tehdy dosídlenec do obce Hostinná Lhota vypráví: „Němci tušili, že budou odsunuti, ale kdy to bude, to nikdo nevěděl. Ještě večer před odsunem nebylo ani potuchy, ráno však přišel rozkaz, komisař oznámil, že do večera musí být všichni pryč.

Odváželi jsme je do Krumlova nahoru na nádraží, sám jsem se dvakrát točil s koňmi a se žebříňákem. V Krumlově museli nastoupit do řady a bylo jim nařízeno, že si s sebou mohou vzít jen to nejnútnejší a to co je jim nejmilejší a to ve váze 25 anebo 30 kg, to už si přesně nepamatují. Ostatní věci nad tuto hranici museli odevzdat do skladu. V tom okamžiku nastal velký zmatek, všichni se vrhli na žebříňák a snažili se z té spousty věcí vybrat to pro ně nejdražší. Je třeba říci, že měli velké množství zlata a stříbra.

Samozřejmě, že se Němci s sebou snažili vzít co nejvíce věcí, spousty jídla a různé cennosti. Mnoho toho si však stačili různě poschovávat v domnění, že se pro to brzy vrátí. Mnoho věcí si tedy poschovávali do různých jednoduchých, ale mnohdy důmyslných skrýší. Když jsme sem přišli, tak jsme pak po odsunu na mnohé úkryty narazili. Bylo zde nalezeno poměrně mnoho zbraní, munice, chomouty, brány, dokonce motocykl.

Českokrumlovský deník, 1.9.2015

Odsun Němců byl krutý. Byli odvezeni do zničené země (DÍL 4)

V konvích bylo ukryto zrnkové kafe, mouka, sádlo, zapečené maso, vyprávěl pamětník a přímý aktér odsunu německého obyvatelstva František Novotný, tehdy dosídlenec do obce Hostinná Lhota.

„Většinou to bývalo ukryto někde pod křížkem, pod osamělým stromem nebo v opuštěných tuhových dolech. Na některých místech zakopané věci měly označení např. přibitým řetízkem, kde potom podle toho na kterou stranu stromu byl přibit a podle toho, kolik měl článků, bylo možno určit i místo i vzdálenost úkrytů. Na mnohé skrýše jsme narazili na Jamách, Hubenově, Langovině, Kramolíně, Kozáku, Vyžbohách, Slavkovicích a jinde“.

Paní Erika Zemanová, která sepsala své vzpomínky, vyprávění svých rodičů a především pamětníků z Dolní Vltavice do knížky Zatopené domovy, popisuje události kolem odsunu : „Obec Dolní Vltavice byla celá osídlena německými obyvateli a dvěma českými rodinami. Po žních přichází první Češi, většinou dělníci z vnitrozemských statků a později jsou přiváženi i Slováci, reemigranti z Rumunska, kteří přebírají majetky Němců, čímž začal divoký odsun. Někteří Němci bydlící za řekou kolem hranic, ze strachu z následků, utíkali do Rakouska a Německa ke svým známým a příbuzným. Brali sebou zvířata i svůj nábytek.

Na základě rozhodnutí vítězných mocností vydala československá vláda tak zvané Benešovy dekrety, podle nichž byli od roku 1946 všichni Němci z území Československé republiky odsunuti. Odsunu se nevyhnuli ani občané německé národnosti v Dolní Vltavici.

Začalo se 27. března 1946, kdy bez jakéhokoliv předchozího oznámení museli vybraní obyvatelé být do hodiny připraveni. Z obce byla jedna rodina z odsunu vyjmuta, protože muž byl v koncentračním táboře. Němci si směli vzít sebou zavazadla pro svojí nutnou potřebu ve váze jen 30 kg. Jídlo jen na tři dny. Všechna zavazadla byla hromadně naložena na žebříňák a dovezena na nádraží do Hůrky. Za vozem šly ženy, děti, staří lidé i muži, kteří nebyli povoláni do války. Tito lidé nesli svoje cenné věci, bylo to hlavně jídlo. Z Hůrky byli transportováni v nákladním vagonu do sběrného tábora do Českého Krumlova. Bývalí němečtí vojáci, kteří přežili válku, se domů nevrátili, byli zajati a odvezeni do zajateckého tábora. Při odsunu měl nad transportem dohled 1. pohotovostní pluk NB, který byl tvořen

vojskem revoluční gardy a partyzánů, jimž pomáhali první dosídlenci. S Němci se zle zacházelo. Ve sběrném táboře jim byla zavazadla prohledána a cenné věci odebrány. Někdo nesl už jen zbytek z věcí, které jim při transportu pomáhači neodebrali. Kdo se bránil při odebrání svých věcí, byl zmlácen. Byl i případ, kdy při transportu na následky zranění zemřel. Na nákladních vlacích byli lidé transportováni do zničené německé a rakouské země. Jejich příjezd z československé země nebyl tamními lidmi vítán. Místní lidé v Německu jim vyčítali, že oni, Němci ze Sudet, mohou za to, že Hitlera rozhecovali a tím napomohli k rozpoutání války“.

Rodina paní Eriky Zemanové se přistěhovala do Dolní Vltavice již po provedeném odsunu, ten ovšem zažili ve svém tehdejší bydlišti v Ústí nad Labem. I to paní Zemanové popsala ve své knize: „Na území bývalých Sudet v Ústí nad Labem probíhal odsun Němců snad nejkrutěji. Po ukončení války v roce 1946 byl i zde rozhodnut odsun Němců. V prvních dnech po válce to byl divoký odsun Němců civilem i vojskem RG - zvaném revoluční garda. Dne 31. července 1945 v městě Ústí nad Labem a na Střekově bylo mnoho obětí, kdo měl bílou pásku na rukávě byl lynčován, tím vznikl velký masakr německého národa. Zloba a masakr byl vyvolán a spuštěn tím, že po poledni v Krásném Březně vypukl požár a vznikla velká detonace v muničním skladě.

František Záhora, 8.9.2015

Lidé neměli s Němci slitování. Házeli do řeky i děti(DÍL 5)

Odsun Němců zažili jinde

Rodina paní Eriky Zemanové se přistěhovala do Dolní Vltavice již po provedeném odsunu, ten ovšem zažili ve svém tehdejší bydlišti v Ústí nad Labem. I to paní Zemanové popsala ve své knize: „Na území bývalých Sudet v Ústí nad Labem probíhal odsun Němců snad nejkrutěji. Po ukončení války v roce 1946 byl i zde rozhodnut odsun Němců. V prvních dnech po válce to byl divoký odsun Němců civilem i vojskem RG - zvaném revoluční garda. Dne 31. července 1945 v městě Ústí nad Labem a na Střekově bylo mnoho obětí, kdo měl bílou pásku na rukávě byl lynčován, tím vznikl velký masakr německého národa.

Muniční sklad vybuchl

Zloba a masakr byl vyvolán a spuštěn tím, že po poledni v Krásném Březně vypukl požár a vznikla velká detonace v muničním skladě.

Ve staré továrně byl uložen kořistní materiál a munice, což vylítlo do vzduchu. Plameny zachvátily obytnou část. Hořely domy, byl zachvácen lihovar a cukrovar. Němci byli obviněni ze sabotáže, i když sklad hlídalo vojsko. Pracovali tam i Němci z internačního tábora. Ve městě byl hon na Němce, v kašně je topili. Ve stejné době, na mostě přes řeku Labe, který nesl název Edvarda Beneše, střílelo vojsko do lidí. Do masakru se dostala i má teta, která mi osobně vše vyprávěla. Vojsko RG, společně s civilem, hnalo Němce k mostu. Na mostě každý, kdo měl bílou pásku na rukávě, byl vojskem i civilem chycen a vhozen dolů do řeky a po plavajících na vodě stříleli. Nelitovali ani dětí, pláč dětí je nezastavil, i dětský kočárek byl vhozen do řeky. Bílou páskou byli Němci označeni, běda tomu, kdo by sundal pásku, ten byl potrestán bitím, byly i případy zastřelení.

Téhož dne skončila mé dvacetileté tetě směna v továrně Schicht, odtud byla vojskem i muži v civilním šatě hnána s ostatními Němci k mostu. Dostala se do ruky vojákov, který se jí snažil z mostu shodit, ale zachránil jí kabátek, ten zůstal vojákov v ruce. Takto dokázala utéct a schovat se na několik hodin a bez bílé pásky se dostala už pěšky, po různých oklikách, přes tři kilometry k domovu. Podle vyprávění mé matky, byli v dalších dnech z řeky vytažováni mrtví lidé od Ústí nad Labem, až za hranicemi v Německu.

První dny po válce byly nejhorší, ve městě nesměli chodit po chodníku, byli z něho shazováni, v obchodě nesměli stát ve frontě, do veřejné přepravy nesměli vstoupit. Povinně museli docházet do práce. Na odklizení ruin po bombardování byli nahnáni Němci, museli odčinit, co bylo ve válce zničeno. K sběrnému táboru chodili někteří lidé lynčovat Němce. Většině nových osídlenců se toto nezamlouvalo, ale zasáhnout nemohli, i když sami v období války za Hitlera jako Češi trpěli, toto lynčování by obrátili proti sobě. Vše je o lidech a jejich povaze“.

O návratu domů

O návratech Němců do bývalého bydliště paní Lomecká – Kholová říká: „Sudetští Němci a jejich potomci zde mívají pravidelně 12.září na svátek Marie, kdy bývala v Černé v Pošumaví pouť, v místním kostele mši svatou. Mají s sebou svého kněze a já se vždy, pokud mi to zdraví dovolí, této mše zúčastním a dobře poslouchám, co kněz při kázání říká. Kdyby říkal něco škaredého, určitě bych mu nahlas odpověděla, ale vždy mluvil velice pěkně. Nikdy si nestěžoval, říkal pouze, že jsou rádi, že se zde mohou sejít, ale , že je jich, bývalých odsunutých, stále méně. Někteří mě dokonce poznali, říkají, že už by zpátky nešli. Tam mají své domovy, přišli do úplně rozbitého Německa a co vše svou houževnatou prací dokázali. Já dobře znala, jak vypadal Mnichov po válce a jak vypadá dnes“.

Českokrumlovský deník, 15.září 2015

Do pohraničí přicházeli i lumpové, co vykrádali domy (DÍL 6)

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení. Prakticky se však obojí vzájemně prolínalo, neboť první dosídlenci přicházeli do obce, ve které stále ještě žilo původní německé obyvatelstvo. Spolu vzájemně žili ještě několik měsíců než došlo k odsunu. Z vyprávění pamětníků se tak dozvídáme, jak skutečně složité období prožívali. První dosídlenci přicházeli již v roce 1945, v obci stále ještě byla umístěna americká armáda a americký velitel měl prakticky výkonnou moc. Postupně však začaly přebírat vládu československé úřady, vytvářely se Místní správní komise a začal se připravovat plánovaný odsun Němců.

Příchozí dosídlence lze tedy rozdělit na tři skupiny. Ti první přicházeli na pomoc k udržení pořádku, převzetí podniků a obchodů(národní správci) a k přípravě odsunu. Hned po nich přišla druhá skupina, kteří hledali materiální statky, tzv. zlatokopové a teprve po nich ti, kteří opravdu hledali své nové domovy. Hlavní nápor osídlenců byl v polovině roku 1946 a na jaře 1947.

Aby byl udržen celkový pořádek byla např. do Dolní Vltavice povolána vojenská jednotka z Písku a právě z ní již zůstávají v obci první dosídlenci jako národní správci. V srpnu 1945 je to Josef Vála, který přebíral obchod smíšeným zbožím na čp.34, Jan Turínský přebírá hospodářství čp.26. V září přichází ze Studené Miroslav Košina, který osidluje hospodářství a hostinec na čp.15. Po nich přichází další z vnitrozemí, zemědělské usedlosti dostávají do soukromého obhospodařování a bývalí majitelé, Němci, ještě než jsou odsunuti, jim pomáhají s prací.

Černou kaňkou byla druhá skupina, oni „zlatokopové“, kterým šlo o pouhé obohacení. Docházelo k drancování a vykrádání opuštěných usedlostí, dokonce i v domech a domácnostech, kde žili ještě na odsun čekající Němci.V domech opuštěných pak mnohdy vykradli nejen bytové zařízení, ale i celou střechu i s krovem a odváželi nákladními vagony do vnitrozemí i na Slovensko.

Kronikář pan Nekovařík v roce 1947 napsal do obecní kroniky Frymburku: „Je skutečností, že je zde i celá řada lidí, kteří nepřišli do pohraničí s úmyslem trvale se usídlit a založit si nový život a existenci, ale přišli proto, aby se obohatili a po čase odešli. Je to smutný úkaz, ale je to skutečnost. Dochází také k tomu, že domy, které nejsou osídleny, jsou násilně otevírány a vykrádány. Jsou vytrhávány podlahy, rozkopávána kamna a zdi a hledají se nějaké poklady. Dochází tak k velikému ničení a domy a objekty vůbec chátrají a stávají se nepotřebnými a nevhodnými k dalšímu osídlení“.

Českokrumlovský deník, 22.9.2015

V prázdných usedlostech zůstala hospodářská zvířata (DÍL 7)

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení. Prakticky se však obojí vzájemně prolínalo, neboť první dosídlenci přicházeli do obce, ve které stále ještě žilo původní německé obyvatelstvo.

Kronikář pan Nekovařík v roce 1947 napsal do obecní kroniky Frymburku: „Je skutečností, že je zde i celá řada lidí, kteří nepřišli do pohraničí s úmyslem trvale se usídlit a založit si nový život a existenci,

ale přišli proto, aby se obohatili a po čase odešli. Je to smutný úkaz, ale je to skutečnost. Dochází také k tomu, že domy, které nejsou osídleny, jsou násilně otevírány a vykrádány. Jsou vytrhávány podlahy, rozkopávána kamna a zdi a hledají se nějaké poklady. Dochází tak k velikému ničení a domy a objekty vůbec chátrají a stávají se nepotřebnými a nevhodnými k dalšímu dosídlení“.

Po provedeném odsunu pak byla mnohde situace téměř katastrofická. Např. již dříve citovaný dosídlenec František Novotný z Muckova vyprávěl jak po barácích zbyl veškerý dobytek, drůbež, prasata, koně, ovce. „Nebyl nikdo, kdo by to krmil“, říká Fr. Novotný a pokračuje „ a nebylo ani čím krmít. Tak jsme veškeré zvířectvo odvážali od žlabů a vypustili ven do volné přírody, kde se stádo čítající asi 150 kusů volně páslo až do prvních mrazíků. Nebyla žádná evidence a tak si každý postupně vzal z dobytka, to co potřeboval. Zařezávali se ovce, někdo vyměnil tele za velkou jalovičku. To, co pak zbylo, jsme nahnali do ohrady a po projednání v Krumlově jsme dobytek hnali přes Slavkovice a Černou do Hůrky, kde se nakládal do vagonů na dodávku“, uzavírá František Novotný.

Stejnou situaci popisuje rovněž kronika obce Frymburk, kde se potýkali rovněž s problémem zajištění a nakrmení dobytka v prázdných usedlostech. Tam prý jej podle kategorií svedli do stájí, kde ho museli ošetřovat a krmít dosud neodsunutí Němci.

V Pamětní knize Dolní Vltavice napsal tehdejší kronikář František Nejedlý: „Po odsunu Němců zůstává v obci mnoho budov neosídleno a značná výměra polí neobdělána. Poněvadž na další dosídlování a úplné osídlení obce není naděje, je dobytek z neosídlených hospodářství prodáván, neb posílán na Slovensko a do Slezska, neobydlené budovy ponechány svému osudu.

Rovněž Erika Zemanová ve své knize Vzpomínky na mládí aneb Zatopené domovy popisuje tuto část dolnovltavických dějin: „Všichni Němci, než na ně přišla řada k odsunu, pracovali také v hospodářství, které už bylo bez majitele a starali se o jejich zvířectvo. Po odsunu všech německých občanů zůstala v obci větší část domů neobydlena. Nebyl nikdo, kdo by nakrmil a podojil krávy, a tak byla zvířata ze stájí vyhnána. V přírodě běhala volně celá stáda krav nevydojených i několik dnů, než se rozhodlo, kdo si jich ujme. Zvířata byla pak pochytána a prodána do vnitrozemí“.

Zkonfiskovaný majetek po odsunu německého obyvatelstva dostávali noví vlastníci z vnitrozemí na základě přidělové listiny. V Černé např. dosídlenec Jan Strnad dostal přiděl na usedlost čp. 10 a až do odsunu jej obývala jeho rodina s rodinou Němce Johanna Osena, který býval v obci starostou.

V kronice obce Černá v Pošumaví najdeme i text přidělové listiny do obce Mokrá, který zní: - : Plně slib budovatelského programu Gottwaldovy vlády ze dne 8. července 1946, vydává Národní pozemkový fond při Ministerstvu zemědělství, k dokončení velkého osídlovacího díla tuto p ř í d ě l o v o u l i s t i n u , podle níž se uskutečňuje převod vlastnictví zemědělského majetku novým přidělcům, kteří nabyli tohoto vlastnictví dnem převzetí půdy do držby na podkladě dekretů o vlastnictví, jim vydaných.

Jak píše Erika Zemanová – při přidělu dostávali přednost občané, kteří se prokázali odbojovou činností. Další volná místa přišli obsadit jak lidé z vnitrozemí, tak i ze Slovenska, rovněž byly nalákány národnostní menšiny ze zahraničí, většinou reemigranti z Rumunska. Obec Dolní Vltavice se pomalu osidlovala novými lidmi. Postupně byly obsazeny domy, které sloužily ke službě obyvatelstva jako obecní správa, obchod se zbožím, hospoda, pošta. Zemědělské usedlosti zůstaly skoro všechny opuštěné, zájem byl o domy, v kterých byly vybavené řemeslnické dílny. Ty byly převzaty do užívání na krátkou dobu. Když osídlenci zjistili, že se zde neuzijí, odešli. Tím zůstala do dalších let většina domu opuštěna. Vystřídali je další, kteří si mysleli, že jdou za lepším. Z původních asi 400 obyvatel v Dolní Vltavici jich osídlilo jen 20 rodin, někteří bez dětí a několik jedinců.

Českokrumlovský deník, 29.září 2015

Osídlení dosídlenci různých národností se nedařilo(díl 8)

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení. Prakticky se však obojí vzájemně prolínalo, neboť první dosídlenci přicházeli do obce, ve které stále ještě žilo původní německé obyvatelstvo.

Erika Zemanová pokračuje ve vzpomínkách:

Postupně byly obsazeny domy, které sloužily ke službě obyvatelstva jako obecní správa, obchod se zbožím, hospoda, pošta. Zemědělské usedlosti zůstaly skoro všechny opuštěné, zájem byl o domy, v kterých byly vybavené řemeslnické dílny. Ty byly převzaty do užívání na krátkou dobu. Když osídlenci zjistili, že se zde neuzijí, odešli. Tím zůstala do dalších let většina domu opuštěna. Vystřídali je další, kteří si mysleli, že jdou za lepším. Z původních asi 400 obyvatel v Dolní Vltavici jich osídlilo jen 20 rodin, někteří bez dětí a několik jedinců.

Do Černé se v prvních létech přistěhovalo 33 rodin, z toho již v roce 1945 to bylo 6 rodin. Vzpomíná na to i Josef Machka z Černé: „Do obce se přistěhovalo 17 českých rodin, většinou šlo o rodinné skupiny, zejména od Jihlavy, Humpolce a Hluboké. Slováci a reemigrovaní Rumuni byli nasazeni až do vzniklého družstva. Spousta lidí v té době migrovala, domnívali se, že ukořistí majetek, vydělají peníze a zmizí, což také činili a mnohým se to povedlo. Základem stability však byli občané bydlící v obci dosud“.

Na základě přidělové listiny dosídlil s rodiči i Vincenc Pocklan z Mokré, dostali dům čp.4 na Hubenově a spolu s dalšími dosídlenci (Šuba, Kadlec, Kutlák a další) začali hospodařit. Na Hubenově v té době nebyla ani prodejna, ani hospoda, v zimě byli obyvatelé odříznuti od světa a tak jejich snahou bylo dostat se odtud pryč.

Plánované osídlení českými, slovenskými a rumunskými dosídlenci se nedařilo. Stále zůstávalo mnoho usedlostí neobsazených a pozemků neobhospodařovaných.

Paní Erika Zemanová přišla jako dosídlenec v roce 1951 se svými rodiči do Dolní Vltavice, takže toto období zná i z vlastní zkušenosti. Ve své knize popsala i jejich příjezd do Vltavice: » Příroda byla nádherná, ale protože to bylo brzy z jara, počasí bylo velice chladné. Přijížděli jsme k prvním domům, v nich už bydleli lidé. Náš povoz dojel na kraj náměstíčka, odtud byla vidět celá obec obdélníkového tvaru i s kostelem. Domy byly jednoposchoďové s průjezdem do dvora k zadním hospodářským budovám. Uprostřed obce stál kostel a jedna velká jednopatrová budova. Povoz zastavil před tímto prvním domem nad kostelem (bývalá německá škola), přes cestu byla spuštěná závora a u ní stála vojenská stráž. Od tohoto místa se smělo do obce vstoupit jen s povolením. Rodiče museli předložit osobní doklady i s přidělením našeho nového domu. Stráž nám ukázala cestu k našemu domovu, který byl až na druhém konci osady.

Českokrumlovský deník, 6.října 2015

Rodině malé Eriky přidělili nejmenší domek (DÍL 9)

V seriálu, který mapuje poválečné období v naší oblasti, lze teoreticky oddělit dvě důležité dějinné události – odsun německého obyvatelstva a následné osídlení.

Paní Erika Zemanová přišla jako dosídlenec v roce 1951 se svými rodiči do Dolní Vltavice, takže toto období zná i z vlastní zkušenosti.

“Rodiče museli předložit osobní doklady i s přidělením našeho nového domu. Stráž nám ukázala cestu k našemu domovu, který byl až na druhém konci osady. směřem na Pláničku a podél řeky k Frymburku. Projeli jsme prázdnou vylidněnou osadou až k dřevěnému mostu, který spojoval břehy Dolní Vltavice s Kyselovem. Nebýt této stráže, nepotkali bychom po celé trase ani človíčka. Kdybychom nevěděli, že celá obec byla vystěhovávána, vypadalo by to, že zde všichni vymřeli jako po nějakém moru. V bývalém městysu už nefungovalo nic, po celé trase byly domy prázdné, i když byly v některých oknech záclonky. Rovněž obchody byly uzavřeny. Jen jeden krámk naproti vojenskému útvaru byl otevřen, sloužil také pro vojsko k osobní potřebě. Na domech zůstaly zbytky německých nápisů, které nebyly zatřené barvou. Pod kostelem na levé straně, uprostřed řady prázdných domů, byla hospůdka v které bylo okno otevřené a z ní vykukovala postava ženy. V obci už bydlelo 15 rodin po různých domech, většinou na okraji osady, aby byli co nejdál od vojenského útvaru. Proto to vypadalo, že je celá osada bez lidí. U mostu jsme odbočili doleva a pokračovali dál. Podél cesty, na levé straně, byly domy jednopatrové, rázu hospodářských stavení, po pravé straně až na konec osady, byly čtyři samostatné maličké přízemní domky. Řada domků byla zakončena jednopatrovým domem, v němž byla nově umístěna pošta. Zajeli jsme až na konec osady, kde na levé straně, na maličkém domku, bylo čp. 38. To byl nám přidělený dům. Vedlejší poslední dům byl jednopatrový a

také prázdný. Ptala jsem se otce, proč nám přidělili zrovna tento nejmenší domek, když zde bylo prázdných a nádherných jednopatrových domů spousta. Otec mi vysvětlil, že jenom tento jediný patří lesní správě, bylo mu to řečeno při příjmu u lesní správy. Po celá léta jsme platili poplatky obecnímu úřadu v Dolní Vltavici. Koně se nevešli do stáje, neboť byla maličká, počítalo se jen pro jednu kravku s telátkem. Otec se svolením obecního úřadu ustájil koně ve vedlejším domě. V domě byl velký nepořádek po bývalých lesních brigádnících, kteří zde po odsunu Němců krátkou dobu bydleli, okna byla vymláčená větrem. Než jsme se mohli nastěhovat do domku, přijal naši rodinu pod svou střechu zaměstnanec lesní správy, bydlíštem Radslav, který měl pět dětí. V obci byla většina prázdných domů vybrakovaných a hlavně všude zůstal nepořádek po zlatokopech, takže se tam nedalo přebývat. Po úklidu a opravě oken, jsme se konečně po čtrnácti dnech nastěhovali do nového domova“.

Vedle dosídlenců z různých oblastí Čech zde byla velká skupina rumunských reemigrantů. Ti se na základě usnesení československé vlády o repatriaci Čechů a Slováků vrátili do své původní vlasti. Byli to většinou potomci Slováků, kteří odešli do Rumunska za lepším životím. Většina pocházela ze Sedmihradska, župy Bihor, byly jim přislíbeny domy a pozemky a byli přesvědčeni, že se vrací do země svých předků na Slovensko.

Řada nových dosídlenců byla velmi snaživá, ovšem mnohdy i neznalá systému zemědělského hospodaření, neboť vnitrozemí a pohraničí, to byl přece jenom rozdíl. Nejdůležitější však byli ti dosídlenci, kteří zde postupně nacházeli nový domov, přišli s vidinou hospodaření na vlastních pozemcích a byli základem nového způsobu života v obci a celé oblasti. Obyvatelé, kteří zůstali, se zachovali morálně a poctivě, museli se vyrovnat se všemi nesnázemi a těžkostmi života v pohraničí. Vždyť jim byla slíbena půda k hospodaření, ale zakrátko bylo vše jinak. Vznik JZD znamenal pro ně konec vidiny vlastního hospodaření a pro mnohé i osobní problémy a traumata. Tvrdou realitou pro řadu nových osídlenců bylo zřízení hraničního pásma a tím zakázaného území, kde nesměl nikdo bydlet. A tak se museli znovu stěhovat, jejich usedlosti byly zbourány a naděje na nový začátek nejistá.

Českokrumlovský deník, 13.října 2015

Erika Zemanová při práci na přiděleném hospodářství v Dolní Vltavici

K O N E C S E R I Á L U

Osudy zvonů v Dolní Vltavici

Zvony jsou tím nástrojem, který již po staletí promlouvá k lidskému srdci, ať již přináší zprávy dobré, či našemu srdci bolestné. Zvony vlastně doprovází člověka v celé jeho historii a patří tedy k duchovnímu a kulturnímu dědictví celého národa.

Jak to vlastně bylo s osudy zvonů na kostelních věžích v oblasti obce Černá v Pošumaví? Kostely zde byly vlastně jen dva. Mnohem starší, který dnes už nevidíme, byl v Dolní Vltavici. Na věži kostela, zasvěceného sv. Leonardovi/Linhartovi/ visely dva zvony, přičemž ten velký zhotovil, podle dochované zmínky, v roce 1537 českobudějovický konvář Štěpán. Patřil k cechu cínařů a ovládal techniku výroby zvonů, kterých údajně pro Budějovice a okolí zhotovil celkem čtrnáct. Velký zvon v dolnovltavickém kostele měl vypouklý reliéf Ježíše Krista, na protější straně reliéf Panny Marie s Ježíšem v náručí. Kolem koruny zvonu byl latinský nápis v překladu: Dej pane, pokoj našim dnům, neboť není nikdo jiný, jenž bojuje pro nás, leč Ty“ – rok 1537. Menší zvon, který vážil stošedesát liber, neměl žádné ozdoby ani nápisy, víme jen, že v roce 1732 praskl a byl přelit lineckým zvonařem Silviem Crocem. V roce 1749 se však opakovalo totéž, opět praskl. V roce 1783 se uvádí trojice zvonů, umíráček a sanktusník, který rovněž v té době praskl a byl přelit zvonařem Karlem Pozem.

Podle závěsů, jak uvádí prameny, měly být na věži ještě další tři zvony a jeden nad presbytářem.

Ve válečných časech však musely být zvony odevzdány a tak byly dne 25. listopadu 1916 skupinou vojáků sejmuty dva zvony. 30. prosince 1920 byly zakoupeny a dodány zvony nové od firmy Perner z Českých Budějovic. Ten větší, vážící 24 kg, byl pořízen za 2 028 Kčs a menší jedenáctikilový za 1 048 Kčs. Ovšem dlouho na věži nevydržely. Za II. světové války byly opět použity pro válečné účely.

Po druhé světové válce zůstaly na hlavní věži kostela dva zvony, velký a malý, s kterými se zvonilo při bohoslužbě, také se ohlašovalo a vyzvánělo při úmrtí a požáru.

V 50. letech 20. století bylo sice rozhodnuto o likvidaci obce, ale kostel měl zůstat zachován a figuroval na seznamu chráněných památek. V květnu 1958 se však začala rozebírat jeho střecha a postupně likvidovat celý kostel. Zvony byly z věže sejmuty a velký zvon byl zásluhou Pátera Karla Flossmanna převezen do Sušice a zde vyzdvihnut na věž místního kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Zmíním se též o hřbitovním zvonu v kapli na Dolní Vltavici. Ten byl pojmenován František Xaverský, odlil jej linecký zvonař Gigg a vysvěcen byl 23. června 1896 u příležitosti biskupské vizity budějovickým biskupem Martinem Říhou. Za I. světové války byl rovněž z věže kaple sejmut a odvezen k roztavení, místo něho byl dodán náhradní zvon ze schwarzenberských tuhových dolů, který se zachoval až do odsunu německých obyvatel v roce 1946.

Zvony v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie přímo v obci Černá v Pošumaví mají rovněž své historické osudy, kterým se však v tomto článku nebudu věnovat.

Českokrumlovský deník, 24.2.2016

Glockenweihe in UNTER-WULDAU. 19. März 1923.
Die Glocken wurden geliefert von der Firma Richard Herold, Glockengießerei
in Komotau, Böhmen.

Umístování nového zvonu do kostela. Nový zvon pochází ze zatopeného kostela v Dolní Vltavici. Sedící – P. Karel Flossman, vedle zvonu
vpravo Václav Němec.

Zvony v Dolní Vltavici z roku 1923 + Zvon ze zatopené obce byl sejmut a odvezen a instalován v kostele v Sušici

Turisté i místní se mohou těšit na další stezku

Na to, jak návštěvníkům Černé v Pošumaví ukázat i její malebné okolí, myslí lidé v obci. Místní kronikář František Záhora tedy nyní připravuje další naučnou stezku. Ta bude již čtvrtou v pořadí.

„První vede z Černé přes Muckov a vrací se přes Pláničku do Černé. Jejím cílem je ukázat zájemcům pěknou krajinu“, přiblížila včera starostka obce Irena Pekárková. Druhá stezka provází turisty do Muckova, Hubenova a přes osadu Mokrá zpět do Černé a třetí vznikla nedávno. Míří z Černé do Mokré a k opravené štole Josef a zpět. „Kromě toho se dají stezky kombinovat a vydat se z Muckova a přes Hubenov ke štole do Mokré“ dodala starostka.

Přípravu a vytvoření stezek obec financuje, některé s využitím grantů Jihočeského kraje. „Tuto stezku asi budeme financovat sami, ale pokud se naskytne možnost čerpat na ní dotaci, zkusíme to,“ podotkla Irena Pekárková.

Výchozí bod pro naučné stezky najdete v Černé u směru na Muckov. Hned na kraji tam stojí informační cedule s vyznačenými okruhy.

Pro zájemce je v sezoně v tamním infocentru k dispozici mapka, mimo sezonu ji můžete získat na obecním úřadě.

V plánu mají lidé z Černé vytvořit ještě naučnou stezku směrem do Dolní Vltavice. Ta nová, kterou chystá František Záhora, má vzniknout ještě letos. Jakmile kronikář vše připraví, nechá obec vyrobit cedule a stojany. Více o nové stezce viz článek Františka Záhory.

[Českokrumlovský deník, Zuzana Kyselová, 16.3.2016](#)

Zájemci poznají památné stromy, Vápenný vrch a jiné

Nejenom provozování snad všech druhů vodních sportů na rozsáhlé lipenské přehradě v místě, kde je vodní nádrž nejširší, může nabídnout Černá v Pošumaví.

Přijíždí sem také mnoho turistů, jejichž cílem je objevovat přírodní krásy, nádherné výhledy na horstva, přírodní scenérie, ale i historické a kulturní památky.

K tomuto účelu byla již dříve vybudována po celé oblasti síť cyklostezek a další stále přibývají. Je řada míst, která stojí za obdiv a poznání, ovšem z trasy cyklostezky se k nim turista většinou nedostane. Proto začaly vznikat naučné stezky, které mají za cíl upozornit na zajímavá místa, o nichž se mohou návštěvníci dozvědět něco nového. Oproti běžné turistické trase jsou na jednotlivých zastaveních postaveny informační tabule, kde se každý dozví ty nezákladnější data z historie daného objektu, a seznámí se s přírodními, kulturními, technickými a dalšími pamětihodnostmi v nejbližším okolí.

V Černé v Pošumaví jsme v posledních létech vybudovali tři takovéto naučné stezky. Jsou vedeny v oblasti poněkud vzdálenější od hlavního rekreačního centra, ovšem po trasách, které jsou protkány přírodní rezervací a několika přírodními památkami a především nádhernou přírodou. První stezka je okružní s výchozím i konečným bodem v Černé, další dvě jsou vedeny s malými odchylkami k cílovému místu, kterým je portál dědičné šachty Josef, který byl nákladem obce v roce 2015 nově zrekonstruován.

Veškeré informace o dosavadních naučných stezkách jsem zpracoval do krátké informační brožury, která by měla být v průběhu druhého čtvrtletí k dispozici.

Po dohodě se starostkou obce jsem začal připravovat trasu další naučné stezky, která tentokrát povede centrem celé turistické oblasti. Trasa vychází samozřejmě z obce Černá a přes Jestřábí, Radslav a Bližnou se do obce vrací. Bude zde celkem 7 zastavení s potřebnými údaji na názorných tabulích. Návštěvníci mají možnost poznat, že i v tomto středu rekreačního dění je mnoho zajímavých míst. Tak třeba hned první zastávka u jachetního klubu návštěvníky poučí o tom, jak to všechno začalo než oddíl klubu vznikl. V Jestřábí se dozvedí, že jako první zde byl již v roce 1768 dvůr, později zvaný Knížecí poplužní dvůr. V Radslavi mohou turisté např. vidět lípu velkolistou z roku 1648, vedenou jako památný strom, stejně jako opodál stojící dub letní.

Bližná bývala součástí tzv. Mokerského – Hirzova újezdu a má stejnou historii jako Černá v Pošumaví. Na zastávce č. 5 chceme upozornit především na proslulou těžbu grafitu, která pokračovala i po zatopení dolů v oblasti černo-hůrecko-mokerské. Na dole Bližná se těžilo nepřetržitě 43 let a bylo zde vytěženo přes čtvrt milionu tun suroviny.

Zajímavosti skýtá i další zastávka u hřbitova, který od roku 1960 nahradil hřbitov uprostřed obce v Černé a byly sem přeneseny i ostatky ze hřbitova Dolní Vltavice. I poslední zastávka je zajímavá. Nejenom historií Božích muk, ale i zajímavostmi kolem Kamenolomu, lépe řečeno Vápennému vrchu, který je řazen mezi významné lokality jižních Čech, především vytěženými nerosty a dosud neprozkoumanou jeskyní o celkové délce chodeb více než 130 m.

Popsal jsem stezku skutečně jen ve zkratce, na tabulích bude údajů daleko více, i s příslušnými historickými fotografiemi.

Českokrumlovský deník, 16.3.2016

Připravena je čtvrtá trasa naučné stezky: lokalita Vápenný vrch u Černé v Pošumaví

Zhruba před měsícem jsem napsal článku o tom, že v Černé v Pošumaví připravujeme již čtvrtou trasu Naučné stezky. Jednou ze sedmi zastávek je Vápenný vrch, který se v posledních létech stal významnou lokalitou v jižních Čechách. Jednak proto, že se jedná o dosud činný lom, ve kterém se těží krystalický vápenec a nachází se zde velké množství amfibolů, pararul, grafitických rul, pegmatitů a dalších, pro geology i soukromé mineralogy, nedocenitelné bohatství. S odborníky řečeno, jedná se o krystalické vápence českokrumlovského pruhu pestré skupiny moldanubika. Jako moldanubikum je označován rozsáhlý komplex většinou silně přeměněných a hlubinných hornin budující převážně jižní a jihozápadní část Českého masivu a představující jeho staré prekambričské jádro. Stáří hornin se odhaduje v rozmezí 340 – 330 milionů let. Při návštěvě Botanické zahrady přírodovědecké fakulty v Praze Na Slupi jsem se sám přesvědčil, že horniny z lokality Vápenný vrch jsou opravdu cenné, jelikož část má v zahradě vyčleněn svůj odpovídající prostor.

Významnou lokalitou je však Vápenný vrch i z hlediska speleologů. Při dobývání v lomu zde totiž byla v roce 2000 odkryta významná a po mnoha stránkách zajímavá jeskyně. Odborníci ve spolupráci s Chýnovskou jeskyní postupně prozkoumávali celý dobývací prostor a snažili se zachránit cenné lokality. Zpočátku totiž docházelo k ohrožení těžbou v lomu, podařilo se však kolem zajistit ochranné

pásmo a těžbu tomu přizpůsobit. V současnosti je tato jeskyně, z registrovaných 15 krasových jeskyní v CHKO Šumava a navazujícím Národním parku, nejdelší, i když dosud neprozkoumaná. Její chodby, převážně puklinové, dosahují celkové délky více než 130 m. Odborníci se navíc domnívají, že je součástí většího systému, ke kterému patří i tři rozsáhlé krasové dutiny, které byly objeveny v roce 1983

v hloubce asi 65 m, tj. na úrovni třetího patra bývalého grafitového dolu Václav na Bližné. Tyto jeskyně zde dosahují délky až 80 m. Lokalita, uváděná převážně Vápenný vrch Bližná, není ze zřejmých důvodů pro běžné turisty a návštěvníky přístupná, informace na naučném panelu však každému ozřejmí o jak významnou oblast se jedná.

Českokrumlovský deník, 5.4.2016

objeveny v roce 1983

U každé obce jsou nějaké kopce, aneb Od vrchu k vrchu

Polipenský region to je oblast, kde kromě vody, rozsáhlých lesů a mírných kopců, se nachází i řada zajímavých památek. Pro turisty a návštěvníky vsutku ideální krajina. Odmysleme si nyní všechny krajinné prvky, našemu oku lahodící, stejně jako všechny ke sportu lákající a podívejme se poněkud blíže na naše vyvýšeniny a kopce. Zjistíme, že nadpis v tomto článku není nadnesený. Každou obec charakterizuje nějaký kopec, hora, vrch. Jen namátkou si můžeme připomenout Kraví horu, Medvědí horu, Černou horu, Jelení kopec, Plánský kopec, ale i Malšínský kámen, Dobrou Vodu, Lískovec, Lesík, Ořík, Houbu a řadu dalších. Mě však v tomto případě zaujalo velké množství různých vrchů pojmenovaných vhodnými a v dané oblasti poměrně výstižnými přídavnými jmény. Projděte se se mnou od vrchu k vrchu a začít můžeme v mé domovské obci Černé v Pošumaví a to hned u Vápenného vrchu, který byl v poslední době již zmiňován. Pokračujeme do osady Mokrá kde najdeme Pískový vrch a o pár kilometrů dále, v bývalé osadě Ořechovka, se rozkládá Suchý vrch, což je nejvyšší vrchol (840 m) nejen Boletické vrchoviny, ale i katastru Černá. Blízko osady Žlábek zase najdeme Kraví vrch. Za Mokrou směrem na Hubenov leží na hořickém katastru Kravský vrch, za přírodní rezervací Pláničský rybník je Kozlí vrch, označovaný někdy jako Kozlík. Pokračujeme cestou po cyklostezce směrem na Milnou a narazíme na Liščí vrch.

Vrátíme se však na Hornoplánsko, kde v blízkosti města najdeme Houbový vrch a za Pernekem u osady Hory se nachází Křížový vrch. Před Zvonkovou u Bližší Lhoty je Lhotský vrch, ve Zvonkové Zvonkový vrch a na Valtrově Kozí vrch.

Svou pozornost nyní upřeme opět na opačnou stranu a z Frymburka zamíříme na Malšín. Při cestě narazíme na Hodslavský vrch, odkud je nádherná vyhlídka na Vyšší Brod, u Malšína najdeme Červený vrch, pod Ostrovem Šibeniční vrch a pokračujeme-li dále ve směru na Zátoň narazíme na Velenecký vrch a v blízkosti známé Běleňské lípy se nachází Zábraňský vrch. Mimochodem, za Frymburkem u Blatné je les, který se nazývá Kamenný vrch.

Zavítat však musíme i na Vyšebrodsko a na opačnou stranu Lipenské přehrady. Blízko Herbertova najdeme Herbertovský vrch, pojedeme –li z Vyššího Brodu na Martínkov a Mnichovice nalezneme Martínkovský vrch a pokračujeme dále na Krásná pole, kde se nachází Uhlířský vrch. Blízko hranic s Rakouskem najdeme na Vyšebrodsku Jezevčí vrch a na Radvanově, v blízkosti nejjihnějšího místa České republiky se nalézá Radvanovský vrch. Po trase přes Kapličky na Spáleníště ve směru na Pasečnou potkáme Hnědý vrch a pod Pasečnou Mezileský vrch. Zavítat musíme i ke sv. Tomáši, kde se nalézá Medvědí vrch a dále ke Korandě, kde je Růžový vrch. V blízkosti Rakovské zátoky u Kyselova je Soví vrch, v bývalé obci Pestřice najdeme Pestříčský vrch. Zapomenout nelze ani na Bukový vrch u Přední Výtoně a Slunečný vrch u Lipna a Slupečné.

Je tedy těch vrchů početně. Samozřejmě, že jsem vrchy vyhledával podle mapy, ale všechna vyjmenovaná místa, v tomto poněkud rozšířeném polipenském regionu, jsem během své více než čtvrtstoletí trvající profese agronoma, nemohu říci důkladně, ale přece jenom poměrně dobře znal.

Českokrumlovský deník, 10.5.2016

Pohled na vrchy kolem Černé v Pošumaví – Daniel Selucký

Testovali jsme novou dopravní linku Černá v Pošumaví – Linz

V sobotu 2. července 2016 byla uvedena do provozu nová, unikátní dopravní linka mezi Černou v Pošumaví a rakouským Linzem. Unikátní především v tom, že se jedná o jakousi kyvadlovou přepravu turistů několika dopravními prostředky. Byl jsem účastníkem této první testovací linky a tak mohu potvrdit výjimečnou atraktivitu celé trasy.

Tuto novou dopravní linku organizují České dráhy ve spolupráci se společností Lipnopark.cz, jejíž firma Lipno Nature je hlavním investorem a jednatel firmy pan Vladimír Cnota hlavním organizátorem. Účelem je především podpora cestovního ruchu dopravním spojením mezi Linzem a Černou v Pošumaví a zároveň podpora i letošní výstavě Giganti na Lipně.

Jak jsem již uvedl, nejedná se o klasické dopravní spojení. To se během trasy několikrát mění. Veškeré spojení funguje přesně podle jízdních řádů všech přepravců. Výchozím bodem je železniční zastávka Černá v Pošumaví – Hůrka, kde turisté z vlaku nastoupí na autobus zde čekající a odjíždí na první zastávku v Černé před stanovištěm Lipnopark. Autobus dále pokračuje přes Jestřábí a Bližnou do Dolní Vltavice. Zde zůstává na parkovišti, pasažéři z autobusu spolu s řidičem nastoupí na převozní loď, přejedou přes jezero na druhou stranu, kde čeká jiný autobus. Ten ovšem bude řídit i náš dosavadní řidič, který turisty převezde do Aigenu – nádraží, kde již čeká vlak ve směru do Linze.

Přesně tak se to odehrálo i při naší první testovací jízdě. Z Aigenu jsme ovšem nejeli vlakem do Linze, ale po malé slavnostnější chvílce, ve které zahráli dva rakouští a jeden český muzikant na dudy a housle, jsme zase odjížděli zpět do české krajiny. Na rakousko-české hranici jsme na kratší dobu opět zastavili, vzájemnou spolupráci obou zemí stvrdili písničkami přítomných muzikantů a pokračovali k převozu. Řidič zde opět odstavil na parkovišti autobus, přejeli jsme přepravní lodí do Dolní Vltavice, řidič uvedl do provozu náš původní autobus a přes Bližnou a Jestřábí jsme zase dojeli do Černé.

Toto spojení by mělo v letošním roce fungovat pouze jako víkendový spoj, na české straně by měla být přítomna stewardka, která turistům krátce přiblíží historii obce Černá v Pošumaví a představí služby, které obec nabízí. V příštím roce plánuje rakouská strana rovněž účast stewardky, která zase přiblíží dějiny a představí služby města Aigenu. Rovněž by v příštím roce tento víkendový spoj měl fungovat jako denní a na přání starostky Aigenu, by se mohl spoj změnit na cyklospoj.

Linka v současné době vyjíždí ze železničního nádraží v Černé dvakrát denně a to v 8.15 hodin, resp. v 16.15 a přes uvedené zastávky končí v Aigenu nádraží v 9.17 hodin. Zpět odjíždí první linka hned v 9,19 hodin a druhá v 19,19 hod. Pokud bude turista pokračovat do Linze trvá cesta o dvě hodiny déle.

Pro turisty je tato dopravní linka jistě velmi atraktivní, z nádraží Černá v Pošumaví-Hůrka mohou jet vlakem, který je tažen parní lokomotivou, dostat se až do Nového Údolí a odtud do Haidmühle v Německu. Rýsuje se tedy jakýsi šumavský dopravní uzel, napojení na dopravní spoj Dunaj – Moldau a spojení mezi Německem, Rakouskem a Českou republikou.

Českokrumlovský deník, 11.července 2016

Před námi Aigen + zpět zastavení na státní hranici + převozem z Kyselova do Dolní Vltavice

Vzpomínka na šumavského kněze

Farář a děkan Engelbert Schwarzbauer

byl vážený a ušlechtilý člověk

Dolní Vltavice

Čas letí jako voda, neúprosně pádí kupředu, všichni se ženou za svými plány a sny a zaobírat se minulostí většinu vyloženě neláká. Pokud však nejsou profesí historici, případně kronikáři. Pro mě

*Repro Glaube und Heimat, 1957, č. 19,
s. 802 a SOA v Třeboni - digitální archiv*

jako kronikáře je určitá událost, která proběhla, již minulostí a jako takovou ji musím zaznamenat a předat dál našim následovníkům. Tak jako to dělali ti před námi. Proto rád listuji ve starých spisech a kronikách, kde jsou zaznamenány osudy lidí, na které bychom neměli zapomenout. Proto chci v této souvislosti vzpomenout jednoho, v té době váženého a ušlechtilého člověka, faráře a děkana, kterým byl Engelbert Schwarzbauer.

Narodil se před 140 léty, v roce 1877, v dnes zaniklých Hoříčkách ve farnosti Boletice. Dne 22.července 1900 byl biskupem Martinem Josefem Říhou vysvěcen v Českých Budějovicích na kněze a před 100 léty, v březnu roku 1917 nastoupil jako farář do Dolní Vltavice, kde se stal od 24.prosince 1923 děkanem. V kostele zasvěceném sv. Leonardovi, který nechal postavit v roce 1767 (před 250 léty) kníže Josef I. ze Schwarzenberku.O tom, že si ho věřící v místě jeho působení vážili, svědčí Čestný list váženého duchovního a přání opravdu dlouhé a vpravdě kněžské působení na faře, zaznamenané ve vltavické kronice.Byl to člověk, který rozuměl tehdejšímu životu, uměl vyjít z kostela mezi lidi, byl to „světský kněz“.

Z Dolní Vltavice se až do roku 1917 konala pouťová procesí do Kájova vždy v sobotu před Nejsvětější trojicí. Od nastoupení E. Schwarzbauera se procesím, mimo Kájova, putovalo i k Panně Marii Sněžné do Rychnova nad Malší, většinou v červenci.Od roku 1935 se poutě k Marii kájovské konaly ve čtvrtek, místo soboty, aby se mohla zúčastnit i školní mládež.

Záznamy v kronice hovoří o působení pana děkana ve Vltavici v letech 1917 až 1940, o dalším osudu nevíme, neboť i kronikář ukončil psaní v roce 1940. Škoda, že celý farní archiv shořel i s budovou fary při přestřelce Američanů s Němci v počátku května 1945. Zkratkovitě víme, že v květnu 1922(před 95 léty) byl odhalen a páterem E. Schwarzbauerem vysvěcen pomník obětem I. světové války v Dolní Vltavici. P.Schwarzbauera potkal stejný osud jako ostatní německé občany, 6.září 1946 byl odsunut a žil pak v severním Bádensku.

V časopise Glaube und Heimat vyšel v roce 1958 jeho článek jako vzpomínka na Boletice a všechny okolní obce, které měl tak rád. Engelbert Schwarzbauer zemřel 23.11. 1960 a v nekrologu se píše, že „Věčný velekněz povolal svého horlivého služebníka s nímž odchází jeden z nejušlechtilejších, nejdobrotivějších, nejzapálenějších a nejznalejších kněží, které kdy Bůh Šumavě dal“.

Vedle kronik jsem si dovilil použít materiály pracovníků Jihočeské vědecké knihovny a jejich skvělého webu Kohoutí kříž.

Českokrumlovský deník 18.1.2017

Jak to bylo s počasím v Černé v Pošumaví

Přesně před devíti roky jsem napsal do tohoto listu jakousi úvahu o počasí v Černé v Pošumaví a sledování jeho průběhu a změn, jak v současnosti, tak i z historického pohledu. Je to již 38 let, co si sám amatérsky sleduji nezákladnější data o počasí, především pro potřebu kroniky obce. Od roku 1993 je však v naší obci meteostanice spadající do sítě Českého hydrometeorologického ústavu a ta pod správou Vladimíra Rolčíka poskytuje měřené výsledky naprosto přesně. Výsledky všech šumavských, ale i ostatních meteostanic shromažďuje a na svém skvělém webu uveřejňuje Ivo Rolčík DiS, syn výše zmíněného a také volarský meteorolog. Požádal jsem ho o poskytnutí dat za loňský rok 2016 a rád bych se o ně podělil se čtenáři mého článku.

Černá v Pošumaví je vyloženě turistická obec, tím pádem i počasí hraje dost důležitou roli. Nejenom v letních měsících, ale dnes již téměř po celý rok a tak přiměřené teploty, srážky, vítr, výška sněhové pokrývky anebo tloušťka ledu mají často podstatný význam.

Co se týče teploty byl uplynulý rok pátý nejteplejší za celou dobu měření. Nejchladnější byl leden spolu s prosincem, nejteplejší červenec. Nejnižší teplota – 23,7° C byla v lednu a nejvyšší 29,7° C v červnu. Nebyl však naměřen ani jeden tropický den(teplota 30° C a výše), přitom v roce 2015 bylo celkem 18 tropických dnů. Letních dnů (teplota 25° C a výše) bylo naměřeno celkem 28, což odpovídá průměru. Z toho bylo 6 letních dnů v září, což se za dobu měření ještě nestalo. V roce 2016 bylo rovněž 143 mrazových dnů(teplota pod bodem mrazu), celodenní mráz(ledový den) byl ve 14 dnech, z toho jich bylo 10 v lednu.

V Černé spadlo v uplynulém roce 783 mm srážek, což je nejvíce za posledních 10 let, přšelo ve 130 dnech, nejvíce v lednu(17), v červnu (16) a červenci (16). Nejméně deštivé bylo září.

Nejvyšší sněhová pokrývka byla ve druhé polovině ledna (25 cm), souvislá sněhová pokrývka trvala 20 dní.

Sluneční svit dosáhl hodnoty 1590 hodin, což je zhruba 70 hodin pod průměrem. V červnu dosáhl svit 78% průměru, v říjnu jen 51%, avčak prosinec byl doslova prosluněn (196 % průměru), což byl prosincový rekord. Nejvyšší náraz větru 20,7 m/s (což je 74,5 km/hod.) byl naměřen v lednu. Před vánoci jsme se také setkali s celodenní námrazou, která vytvářela překrásné scenérie (**obr.**)

Doufám, že jsem možstvím dat neodradil, jde jen o stručné porovnání. Pokud bych srovnával s výsledky všech let v celém, téměř čtyřicetiletém období, našlo by se hodně extrémů. Počasí však tvoří součást našeho žití, musíme se mu přizpůsobovat a nenadávat, neboť, jak řekl jistý filosof a romanopisec „ Kdyby se občas počasí nezměnilo, polovina lidí by neměla o čem povídat“. A Karel Čapek dokonce pravil: „ Buď požehnáno počasí, neboť je společnou věcí lidí, kteří si nemají co říci“.

Českokrumlovský deník, 25.1.2017

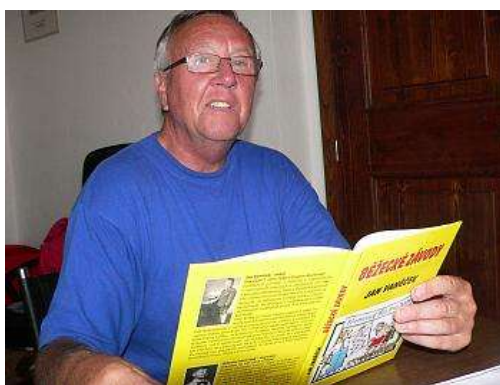
VANĚČEK

VERSUS

ZÁHORA

SPISOVATEL
JAN VANĚČEK

X

KRONIKÁŘ
FRANTIŠEK ZÁHORA

Vzájemná korespondence přes Českokrumlovský deník začala v červenci roku 2008

Tehdy napsal pan Jan Vaněček článek o českokrumlovských permonících, o zjevení skřítka jistému akademickému malíři a o možném propojení cest permoníků po magistrále z Českého Krumlova do oblasti Černé v Pošumaví.

Tímto článkem vyzval kronikáře obce pana Františka Záhoru o vyjádření a popsání situace kolem výskytu permoníků v jeho obci.

O českokrumlovských permonících

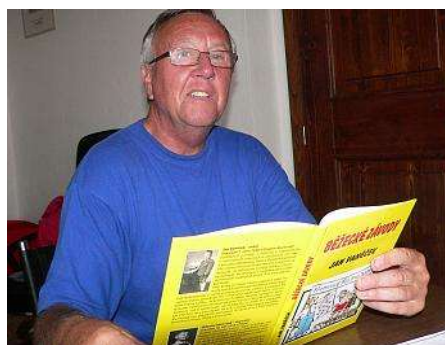
U zámecké zahrady bývaly kdysi grafitové doly. Od té doby v nich žijí permoníci. Český Krumlov/ Jedna ze štol ústí do zahrady akademického malíře Petra Sládka. Nedávno, když si šel večer do štoly pro uskladněné moravské víno, zahlédl permoníka. Ten ho pantomimicky poprosil, aby ji zazdil, neboť do ní vbíhají potulní psi a kočky – a není vyloučeno, že by tam mohli zaběhnout také bezdomovci či památkáři.

Permoníci, žijící pod zámeckou zahradou, jsou malého vzrůstu, největší dosahuje výšky tenisové sítě, a proto je jejich Frantou, což znamená šéfem. Jsou velice milí a sympatičtí, neustále se smějí: připadá to, jako by právě smích byl jejich řečí. Netrpí žádnou nemocí, nemarodí, neprojevuje se u nich ani sklon k hypochondrii. Pouze když přijdou na slunce, tak zkamení. A pokud se k nim lidé nechovají slušně, tak dosáhnou démonických rozměrů a tvarů. Ostatně smrtelné nebezpečí pro ně znamená styk s takovými lidmi, kteří by je mohli nakazit, naučit pít alkohol, kouřit či požívat drogy, rozčilovat se, krást, politikařit i válčit. A pokud by se k nim tedy lidé slušně nechovali, dosáhli by permoníci démonických tvarů a rozměrů. To taky umí. A tak se lidem raději vyhýbají.

Čas od času lze v oblasti zámecké zahrady zaslechnout podivné zvuky vycházející z podzemí. To permoníci pracují. Nejprve uklidili doly po hornících, když je opustili a zanechali po sobě nepořádek. Budují také nové podzemní chodby sloužících ke spojení s permonickými osadami v okolí – Dobrkovicemi, Vyšným a Lazcem.

V současné době mají rozestavěnu magistrálu, která propojí Český Krumlov s Bližnou u Lipna, kde bývaly rovněž tuhodoly. Dovolil bych si proto poprosit pana Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, aby se tam po permonících porozhlédl a něco o tom napsal. Už se na to moc těším.

Jan Vaněček
Český Krumlov, 21. července 2008

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Činnost permoníků kolem Černé v Pošumaví

Na celém území tehdejších tuhových dolů v Černé bývalo velké množství permoníků,

vždyť tyto doly patřily po mnoho let k největším světovým producentům. V roce 1957 se však začala napouštět Lipenská přehrada, doly byly zatopeny a chudáci permoníci z oblasti utíkali pryč. Grafitonosné ložisko se však táhne od Mokré údajně přes Boletice až ke Chvalšínám a tak řada našich skřítků našla své „domovy“ na celém tomto území. Není vyloučeno, že se jich část dostala až do Českého Krumlova a protože vzhledem ke své zvýšené

zranitelnosti je Bůh obdaroval trojnásobnou délkou života, je docela možné, že skřítek, který se zjevil panu akademickému malíři, je bývalý mokerský. Úplně jasné je však to, že někteří zůstali i nadále v závalových štolách na Mokré a mají za úkol hlídat důležitou památku – štolu Josef, která je dlouhá 2 240 m. Shodou okolností mám k dispozici obrázek, na kterém vidíme za laserem prosvětlenou vstupní branou Josefovy štolý permoníky hlídající vstup / viz foto/.

Mezi permoníky se rychle rozneslo, že se v roce 1958 otevírá jáma Václav na Bližné a tak spěchali na nové působiště. Horníci na Bližné sice nikdy permoníka neviděli, ale jsou přesvědčeni, že jim byli nablízku a také zaznamenali různé podivné zvuky v hloubkách až 65 metrů pod povrchem terénu, kde pracovali. Ostatně ve vyprávění paní Heleny Braunové se jednomu dělníkovi při dobývání rašeliny, která byla velmi potřebná pro tuhové doly, jeden takový skřítek zjevil. Je tedy možné, že dosud žijí i v troskách zatopených vesnic, třeba pod Dolní Vltavicí.

Vulgaritu nesnáší

Permoníci prý nemají rádi klení a neslušná slova. Horníci z bliženských tuhodolů bývali na dnešní poměry téměř beránci, ale přece jen někdy došlo k situacím, kdy tato slova létala éterem, tedy spíše podzemím. Například v roce 1983 kdy došlo k nebezpečným průvalům vody a zaplavení dolu. Tehdy byli permoníci velmi pracovně vytíženi, dělali všechno pro to, aby nedošlo k neštěstí, ale přece jenom ta slova horníky mnohokrát vyřčená, jim dobře nedělala a tak posílali s vodou i část kamení, písku a bahna. Po celou dobu však jen v takové míře, aby se vždy stačilo všechno naplavené odčerpat a odstranit, vždyť permoníci jsou zde přece jen od toho, aby horníky chránili, i když někteří možná prý i často akorát tak uškodí.

S příchodem privatizace došlo k ukončení téměř veškeré hospodářské činnosti na území obce a v roce 1998 k ukončení činnosti i tohoto dolu na Bližné, což bylo způsobeno nejenom stále tekoucí vodou, ale i poklesem cen grafitu a nižší poptávkou.

Jak se zachovali v této situaci naši permoníci, kteří byli rovněž ovlivněni v podzemí dvojnásob neviditelnou rukou trhu, bohužel nevíme. Domnívám se však, že při jejich

pracovitosti si opět své pole působnosti našli, třeba hlídají čerpání vody v hloubce 70 m, které zde jedna firma provádí. Část z nich se určitě přesunula do krasových dutin rozsáhlého jeskynního systému, který se vytvořil v blízkých tuhových dolech a pomáhají zde při vytváření krasových procesů a čekají na svou další příležitost. Dost možná, že někteří se podílí i na propojení magistrály do Českého Krumlova, jak se o tom ve svém článku zmiňuje pan Vaněček.

Permoníci kariéristé

Ovšem i v organizaci skřítků se vyskytnou odrodilci s poněkud jinými charakterovými vlastnostmi, které možná odkoukali od lidí. Tito ziskuchtiví kariéristé s pokřiveným charakterem nic nedbali na to, že je to pro ně téměř smrtelně nebezpečné a údajně se, snad s auty rozvážejícími balenou vodu anebo na oděvu turistů, dostali až do Prahy, do parlamentu a do vlády. Zde ve snaze se zalíbit pomáhají politikům zametat jejich aféry pod koberec, čímž vlastně škodí nám všem.

23.července 2008

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 4.ÚNORA 2011

Sedmnáctiúhelník aneb knížku za knížku

Mám teď jako na potvoru kolem Hromnic velkou starost. Snad se mi ji do apríla podaří vyřešit. To bych rád.

JAN VANĚČEK

vanecek.jan@volny.cz

Je jí pravidelný rovnoramenný sedmnáctiúhelník. Už od Velkého třesku, ke kterému došlo před 18 miliardami let, ho nikdo z lidstva nedokázal sestrojít. Až na jednoho pána. Jmenoval se Gauss a byl to Němec. Tomu se to povedlo. Takový to byl borec – a napsal o tom knihu. Na pomníku svého hrobu si tento sedmnáctiúhelník nechal vytesat.

Já jsem tu knihu sháněl v knihovně, ale marně. Knihovnice si mne nejprve prohlédla, naštěstí jsem byl čistě oblečen, vyčištěné boty ji také zaujaly v kladném slova smyslu. Po tomto okouknutí mého vzhledu teprve zauvažovala a rozhodla se promluvit. Zeptala se, na co mi to bude dobré, což jsem jí dokázal po svém, tedy logicky, vysvětlit. Uvěřila tomu.

Pravila, že na gymplu se učili jen o Gaussově množině čísel, ale o sedmnáctiúhelníku nepadlo ani slovo. Ani při doučování. A žádnou takovou knihu nemají. Raději jsem odkráčel, abych nezdržoval. Bylo poznat, že jsem jí tím udělal radost. Sobě ale ne.

Nicméně neúspěch v knihovně mne neodradil. Pátral jsem dál. Dozvěděl jsem se z druhé ruky, že také českokrumlovští Vejři vedli na tohle téma kdysi ve Vejrovně hospody U Dušků disputaci. Vypili při tom sud piva. Tak je to zaujalo. Bohužel nebyl z té jejich učené rozpravy pořízen zvukový záznam ani písemný zápis, natož natočen film. „Vydalo to s tou rozpravou přes čtyři piva pro každého,“ vymáčkl se Vejr Pankrác Častuška, který byl tomu tenkrát přítomen a vyslovil prý také několik moudrých slov. Nic z toho si ale už nepamatuje, jen ta čtyři piva, co při tom vypil. Chtěl si dát ještě páté, ale neuspěl. Došlo. Na to si matně také vzpomíná.

Ještě dodal, abych mu dal s nějakým sedmnáctiúhelníkem pokoj, že má teď jiné starosti. Další Vejr mě s tím poslal rovnou k čertu. Jiných Vejřů jsem se radši na nic neptal, i když mne svrběl jazyk, když jsem je potkal.

Zavolal jsem raději svému příteli Ing. arch. Františku Ficalovi, který působil kdysi v Českém Krumlově, posléze v Jindřichově Hradci jako hlavní architekt města a nyní dělá v Lásenici zvoníka, a poprosil ho, aby, až odzvoní klekání, se zkusil poptat v tamní místní lidové knihovně, jestli by tu knížku náhodou neměli.

Čekám od něj každým dnem odpověď nebo rovnou tu knížku. Listonošce jsem už svými dotazy, zda nemá pro mne balíček, protivný. Snaží se mi vyhýbat, přidá do kroku, když mne má potkat, nebo se schovává za roh. Převleky zatím nepoužívá. Něco mi říká, že ani tou lásenickou cestou nedojdu k cíli. Pokud bude náledí, můžu se klouzat. Avšak trápí mne to.

Co se týče hrobu pana Gausse, kdeže to má na pomníku ten sedmnáctiúhelník vytesán, tak malíř Jiří Kalousek, který ilustroval knihy pana Nepila, se ho vypravil hledat. Projel prý polovinu Německa a nenašel ho. Nebyl však z toho zklamán. Nepovažuje to za marnou práci, protože teď už alespoň ví, že ten hrob je ve druhé polovině Německa. To mne zaujalo. Zdá se mi však, že než hledat hrob po Německu, bylo by lepší sehnat tu knížku. Snad se někdo najde, kdo mne mého trápení zbaví. Ulevilo by se mi tím. Je to velká starost, věřte mi.

Dovoluji se proto obrátit na regionální občanstvo, jestli třeba nemá někdo tuhle knihu ve své knihovně nebo na půdě a zapůjčil mi ji. Napadá mne například František Záhora z Černé, jestli by se nerozhlédl po půdě. Nebo i ve sklepě, pokud mu to čas a manželka dovolí. Byl bych za to moc vděčen a měl tak po starosti. Revanšoval bych se mu svou novou knihou. Zkrátka a dobře: nabízím knížku za knížku. Případně bych na koupi knihy vynaložil své úspory. Tak mi na té knize záleží. Díky za podání zprávy.

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Zpráva o stavu hledání Gaussovské knížky – 8.února 2011

(reakce na článek p. Jana Vaněčka ze dne 4. 2. 2011)

Tož tedy pane Vaněček – Vaše starosti na mojí hlavu - pravím po vzoru Ludvíka XVI. a myslím to docela vážně. Protože se spolu celkem dobře známe, tak holt trochu těch Vašich starostí moje hlava unese a trochu toho času Vašemu problému také věnuji. Přispěl bych rád k tomu, aby jste svou velkou starost do apríla vyřešil a nemusel si stále „mutýrovat“ hlavu tímto zapeklitým problémem. Je to pro mě hozená rukavice, je to dokonce výzva se v této věci angažovat, protože Vaše další knížka, kterou se hodláte revanšovat, by pro mě byla velká výhra.

Jenomže nevím, zda knížku o které píšete, se mi podaří sehnat. Už předem Vás mohu ujistit, že nepodaří. Přitom však stále přemýšlím, k čemu jí budete potřebovat. Že by námět dalšího Vašeho humoristického díla byl z oblasti Eukleidovské matematiky, potažmo z díla „knížete matematiků“ C.F.

Gausse, nebo hodláte vnést nové prvky do Vašeho oblíbeného swingu? Možná však, že Gaussův sedmnáctiúhelník může být určitým vzorem a vodítkem při jednání koaličního zastupitelstva v Českém Krumlově. Problémů ve městě máte k řešení dostatečné množství a jsou na ně různé úhly pohledu. Kdyby vás bylo sedmnáct už by se dalo o něčem uvažovat, jenomže vám dva zastupitelé chybí, muselo by se sáhnout do opozice.

Zeptal jsem se u nás v Černé v Pošumaví náhodně sedmnácti lidí na jejich názor na rekonstrukci heptadecagonu, neboli sedmnáctiúhelníku a chcete znát výsledky? Mnohem horší než v pořadu Nikdo není dokonalejší.

Přitom je to tak jednoduché, vždyť sám C.F. Gauss, jak jste již v článku zmínil, na jeho sestavení potřeboval jen jedno ráno roku 1796 při snídani. Stačilo mu pouze kružítko a pravítko a problém byl vyřešen. A že se dá takto sestavit i mnoho dalších n-úhelníků, např. dvěstěpadesátisedmiúhelník, to se skutečně nikde neprobíralo, to mohu potvrdit, neboť mám též klasické gymnaziální vzdělání.

V dnešní době tedy nemusíte shánět knížku, je mnoho matematiků, kteří se problému konstrukce daného útvaru věnovali. Tak např. Dr. Karel Rychlík v r. 1912 praví, že návod na sestavení sedmnáctiúhelníku je velice snadný a popsal ho na 14 stranách své knihy.

Takže vidíte, že nejde zas o tak složitý proces, mě v současné době více trápí např. výpočet inverzní matice Gaussovou eliminační metodou, začínám mít starosti jako Vy.

Ale abych se vrátil k meritu věci : rozhodl jsem se, že prohledám dům, zda Vámi požadovaná publikace nebude někde k nalezení. Knihy sice mám většinou uloženy v knihovně, která je sedmkrát větší než lidová knihovna v Dolní Vltavici v padesátých létech minulého století, která čítala dvě kopy knih, ale přesto jsem pojal podezření, zda by něco nemohlo být např. ve sklepě. Sešel jsem proto do přízemí našeho domu a tam jsem si najednou uvědomil, že vlastně žádný sklep nemáme. Vracím se tedy, potkám manželku, která vidouc můj zasmušilý výraz obličej, projeví starost otázkou, co hledám. „Četla jsi článek pana Vaněčka, že shání Gaussovskou knížku, tak jsem se šel podívat do sklepa, jestli by náhodou...“ Manželka odvětila, že cože to blábolím, vždyť žádný sklep nemáme, načež jsem jí ujistil, že jsem si to dole uvědomil. Bydlíme totiž v řadové zástavbě, dvanáct domů na sebe nalepených a v nich žádné sklepy vybudované. Někteří si je hned v počátcích vyhloubili venku, já však, jednak pro velké množství práce a skalnatý terén jsem ho nevybudoval. A dneska jsem rád, stejně bych tam neměl co dávat anebo bych o něj přišel v restituci. A knížky už bych tam nedával vůbec, natož z oblasti matematiky.

Takže se podíváme na půdu, ale tu klasickou také nemáme, postupně jsme jí rekonstruovali na bytové prostory. Máme ale takovou malou půdičku, tu jsme museli nechat, jednak pro kominíka a jiné potřebné práce víceméně střešního charakteru, jednak tam odkládáme nepotřebné věci. A na té půdičce mám takovou „almaru“ a v ní mé poklady. Totiž poklady, každý normální člověk by to již dávno vyhodil, ale já se tam občas kochám. Představte si, že tam mám většinu knih z doby gymplu a pak z „vejšky“ různá skriptá, dnes už nepotřebná, ale pro mě vzácná.

Ovšem to hlavní, knihu o sestavení sedmnáctiúhelníku, tak jak jsem již předem věděl, jsem nenašel.

A proto nezoufejte, pane Vaněčku, jsou na světě i další problémy, které Vám mohou dělat těžkou hlavu. Soustřeďte se na ně a přivolejte si starosti jiného rázu, i když připouštím, že celá kauza, kterou jste ve svém článku nastínil, je velice zajímavá a přinesla mě osobně mnoho dalších poznatků.

Tímto Vám a celému regionálnímu občanstvu podávám zprávu o řešení daného problému.

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 16.března 2011

Ukázka z nové knihy našeho čtenáře Jana Vaněčka Veselosti z krumlovského Česka

Kvadratura kruhu

Stalo se to v době, kdy venku bylo sychravo, přšelo, ani psa by nikdo nevyhnal. V ten den se nesmělý pan Antonínek osmělil a konečně si vzal v přeplněné Vejrovně hostince U Dušků slovo. Uklonil se, pak otevřel ústa. Tréma byla na něm znatelná. Obával se, aby nedostal škytavku.

„Vážení Vejři,“ oslovil na úvod přátelsky publikum, „už sem chodím dlouho. A poznal jsem na vlastní oči, že jste mistři jednoduchých řešení složitých věcí. Obdivuji, jak vám to myslí. A ty vaše nápady, to je úžasné. Kolik zajímavých věcí jsem se tady už dozvěděl a ještě dozvím. A kolik jich zapomenu. Jsem jen obyčejný dělník ve skladu, mám odznak úderníka a novátora a jsem také členem brigády socialistické práce, navštěvuji odborářská i politická školení, čtu Rudé právo, chodím do kostela, ale jen mezi vámi si doplňuji opravdové vzdělání. Jedna složitost mě už dlouho trápí,“ otevřel ventil svého zoufalství. „Nespím kvůli tomu, kudy chodím, myslím na to. Nedávno jsem při tom chození málem spadl v továrně do kanálu, kterej nějakej blbec nezakryl. Byl to soudruh, teď se nemůžu vzpomenout na jméno, mám ho, sakra, na jazyku.“

Jeden z přespolních Vejrů povstal, sotva ho bylo vidět, jak byl malej, a požadoval, aby jazyk vyplázl, že si to jméno přečtou. „Jo, Malý, tak se jmenoval, už jsem si vzpomněl,“ pravil Antonínek při pohledu na něj. Pak vyplázl jazyk a vyzval toho malého přespolňáka, aby se šel podívat a zkontroloval, že se nemýlí. Nedošlo k tomu, protože přespolňák nemohl najít brýle. Antonínek mu půjčil svoje, ty byly na dálku. Tak se mu na ten jazyk podíval zdálky.

„Má na starost bezpečnost práce a dává na nástěnky plakáty s vykřičníky, aby nás varoval před úrazy,“ pokračoval Antonínek. Pak si postěžoval: „Jsem z toho přemýšlení už nešťastný a mám strach, abych se nepomátl. Máme to v rodě. Strýc Alois tak skončil, když se mu nepovedlo sestrojít pro syna tříkolku. Ani podle návodu. Dělal na tom několik let a výsledek byl nula. Kluk mezitím z tříkolky odrostl do jízdního kola. O jeho sestrojení se strýc taky pokoušel. Opět bezvýsledně. Přišlo mi Aloise líto.“

Na Antonínkovi bylo poznat, jak je dojatý. Dojal tím i několik Vejrů sedících v jeho blízkosti, zejména nekuřáky.

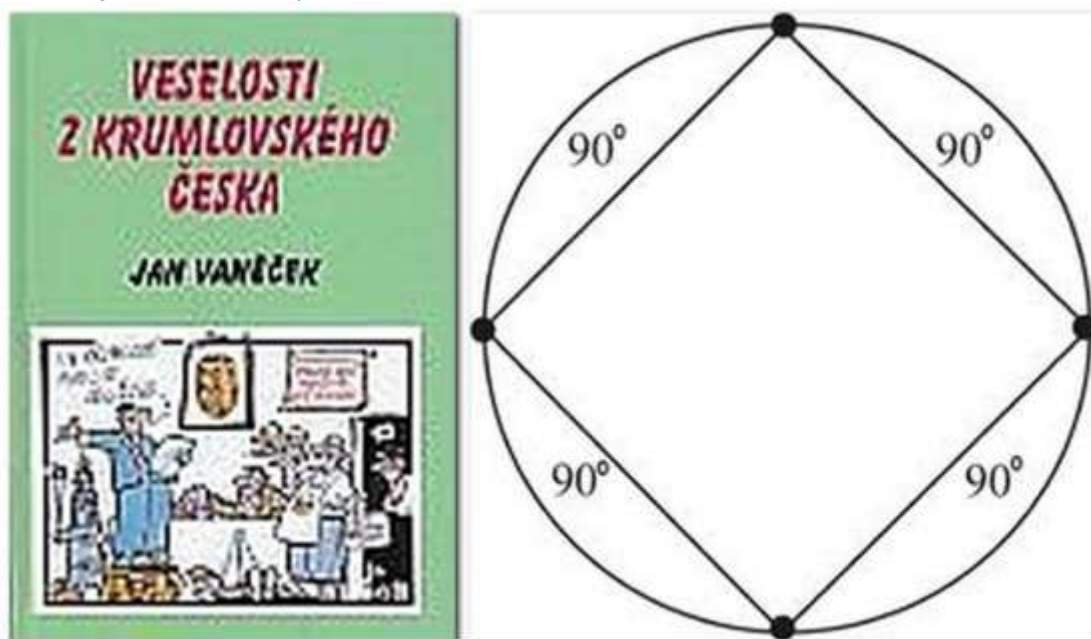
Nadechl se a pokračoval: „Chtěl si kvůli tomu hodit i mašli. Šňůru na prádlo mu ale žena sebrala, aby si prý našel jinej provaz. Tu že potřebuje. Pak od něj utekla i s tou šňůrou a vyprávěla o něm, že je blázen.“ To z Antonínka vypadlo kromě toho dojetí. „U mě se jedná o kvadraturu kruhu. Prý to nejde vyřešit. Já myslím, že jde, ale nevím, jak na to. Vy to zvládnete, uděláte pro lidstvo záslužný čin, vejdete do dějin. Zkuste to, prosím. Budete první na světě, kterým by se to povedlo. Nejen sebe, ale i Krumlov tím proslavíte. Jste přece Vejři!“

Tady udělal Antonínek delší pauzu. Chvilí se čekalo, jestli z něj ještě něco vypadne. Už mu ale nebylo do řeči, byla na něm poznat únava a velké vyčerpání. Potil se a podlamovaly se mu nohy. Poděkoval za pozornost, a protože nebylo dotazů, sedl si zpět na židli v koutě Vejrovny. Ještě jednou povstal; chtěl ukázat, jak ta kvadratura kruhu vypadá. Měl ji schovanou v síťové tašce, kterou si prý pověsil na židli. Nemohl ale síťovku najít. Do hledání se postupně zapojili především Vejři křesťanského vyznání, kterým přišlo líto bližního svého, také odboráři projevíli solidaritu, ale po síťovce žádná stopa. Pohané vyčkávali, až věřící hledání zabalí, pak že to rozbalí oni, a to by v tom byl čert, aby síťovku nenašli. Marná byla jejich snaha.

Antonínek nakonec poznamenal, že asi síťovku ztratil cestou do Vejrovny někde na ulici nebo možná zapomněl doma pod postelí. Zaplatil útratu a šel ji hledat. Sotva za sebou zavřel dveře, vstoupil z chodby u toalet do Vejrovny cikán Gežo a vravil: „Volakdo zabudol’ na hajzli oné.“ A ukázal Antonínkovu síťovku. Byla v ní knížka s obrázky. Na dotaz Gusty Mouchy, že by uvnitř měl být ještě nějaký čtvercovej kroužek nebo kulatej čtverec, takovýho něco, asi plechovýho, Gežo odpověděl, že nič

také oné tam nebolo. „To bych si bol' všimol', boha jeho. Já nekradněm! Som preca odborár, ně volajaký somár,“ ospravedlňoval se až do stavu rozčilenosti. Převrhnul při tom dva půllitry, jak rozkládal se síťovkou v ruce, sobě rozlil na stole kafe a kostelníkovi srazil z hlavy klobouk. Bylo mu proto doporučeno, aby přestal nadávat, vztekem nepřepínal své síly, a raději odevzdal síťovku hostinskému. Ten ji pověsil na skobu pod ceduli s nápisem: Kdo nenadává, není Čech.

P.S.: Chtěl bych tímto oslovit Františka Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, ve věci pana Antonínka, jenž měl údajně v této pošumavské obci tetu. Chovala prý dvě kozy, a v neděli chodila pravidelně do kostela a na drby. Snad pan Záhora něco o ní ví a dá ve známost, jestli s ní Antonínek o té kvadratuře kruhu někdy třeba mluvil. Pro tety je to zajímavé téma k rozhovoru. Pokud k tomu došlo, zajímalo by mne, jaký na tu kvadraturu měla názor. A pokud jde o tu síťovku, tak si ji od ní Antonínek prý vypůjčil a nevrátil. To jsem se náhodně dozvěděl, když jsem si šel nechat spravit boty. Kdyby byla teta ještě naživu, tak prosím o vyřízení, že její síťovka stále visí na hřebíku v hospodě U Dušků. Předem za to vyřízení děkuji a těším se na zprávu.

Kvadraturu kruhu řešil Jan Vaněček i ve své právě vydané knize

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Jak jsem hledal tetu pana Antonínka - 21.března 2011

/ reakce na článek Jana Vaněčka /

Prostřednictvím ukázky z nové knihy českokrumlovského spisovatele pana Jana Vaněčka Veselosti z krumlovského Česka, jsem již podruhé za krátkou dobu, jím samotným vyzván, zabývat se dalším veskrze nezáživným matematickým problémem. Vedle sedmnáctiúhelníku je to tentokrát kvadratura kruhu, přičemž nezastírám, že vyřešit něco, co řešili matematici a vědci již ve 4. stol. před n.l., by bylo přinejmenším velice příjemné. Je to něco jako vyřešit roh v kulaté místnosti, nebo perpetuum mobile anebo alespoň ježka v kleci, což však už vlastně dnes každý umí.

Příjemným zjištěním je, že tento problém spolu s dalšími, pro život důležitými situacemi, řešili již dávno krumlovští Vejři a že mu věnovali patřičnou pozornost.

Když mě tedy pan Vaněček vyzval, řekl jsem si, že se pokusím přispět svou troškou do mlýna k možnosti vyřešení neřešitelného. Už vlastně nejsem žádný mladík a tak hledat nějakou tetu, která má synovce Antonínka a která tedy nutně musí být ještě starší než já sám, to se dá pojmenovat jako příklad řešení kvadratury kruhu. Příběh chudáka Antonínka mě však velmi zaujal a začal jsem se vehementně pít po alespoň náznacích tohoto zapeklitého případu.

Vyhlédl jsem si ve svém okolí postarší dámy a jal se zjišťovati, zda některá z nich nemá synovce, notabene zrovna Antonínka. Jedna babička mě velmi potěšila, už mě svítla určitá naděje, že se k něčemu dopátrám. Dokonce mě nazvala chlapcem řka: „Jó, chlapče, já měla synovce, nebo ho ještě mám, sama nevím, už dlouhá léta se mi neozval. Ale to ti byl takovej vejr, že mu nebylo rovno.“

Z její odpovědi jsem ovšem nemohl vydedukovat, zda oslovení vejr bylo s malým nebo velkým v. Hned mě však napadlo, že nejsem na správné adrese, vždyť krumlovský Vejř, to byl vždy Vejř na úrovni a ne nějaký obyčejný vejř. A stejně ona babička neměla dvě kozy, tedy myslím k chovu a na pastvu. Ovšem co se kde šustne, to věděla a tak jsem jí mohl téměř stoprocentně věřit, že žádá teta, která měla synovce Antonína, v Černé v Pošumaví nežije ani nežila.

Ovšem nějakého chlapa, který se po vesnici potuloval se síťovkou v ruce, prý viděla, ale nevypadal na to, že by něco řešil, zvláště ne tu „kandidaturu koule“, jak nazvala to, o čem jsem s ní mluvil.

V terénu jsem tedy nepochodil a tak, abych přece jen problému učinil zadost, jal jsem se podrobněji zkoumat veškeré kroniky a písemnosti, není-li zde nějaká zmínka a nedopídlil-li bych se k určitému závěru.

Žila v obci jistá paní Kollerová, tedy ona byla slečna a byla to Němka a bylo to v době, kdy ještě fungoval pivovar. Ta si dokázala vyřešit zdánlivě neřešitelný problém, svou kvadraturu. Ona do určité doby dostávala pravidelný příděl piva, proč a z jakého důvodu, to nebudeme řešit. Každopádně najednou jí řekli, že má utrum a nic nedostane a byli neoblomní. Slečna Kollerová však neustoupila, v Černé jí nic nedali a tak vzala kárku a jela přes Dolní Vltavici až do Schägglu a tam si příděl zase na nějakou dobu vymohla.

Ovšem to nemá nic společného s naším úsilím v hledání jisté tety synovce Antonínka a tak nakonec nezbyde nic jiného než, že inkriminovaná síťovka bude muset v hostinci U Dušků viset i nadále.

Já osobně si však mohu gratulovat, neboť jsem částečně vyřešil jeden ze tří problémů, které prý současná věda pokládá za neřešitelné. Vedle kvadratury kruhu je to též Perpetuum mobile a jako třetí prý kočičí neposlušnost. V mém případě to však tak docela neplatí, neboť na pravidelnou procházku kolem vody odcházím s naším kocourem Čendou a libuji si jak je poslušný, tedy do určité míry.

Zanechávám tedy bádání kolem síťové tašky a kolem toho, zda v ní byl, či nebyl kulatý čtverec nebo čtvercový kroužek. Celkově se pak kvadraturou nehodlám dále zabývat, neboť je to jev, jehož účinek považuje astrologie za trvale nepříznivý, který působí samé těžkosti a nemoci. A tak raději dále od něho.

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 5.srpna 2011

Dopis o kile a logická záhada

Reakce čtenáře Jana Vaněčka na jubilejní článek dopisovatele Františka Záhory z Černé v Pošumaví – viz Sborník díl 2

Vážený pane Záhoro, vězte, že stovka je takové poněkud mazané číslo. Dělají to ty dvě nuly. Ve dvojkové soustavě, používané hlavně v algebře logiky, znamená číslovku čtyři ze soustavy desítkové. A stovka v té desítkové – to je dneska takové skoro nic. Říká se jí kilo. A co si za to kilo pořídíte? Pět piv, vstupenku do kina nebo oběd v restauraci laciné cenové skupiny (samozřejmě bez polívky).

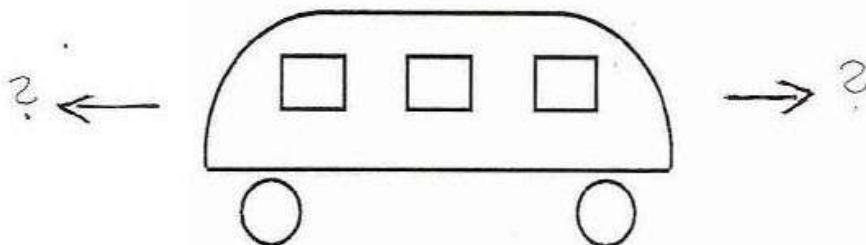
Kilo kdysi někdy platívala taky tahle redakce za čtenářský příspěvek. Pak jim ta kila došla. A ještě mě napadá, když někomu třeba kilo půjčme, on zapomene na „navrátila“ a my časem taky, ani nás to nijak nestresuje, je nám to většinou šumafuk. Co naplat – taková nastala inflace naší měny i našeho myšlení, co se týče hodnoty peněz.

Napsat ale stovku článků, jak jste dokázal vy, to už stojí, panečku, za řeč. O tom není pochyb. Je to makačka. Víím o psaní své. Zabere to nejenom spoustu času, přemýšlení, a ve vašem případě také hledání a nalézání skutků a událostí, hodiny a hodiny rozhovorů s pamětníky, vysedávání po archivech a pak u počítače, aby vámi nalezené spatřilo světlo světa, abyste se o to s námi, čtenáři, podělil. Hezky se vše od vás čte. Má to šťávu, zajímavý obsah – a hlavně z textu je poznat, že vás tohle lopocení opravdu těší a baví. Měl jsem možnost okusit, že máte smysl i pro humor, což mně jako humoristovi zaimponovalo. S takovými lidmi je vždy radno se přátelit. Zkrátka s úsměvem jde všechno v životě líp. Úsměv nic nestojí, ale dává mnoho.

Sluší se vám poděkovat za pomoc, kterou jste mi poskytl při mé nové knize Veselosti z krumlovského Česka. Jen ty permoníky budeme muset ještě dotáhnout do konce, zjistit jejich bydliště a pozvat je v Černé na pivo.

Do další stovky článků přeji, aby vás to těšení a lopocení neopustilo. Ať vám to píše! A protože vždycky řešíme přes noviny i nějakou záhadu, dovoluji si jednu poslat. Kromě vás si s ní mohou lámat hlavu i čtenáři. Věřím, že vás tahle logická legráčka bude rovněž inspirovat k napsání jakési úsměvné repliky na tohle téma.

Na kterou stranu jede autobus, který vidíš na obrázku?

SOUTĚŽTE S DENÍKEM. Znáte odpověď na tuto logickou hádanku? Víte, jakým směrem jede autobus na obrázku? Svoje tipy nám pošlete na e-mailovou adresu reporter.ceskoakrumlovsky@denik.cz. Čtenář, který odpoví jako první správně, obdrží od Jana Vaněčka jeho knihu Veselosti z krumlovského Česka.

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Logická záhada aneb co z toho vyplývá? - 10. srpna 2011

/ Reakce na článek Jana Vaněčka/

Když jsem byl poněkud menší chlapec a posílal rodičům odněkud pohlednici anebo dopis, vždy jsem začínal větou: „V úvodu mého dopisu vás všechny co nejsrdečněji zdravím.“

Zkusím s tím začít i tento dopis (vlastně článek), kdy už jsem velký chlapec, vlastně přímo důchodce (maďarsky uštvánléty).

Tož tedy v úvodu mého článku co nejsrdečněji děkuji panu Vaněčkovi za ocenění mého amatérského psaní, což mě skutečně velice těší a dodává energii k dalšímu vymýšlení námětů, které ovšem ve své většině budou opět s tématem historickým.

Člověk může mít smysl pro humor, ale napsat humorný článek nebo celou knihu, natož dokonce několik knih, to je skutečně velmi obtížné, a v tom vás, pane Vaněčku, zase já obdivuji. Ale nechme komplimenty stranou, čtenáři tu nejsou od toho, aby si četli naše výlevy, a tak přejdu rovnou k podstatě problému. Tím je vámi předložená, jak píšete, logická legrácka o směru, kterým se má vydat autobus na obrázku. Přiznám se, že nějakou chvíli mi to trvalo, ale pak jsem si uvědomil jednoduchost nákresu, ale i skutečnost, jak to malují malé děti. Viděli jste někdy, jak děti namalují třeba domeček, ony tam vykreslí nejen všechna okna, ale i komín jak kouří a hlavně vrata nebo dveře. A právě dveře u tohoto pojízdného prostředku chybí, spíše nejsou vidět, čili jsou na druhé straně. A jsou-li na druhé straně, tedy vpravo, pak logicky autobus jede doleva, tedy v našich zeměpisných šířkách.

Záhada je tedy snad vyřešena, ale současně s tím mě napadá myšlenka považovat celou naši společnost za jakýsi autobus. Do něho si všichni nastoupíme a on s námi pak jede různým směrem a různou rychlostí podle toho, jaká dopravní společnost ho v tom okamžiku řídí a naviguje. Dlouhých čtyřicet let jsme jeli stále stejným směrem, většinou jsme seděli poslušně na sedadlech, poslouchali rozkazy řidiče a pomalou rychlostí jeli opačným směrem než většina ostatních společností. Pak se najednou mechanismus zadrhl, porouchal a nebyl již k opravě a bylo potřeba vyměnit dopravní společnost. Ta již ovšem nebyla jen jedna, ale vzniklo jich velké množství a všechny se snažily získat co nejvíce nás, pasažérů. Každé čtyři roky pak slibovali možné i nemožné, jen abychom nastoupili do jejich dopravního prostředku. A pak se jelo jednou doleva, podruhé zase doprava, a tak se to střídalo, pasažéři se kodrcali k vysněnému místu, kam ovšem pořad nedojeli, ale představitelé dopravních společností a někteří řidiči z toho vždy vycházeli vítězně.

Ale abych nezůstal nepochopen (čti též odzadu), některé jízdy na krátkých úsecích nebyly zas tak neúspěšné, což je spíše zásluhou menších místních a regionálních společností. Ve vyšších sférách, tam se nám nedaří, tam nemáme na dopravce a řidiče velké štěstí. Zrovna minulý rok jsme nastoupili do autobusu, který řídí tři dopravní společnosti a který nás veze doprava. Bohužel pasažéři, kteří směřovali svůj cíl vlevo, musí tímto autobusem jet rovněž, tak už to bývá. Jenomže řidiči jsou téměř amatéři a svůj autobus jen těžko ovládají. Ten nejzdatnější sice drží volant, ale druhý by nejraději stále přidával plyn, přičemž třetí zase šlape na brzdu. Autobus je stále poruchový, řidiči se snaží pevně dotáhnout součástky, přitom jim zase jiné vypadnou, signalizace stěží funguje, spotřeba vysoká. Jestli do příští výměny dopravních společností autobus vydrží, tak to bude velký úspěch a pasažéři si při tom zřejmě velké pohodlí neužijí.

Vidíme tedy, že je to problém určit, kam autobus pojede a kam ho nasměrovat, aby to bylo ku prospěchu většiny cestujících, kteří chtějí spokojeně cestovat a postupně někam dojet. Jsem si však vědom toho, že vše není tak jednoduché, jak jsem zde na příkladu společenského autobusu parafrázoval, ale to by byla již jiná kapitola.

A na úplný závěr také malou lehkou klasickou hádanku: Cihla váží kilo a půl cihly. Kolik váží cihla?

10.8.2011

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 16.července 2014

Jen za děkuji aneb vzkaz panu Záhorovi

Když jsem se pachtil za historií Vejrů, abych se dozvěděl, co všechno napáchali, připleťl se mi v jednom českokrumlovském hostinci zrovna na Medarda do toho pachtění Medard Pachtil.

Nejprve s ním nebyla řeč, protože měl ústa zaplněná špekáčkem natolik, že mu nebylo přes ten špekáček rozumět. Navíc ještě koktal. Poradil jsem mu, aby se věnoval jen jedné činnosti, v tomto případě špekáčku, koktání aby nechal až na potom.

Člověk nemá dělat dvě věci najednou. „Vyčkám, až dojdíte, pak dáme teprve řeč,“ řekl jsem na rovinu. Chvilí čekání jsem využil k pohlížení na dámu, která opodál pila pivo brčkem. Po tom špekáčku byl Medard Pachtil v dobré náladě a z výrazu jeho kulatého obličejce, ozdobeného knírem, na kterém se olizovala moucha, byla poznat spokojenost a nasycenost.

Sdělil mi, že jeden z Vejrovských kazatelů a agitátorů, jehož jméno si již nepamatuje, ale lidi mu říkali Kecal, zavítal na svém kazatelské misi také do Černé v Pošumaví. V hospodě tam od štamgastů vyzvěděl, že v nedaleké Mokré je Josefova štola, v níž se zabydleli permoníci. A možná by měli zájem stát se Vejry. Bylo by dobré, až se tam vypraví, aby tam ale nešel jen sám. Permoníci mají rádi dechovku, tu aby vzal s sebou. Kápnul by ji tím do noty.

Jestli štamgasti Kecala ukecali a do štoly v Mokré se s dechovkou k permoníkům vypravil, to už Medard Pachtil nevěděl. Položil jsem mu několik kontrolních otázek, například kolik bylo hodin, když Kecal uslyšel v hospodě tuhle informaci, jestli toho dne přšelo, zda měl s sebou deštník, a jaké pivo hostinský točil a kolik ho v tu dobu pilo. Ani na jednu z nich mi nedokázal Pachtil odpovědět.

Pak se ale zamyslel, že by jako něco věděl, ale zadarmo mi to neřekne. K jeho návrhu jsem se vyjádřil negativně, neboť to nebylo poprvé, kdy mi takto chtěl někdo kvůli Vejrům tahat z kapsy peníze. To si já ani Vejři nezaslouží. Na takové figle nenaletím.

Dovolil bych si proto požádat pana inženýra Františka Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, jestli by se rozpomenul a dokázal na mé otázky odpovědět. Byl bych rád, kdyby to mohlo být ale jen za děkuji. Děkuji.

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

REAKCE NA VZKAZ PANA VANĚČKA - 19.července 2014

Vážený pane Vaněčku, milý příteli, možná si ani neuvědomujete jakou zátěží jste svým požadavkem obtěžkal má, v posledním období rozbolavená bedra. Mé mozkové závity a stále ubývající šedá mozková kůra dostane zase co proto. Vám, jakožto spisovateli humoristických románů a povídek laděných v duchu Zimmermannovského pojetí, je lehké a veselé. Vy se při hledání svých postav, týkajících se všeho co souvisí s krumlovskými Vejry, bavíte. Čtenáři již dokonale znají téměř všechny návštěvníky hostince „U Dušků“, kteří zde mají svůj druhý domov, kterému říkají Vejrovna. Vejři, jak sám uvádíte, vždy ukazovali lidem tu správnou cestu. Nedivím se proto, že jakéhosi agitátora beze jména, lidem řečeného Kecala, na nějž Vás upozornil spokojený a špekáčkem nasycený Medard Pachtil, by jste rád znal a zařadil do výčtu svých Vejrovských postav. A tak tedy já se mám vydat na cestu hledání onoho Kecala, který notabene musel přijít na své pouti zrovna do Černé v Pošumaví? To spíše zjistím, kdy Černou projížděl kníže Adolf Schwarzenberk nebo kníže z Eggenbergu, případně Miloš Zeman, ale kazatel Kecal? Jenomže trošku toho badatelství ve mě stále dřímá a tak jsem se pokusil možná o nemožné. Hledejte dneska v obci, kde je devatenáct hospod někoho, kdo si na někoho takového pamatuje. Přesto jsem zavítal do jedné, prakticky dříve jediné, která stojí na

rozcestí a kde v poschodí bývalo dříve Agitační středisko. Třeba tam náš hledaný Kecal také agitoval, bývali zde častými hosty i horníci z Tuhových dolů. V hospodě dobrovolně, na Agitačním středisku z tehdejší nutnosti. Třeba se jich vyptával na permoníky, kteří s nimi sdíleli společné prostory v dolech, které ještě byly v činnosti, ale sídlili i v těch opuštěných, zrovna například v dědičné Josefově štole na Mokré.

Měl jsem štěstí. V hospodě zrovna popíjeli pivíčko dva nerozluční přátelé, Lojza Gambáček a Běda Rumík. Nebyli to praví štamgasti, teritorium hospodských zařízení, které navštěvovali, bylo rozsáhlejší. Těžko si vzpomínali na nějakou podobnou postavu, natož jaké bylo počasí a kolik toho vypil. Nebyli to ani ti, kteří ho údajně posílali k permoníkům do štol a radili, aby vzal s sebou dechovou kapelu. Přesto mě upozornili na jednoho člověka z Mokré, který má prochozeno okolí, jmenuje se Gejza Remeň, je to Slovák a přestože zde žije již delší dobu, nemluví prý úplně libozvučnou slovenštinou, ale československy, jako náš poslední předlistopadový prezident.

Vyrazil jsem tedy na Mokrou v naději, že na tohoto člověka snad natrefím. A zase štěstí. Stál tam na návsi opřen o kašnu, na zádech malý baťůžek a pozoroval cvrkot. To bude určitě on, říkal jsem si a oslovil ho. „A čo by ste potreboval vedieť, milý pánko“, pravil Gejza a začal se potutelně usmívat. Už se mu asi doneslo, že ho hledám. Vysvětlil jsem mu tedy celou situaci s důrazem na fakt, zda zde nebyl onen hledaný člověk, kterého doprovázela dechovka.

„Nemátě cígo“ zeptal se Gejza a po mé záporné odpovědi vyndal svou cigaretu, zapálil si, labužnický zabafal a pak povídá: „No akýsi chlap tady byl, dal jsem se s ním do řeči, ale poviem Vám, čo ten toho natáral, boha jeho. Však jsme mu pak všeci nerekli jinak než pan Táral. Prý, kde sú ti permoníci, či co, potreboval by je zagitovať“. Prý se mu svěřil i s tím, že již tam v dřívější době byl a nyní se sem zase vrátil. Jenomže permoníci dnes již lidem moc nevěří. Zklamali je definitivním uzavřením dolu v Bližné, ale i zvýšenou vulgaritou, hrubostí a často převrácenými morálními hodnotami.

„Povedal, že nikoho už premlúvať nebude a vrátí se ke svým Vejrům, kde je pohoda, přátelstvo a humor“ ukončil své povídání Gejza Remeň. „Snad ho brzy uvidíte ve Vejravně“ dodávám zase já. Děkuji.

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 15.října 2014

Dopis od Lipna aneb prosba na pana Záhoru

Nedávno jsem dostal v ozdobné obálce dopis, který byl podepsán F. K. od Lipna.

Začínal slovy: „Vážený pane, čtu po nocích vaše povídání o Vejrech a dovoluji si proto požádat o radu, jak by mou nezáviděníhodnou situaci řešili oni, po Vejravsku. Týká se to mé ženy. Bral jsem si ji z velké lásky a dodnes nám manželství vydrželo. Mezi námi se nevyskytly žádné hádanice a násilnosti, které by náš vztah pošpinily. Stále vládne mezi námi něha. Nebýt však jedné takové neuvěřitelné věci, která není sice tolik závažná, aby narušila tu naši něhu, nevyskytuje se často, ale trápí mne a jsem z toho někdy jelen.

V okolí, kde bydlíme, se občas vyskytuje přírodní úkaz zvaný kulový blesk. Když přijde bouřka, utíkají všichni dobří rodáci i naplaveniny rychle domů, zamknou dveře, uzavřenou okna a schovají se pod peřinu. Některé babičky zapalují hromničku, aby je ochránila. Moje žena naopak v tu chvíli vychází z domu ven. A s sebou si bere kovový hrnec, v němž kdysi vyvařovala babička prádlo, i s víkem.

Žije představou, že se jí podaří do toho hrnce lapit kulový blesk a bude slavná. V novinách se objeví její fotografie s kulovým bleskem v hrnci. Nedá si toto své konání vymluvit. Jsem na ní krátký a doporučil jsem jí, aby vyhledala odborného lékaře, který by jí takové manýry rozmluvil a naordinoval nějaké prášky proti jejímu chtíči. Jednomu takovému telefonovala, ale nebyl to asi odborník na kulové blesky. Řekl jí, že kulový blesk ještě neviděl, až ho chytí, aby mu ho přišla ukázat. Pak zavěsil. Já považuji

chytání kulového blesku za věc nejen výstřední, ale i za velice nebezpečnou, obzvláště do kovového hrnce.

Mám o svou ženu strach. Mohlo by se stát, že by kulový blesk chytil ji a odnesl někam do neznáma. Kdo by mi pak vařil, pral a chodil se džbánem do hospody pro pivo. Nechal jsem ji proto dobře pojistit proti krádeži, kdyby se to přihodilo, abych z jejího počínání něco pro mě aspoň kápl. To je zatím jediné, co jsem pro to udělal.“

Tady dopis končí. Byl jsem po přečtení na rozpacích, zda si někdo nedělá legraci a chce do toho zatáhnout i Vejry.

Dovolil bych si požádat inženýra Záhoru, kronikáře z Černé v Pošumaví, který Lipensko dobře zná, jestli je pravdou, že se tam vyskytovaly a vyskytují kulové blesky, kolik asi ročně (stačí odhadem, dejme tomu za posledních sto let) a jestli tu ženskou, která je chce uvěznit do hrnce, třeba nezná, nebo se tam o ní v souvislosti s těmi kulovými blesky mezi lidmi nevypráví.

Děkuji za podání zprávy v těchto novinách, aby si i čtenáři udělali jasno a odradilo je to od takového počínání. Děkuji.

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Dopis od Lipna aneb odpověď panu Vaněčkovi - 20.října 2014

Tož, milý pane Vaněčku, věru zapeklitou věc jste na mně zase vymyslel. Nějaký chlápek, který se podepíše pouze iniciály F. K., se Vám svěřil se svými manželskými problémy a já se mám podílet na jejich vyřešení? Myslíte si, že když jsem kronikář, že se zajímám o každou bábu s hrncem? Dneska do kroniky nemůžete napsat, ani kdy se kdo narodil a kde bydlí. A už vůbec ne cokoliv o problematice manželských nebo nedejbože mimomanželských vztahů. A pokud jde o lapání kulového blesku do prádelního hrnce, byla by to sice pěkná zprávička, ale vzhledem k tomu, že by to hraničilo s určitou lékařskou diagnózou, ani to by zřejmě nemohlo být v kronikářském zápisu uvedeno.

Jenomže, znáte mě, přece jenom mi to nedá, abych se nepokusil jakékoliv informace zjistit. A nebyl jsem na to sám. Na svých pravidelných pár pivek a něco málo štamprliček zašli i moji známí Lojza Gambáček a Bédřa Rumík. Ti někdy dovedou poradit a vědí o hodně věcech, které kronikář vůbec nezaznamená. Zapředli jsme tedy hovor na téma radostí i starostí s manželkou všeobecně a samozřejmě i výskytu a důsledcích řádění kulového blesku. A vzpomínali, známe-li nějakou ženskou, která se motá při bouřce venku. V naší obci to určitě žádná nebude.

Dopis Vám přišel od F. K. z Lipenska, a to je rozsáhlé, vždyť je v tomto území sdruženo jedenáct obcí, žena mohla vybíhat s hrncem v kterékoliv oblasti, to asi velmi těžko zjistíme. Rozebereme-li situaci z jiného úhlu, nemusí to být v manželském soužití tak ideální, jak uvedený dopis líčí. Přestože mu žena vařila, prala a chodila pro pivo, její jiné charakterové vlastnosti ho přiměly k tomu, že jí sám do bouřky posílal řka: „Božka, žene se sem bouřka, běž se podívat. A neboj se, do Tebe neuhodí, Ty už dávno nikoho nepřitahuješ!“

Třeba však sama „Božka“ chtěla vyzkoumat všechno o kulovém blesku, a tak se jej snažila chytit. Měla v sobě ducha vynálezce, a přestože všichni vědí, že je to nemožné, objeví se občas nějaký blázen, který neví, že je to nemožné a udělá vynález, jak pravil Albert Einstein. Možná, že ona žena ani nečekala na kulový blesk, který se prý může objevit nejen za bouřky, ale i za jasného počasí. Třeba šla s hrncem na houby, aby manželovi mohla udělat smaženici. V některých obdobích roste tolik hub, že by se prý daly sekat kosou, pak je takový prádelní hrnec velmi vhodnou nádobou.

Kulové blesky jsou od nepaměti velkou záhadou. Přestože se vědcům již podařilo v bádání určitý pokrok udělat, stále si s ním neví rady. Možná právě žena ze spořádaného manželství pana F. K. chtěla být onou průkopnicí. V každé bouřce se však kulový blesk nevyskytuje, to by se načekala, než ho chytí. To by pro ní bylo mnohem výhodnější chytat lelky, i když to jsou velmi plachá stvoření a s prádelním hrncem by neuspěla.

Závěrem bych se chtěl vyjádřit k výskytu kulových blesků na našem území, o což konkrétně jsem byl od Vás požádán. Nevím, nezkoumal jsem a nebyl nikde v archivu zjišťovat kolik, kdy a kde se těchto záhadných jevů vyskytlo. V kronice obce žádný záznam zatím nemáme, i když se rozmýšlím, zda za letošní rok tam něco nedoplním. Kulový blesk jsme totiž pozorovali letos koncem července i v naší obci. Bouřka poměrně slabá, téměř žádná, pouze jedna rána a velmi jasný svítící efekt, jak zaznamenali přímí pozorovatelé. Žádná ženská s hrncem ani s ničím jiným nevybíhala, byl to krátký okamžik a kolem spálené modemy, televize a další elektronika jako důsledek.

Nevím, zda by pojišťovací ústavy odškodnili onoho pisatele, kterému by kulový blesk odnesl ženu, kterou pojistil proti krádeži. U nás na úseku odškodnění žádná radost nepanovala, blesk sice poničil, ale nikoho neodnesl. Můžete panu F. K. sdělit, že bude muset přijít ještě hodně bouřek a s nimi možných kulových blesků, než bude situace s jeho ženou definitivně vyřešena. Anebo navštívit v Praze v Kateřinské ulici kliniku dodnes nazývanou „U Myslivečka“. Tolik k danému problému. Děkuji.

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 28.listopadu.2014

Žádám pana Záhoru o radu...

Budu vám vyprávět, co se mi nedávno přihodilo. Často se doma zabavuji tím, když není v televizi na co koukat a se psem není taky řeč, že si kontroluji svou hmotnost a vypočítávám si BMI.

Toho listopadového dne jsem si usmyslel pojíst teplou sekanou. Dostal jsem na ni chuť, což se mi často stává. Dvacet deka mi ji řezník navážil.

Doma jsem se rozhodl udělat s tou sekanou pokus. Nejprve jsem si stoupl nahý na váhu sám. Je digitální, na displeji se objevil údaj rovných sedmdesát kilo. Pak jsem si stoupl na váhu ještě jednou a přidal tam tu sekanou. Ukázal se údaj sedmdesát kilo a dvacet deka. To by souhlasilo. A teď mne napadlo tu sekanou sníst.

Po chvíli jsem se znovu postavil na váhu, ale tentokrát s tou sekanou v břiše. A co se stalo: váha ukázala, že vážím sedmdesát dva kilogramy. Byl jsem z toho jelen a nedalo mi to spát. Navštívil jsem výzkumný ústav, abych aby mi vysvětlili, proč to zafungovalo v tom mém břiše s tou sekanou tak divně. Jestli je normální, aby ztloustnul skoro o dvě kila, když pojím dvacet deka sekané. Jak je to možné v jednadvacátém století.

Od výzkumného specialisty jsem se dozvěděl, že se jedná patrně o nějaký technický problém, možná za to může ta váha nebo moje břicho. A měli-li by to řešit, přišlo by mě to dost draho.

Takový výzkumný proces je poměrný časově náročný, týká se nejen té váhy a mého těla, ale i dalších skutečností. Bude zapotřebí se zabývat, kde jsem tu sekanou koupil, kde ji vyrobili, od jakého zvířete bylo maso, jaké příměsi v ní byly, jestli v tom nefungují nějaké překupníci. Není jednoduché všechno zjisti a ověřit, jak to na první pohled vypadá. Toho abych si byl vědom.

Pravil jsem, že jsem z chudých poměrů a nemám tolik peněz na to, abych platil nějaký výzkum o sekané. Jedině, že by si ten ústav vyžádal na to dotaci z fondu Evropské unie. Určitě by to vědecké zjištění zajímalo jedlíky sekané také v dalších evropských státech Unie a možná i v Africe.

Než se definitivně rozhodnu, co s tím, chtěl bych Vás, vážený pane Záhoro, jako znalého a uznávaného kronikáře, požádat, zda jste někde v kronikách nenalezl podobný případ neobvyklého ztloustnutí po sekané.

A protože jste se pohyboval po celý život v zemědělství, tak prosím i o sdělení, jestli když by dvacet deka té sekané sežralo třeba prase, taky o tloustlo o tolik, co já. Děkuji Vám za odpověď.

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Tady je každá rada drahá, pane Vaněčku - 2.prosince 2014

Tím, co se Vám přihodilo jednoho listopadového dne, jste nastolil skutečně velmi vážný a zapeklitý problém. Kdyby jste býval hned, jak se začala hlásit nuda, šel do hospody na pivo, třeba k Duškům, a nezabýval se nějakým Body Masselem Indexem, nebylo by nutno řešit situaci, která je složitá i pro výzkumný ústav. Ještě, že nám život v dnešní době přináší mnohem jednodušší a snazší problémy.

Ale zpět k Vaší situaci. Především se divím Vaším chutím. Proboha, co Vás to napadlo jíst sekanou a ještě k tomu teplou? Copak jste neslyšel o problémech, které její pozření způsobuje? To věděli již staří Římané, dokonce Jára Cimrman, a to ještě neznali některé naše výrobce této, pro někoho, lahůdky, kteří se do sekané snaží občas vtěsnat i patogenní bakterii Listeria. Zhltnout teplou sekanou a dokonce nedat ani kousek svému věrnému příteli člověka, to na Vás nevrhá dobré světlo. Pokud jste tuto sekanou jedl dokonce samotnou, porušil jste tím ustanovení Česko-moravsko-slezského svazu pojídačů teplé sekané, kde se v Hlavě 4, odstavci 2, bodu 3 praví, že vždy je nutno k teplé sekané jíst vhodnou přílohu.

Předmětem zkoumání a možné mé rady je ovšem Váš pokus. Podle údaje na displeji digitální váhy, který hlásal 70 kilogramů člověčiny, zajisté nevybočujete z normy podle BMI a onen kousek sekané Vám nezpůsobí nadváhu, stále budete docent. To mě ukazuje displej naší váhy jiné číslo a hlásá, že jsem již přescent. Podstata problému je ovšem v tom, že jste vstoupil na váhu v plné nahotě.

Důležité je též vědět, zda jste sekanou pozřel rovněž v Adamově rouše. Pokud ano, porušil jste též ustanovení Evropské unie, která na podnět českého europoslance Sekaniny rozhodla, že na digitální váhu se musí vždy vstupovat pouze v klobouku. Jeho váha musí být předem známa, aby od konečné sumy na displeji mohla být odečtena.

Důležité je rovněž, ve které místnosti jste na váhu vstupoval, zda v pokoji, kuchyni, koupelně nebo ložnici a zda to bylo v přízemí nebo v patře a především, na to pozor, jaká byla v té době teplota oné místnosti. To jsou všechno okolnosti, které mohou na fakt, že po pozření jste byl těžší o dvě kila, mít významný vliv. Především naježení chlupů na těle v chladu způsobuje, že se tělo brání určitým minimálním nárůstem svalové hmoty. Tam může být čertovo kopýtko.

Jinak se podle daných vlastností dá váhový přírůstek vypočítat velmi snadno podle Bresenhamova algoritmu pro rasterizaci algebraických křivek, což každý zná, a tak nemá cenu to zde anoncovat. Udělal jste tedy dobře, že jste mě požádal o radu. Řešení jednoduché a žádné dotace z Evropských fondů nepotřebuji. Stejně, než by se ke mně dostaly, tak mi je někdo částečně vytuneluje.

Kdybych ovšem měl použít takzvaný zdravý rozum, pak bych musel konstatovat, že se ve Vašem případě jedná o otázku metabolismu a trávení tuků v našem těle. Po pozření sekané jste se měl vydat někam ven na procházku anebo na to pivo a hlavně se nezapomenout obléci. Po příchodu domů, rázně vstoupit na váhu a na displeji by jste určitě uviděl potěšitelné číslo.

Závěrem mě žádáte o sdělení některých fakt jakožto celoživotního zemědělce i položivotního kronikáře. Býval jsem sice agronom, ale vídával jsem často na statcích prasata, která žrala nejenom sekanou a neřešila nikdy případné tloustnutí.

Co se týče oblasti kronikářství, nezaznamenal jsem zatím žádný případ ohledně pojídání sekané, po kterém by došlo k neobvyklému ztloustnutí. A že se dříve panstvo umělo najíst, o tom zápisy existují, možná, že tam měli i sekanou z nějakého exotického zvířete. Takový Petr Vok z Rožmberka míval velmi bohatou tabuli, kde nechyběli například i zpěvní ptáci. Každopádně však každé jídlo doplňoval chlebem, či žemlí. A ne jako Vy, zhltnout samotnou sekanou, porušit plno předpisů a ještě ztloustnout. Tolik má odpověď a rada. Děkuji.

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 29.ČERVENCE 2015

Dotaz na kronikáře Černé aneb co mi nejde do hlavy

Tak mne nedávno zavrtalo tak divně v hlavě, proč obec Černá, kde žijete, má v názvu místopisný přídomek „v Pošumaví“, a blízké Hořice tam mají „na Šumavě“. Černá je k Šumavě blíže, o tom není pochyb, z čeho plyne, že by to mělo být obráceně. To se samo sebou nabízí. Tedy Černá na Šumavě a Hořice v Pošumaví, by se obce měly jmenovat. Ostatně jsou v Čechách ještě jedny Hořice v Podkrkonoší. To se mi zamlouvá, má to správný místopisný smysl. Černá nemá podobného konkurenta, co se týče názvu. Nelze ji tedy porovnat. Na to jsem taky přišel sám.

Podle mne jsou Černá i Hořice oboje v Pošumaví, přičemž Pošumaví je součástí Šumavy, jak jsem se dočetl. Z toho plyne další možnost, že obě obce by měly mít v názvu v Pošumaví. Tak by to bylo podle mého humoristického rozumu, který se blíží selskému, v pořádku. Nebo, a to taky připouštím, nechat Pošumaví u ledu a upřednostnit v názvu rovnou Šumavu. Nejhorší je podle mne současný stav.

Bohužel nejsem ten, který ví, proč je to tak, kdo za to může a jak k tomu došlo. Jsem ale jist, že nějaké rebélie kvůli tomu nehrozí, nicméně dovoluji si vás jako obecního kronikáře požádat o odborné vysvětlení. Zejména o to, zda tyto přídomky obou obcí mají v této podobě tradici, jestli se tak používaly odedávna, nebo to nějaký popleta vymyslel u piva a ujalo se to. Nebyl by to první ani poslední případ, kdy se něco kvůli pivu popletlo. Vaše odpověď zaujme bezesporu nikoliv jen mne, ale i čtenáři Deníku se rádi dozví pravdu, jak se to s těmi přídomky semlelo. Předem děkuji za odpověď a těším se na ni. Na oplátku posílám kreslený vtípek Miloslava Martenka.

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Reakce ohledně jednoho místopisného problému – 5.srpna 2015

Kronikář Černé v Pošumaví reaguje na článek Jana Vaněčka z 29. července.

Vážený pane Vaněčku,

problém, který Vám, jak píšete, nejde do hlavy, působí určitý zmatek, případně nejasnost, mnoha návštěvníkům našeho regionu. Není se čemu divit, vždyť málokdo ví, kde vlastně Šumava začíná a kde končí.

A v minulosti to býval často problém i pro odborníky. Geograficky je však určeno, že Šumava se rozkládá od průsmyku Všerubského k průsmyku Vyšebrodskému. V určitých hranicích byla vytýčena Chráněná krajinná oblast Šumava, posléze i Šumavský národní park, ovšem pro návštěvníky z hlubokého vnitrozemí je Šumavou i samotný Český Krumlov a veškerá další oblast směrem na jih.

Nás však v tomto případě zajímají především dvě obce, jejichž název poněkud mate přijíždějící návštěvníky.

Hořice na Šumavě informují o tom, že v oblasti známého pohoří se již nacházíme, obec se dokonce prezentuje jako Brána Šumavy a po několika kilometrech přijíždíme do Černé v Pošumaví. Teprve jakási předzvěst Šumavy, do které jsme však před několika minutami již přece vjeli.

Jak to tedy vlastně je?, ptají se mnozí v duchu. Neměly by být názvy obrácené?, ptají se tak jako Vy.

Mohli bychom konstatovat, že měly. Totiž, odborně řečeno, leží Hořice na Šumavě v areálu Českokrumlovské vrchoviny Šumavského podhůří, kdežto Černá v Pošumaví se rozkládá ve Vltavické brázdě Šumavy. Názvy obou obcí by tedy měly logicky být opačné. Proč jsou tedy takové, jaké jsou?

Obě dvě obce měly před rokem 1945 německý název se stejným přídomkem Schwarzbach im Böhmerwald a Höritz im Böhmerwald. Hned po skončení války, již 18. května 1945, nařídilo Ministerstvo vnitra svým výnosem, aby všechny německé názvy obcí a měst byly co nejdříve nahrazeny odpovídajícím českým ekvivalentem. Místní národní výbory měly často při prosazování názvů konečné slovo i přes nesouhlas odborníků, kteří projevovali obavy o možný, někdy ne zrovna vhodný, překlad z němčiny.

U našich dvou obcí to asi dopadlo dobře, provedl se prostý překlad s přídomkem na Šumavě. Odborníci, nebo možná i radní, dospěli u Černé k tomuto názvu a nepřeložili Schwarzbach jako Černý potok. I když částečně logické by to bylo, protože úplně první název z roku 1268 byl Natschernerece čtème Na černé řece.

V dalším období byl oficiální název obce Černá na Šumavě, který používaly všechny místní orgány a instituce (viz razítka). Teprve předpisem č.13 / 1951 Sb. vydalo Ministerstvo vnitra vyhlášku o změnách úředních názvů míst v roce 1950, kde v kraji Českobudějovickém, v okrese Český Krumlov se mění název obce Černá na Šumavě na Černou v Pošumaví. Vyhláška ze dne 9. února 1951, platnost a účinnost od 3. března 1951.

A zde je zakopaný pes. Hořicím název nikdo nezměnil a tak zůstal, Černá to dostala úředně. Problém pro naše dvě obce to však není, žádné rebelie nehrozí, naopak spolupracujeme a všichni se vlastně považujeme za Šumaváky a názvy si zřejmě ponecháme i do budoucna.

A v Černé víme, že žijeme na Šumavě, i když jsme v Pošumaví. Takže Šumava či Pošumaví, hlavně ať jsme všichni zdraví!

ČLÁNEK JAN VANĚČEK - 4.září 2015

Co nového v Josefově štole, jak se daří permoníkům?

Není to tak dávno, kdy jsem v jedné ze svých knih zmiňoval štolu Josef, která se nachází v Mokré, nedaleko Černé v Pošumaví, kde kdysi bývaly tuhodoly. Bylo to ve spojení s permoníky, kteří se v této jmenované štole usídlili a zvelebovali jí. Poštu jim prý nechávala listonoška ve schránce u vstupu, klíč od ní byl pod rohožkou.

Byli to čiperové. Jednou za rok pořádali den otevřených vrat, ale k vidění nebyli. Ukryli se, aby se nenakazili lidskou nemocí a hloupostí, avšak nenápadně vše se zájmem pozorovali.

Pro děti, které navštívili v tento den štolu v doprovodu rodičů, byl pokaždé připraven dárek. Všude však viselo důrazné upozornění, že dárek je určen pouze pro děti. Vzal-li ho do ruky dospělý člověk, proměnil se mu v kámen. Těch kamenů se tam povalovala spousta, což bylo důkazem neposlušnosti a hlouposti dospěláků.

Permoníci prý každoročně všechny tyto kameny přepočítali, aby věděli, jak je na tom lidské pokolení s poslušností a kolik přibylo či ubylo hlupáků, kteří neumí číst. Jestli se to rok od roku lepší, nebo horší. Občas prý zašli k nim do Josefově štoly na návštěvu vychytralí skřítkové, kteří řádili na rašeliništích u Kyselova. Účelem jejich návštěvy nebylo však pohovořit vespolek o životě v podzemí, ale hlavně se dobře najíst a napít, neboť permoníci byli široko daleko známí svou pohostinností a úslužností.

Dovolují si vás proto, vážený pane Záhoro, požádat o sdělení, co nového se událo v Josefově štolě i před ní od té doby? Zda je stále stejně dlouhá, široká a vysoká, jestli v ní pořád sídlí permoníci, jak se jim daří, a jestli si chataři od nich i nyní berou vodu?

Zajímalo by mne také to, jestli je pořád u vchodu jejich poštovní schránka, nebo jim jí někdo i s rohožkou už ukradl, jak je v Čechách zvykem.

Za zmínku by stálo i to, zda v období letošních veder nechávali permoníci štolu otevřenou, aby v ní lidé mohli schladit nejen sebe, ale i pivo.

Přikládám fotku, kterou jste mi tenkrát do knihy věnoval, z níž je patrné, že v té době panoval v Josefově štolě čilý pracovní ruch. Permoníci měli plné ruce práce. Platí to stále? Nebo jsou už v penzi a spokojeně odpočívají, či se přemístili do permonického domova důchodců?

Děkuji za odpověď!

REAKCE KRONIKÁŘE F.Z.

Ozval se mi permoník – 16.září 2015

Svým článkem, respektive otázkami v něm kladenými, směřujícími do oblasti dolování grafitu kolem Černé v Pošumaví, jste se, vážený pane Vaněčku, přesně trefil do správného časového údobí. Ptáte se proč? Protože v současné době se vše točí kolem jediné zachovalé památky po dolování, dědičné štoly Josef, jejíž portál vyústuje nedaleko Mokré. Místo, o kterém jsme měli, ještě před několika léty, jen mlhavou představu, kde se vlastně nachází. Teprve v poslední době, kdy se obec rozhodla vybudovat několik naučných stezek, z nichž dvě končí právě u portálu této štoly, vyvstala viditelná potřeba, s dosud ne zcela zdevastovaným portálem, něco udělat. Nedovedete si představit, kolik jednání musela naše paní starostka absolvovat, než se mohlo přikročit k rekonstrukci portálu a nejbližšího okolí. Vyústění portálu štoly leží sice v katastru obce, ale ta není jeho vlastníkem, objekt není ani vyhlášenou památkou. Obec jej však za památku považuje a tak usilovala o zvelebení, což se nakonec povedlo, když si tuto „památku“ pronajala od Ministerstva životního prostředí. Portál se dočkal nové podoby, turisté dostali novou inspiraci.

To ovšem nebylo zdaleka všechno, to skutečně velké překvapení teprve přišlo a musím říct, že jsem byl velice šokován. V uplynulých dnech jsem dostal velmi podivný e-mail s tímto textem: „*Velmi záslužná práce. Je to super. Mokerský důlní kastelán Joseph. Ozvu se*“. Co to znamená, kdo to je?, říkal jsem si. Po delším zkoumání jsem však přišel na zakódované znamení. Ano, ve větě je skryto slovo – permoník!

Po několika hodinách skutečně přichází další zpráva a ta Vás, pane Vaněčku, stejně jako ostatní čtenáře, bude jistě velmi zajímat. Nyní již vím, že se mi ozývá permoník Joseph a začítám se do jeho vyznání.

„Podruhé za svůj život dávám o sobě a nás permonících zprávu světským lidem v okruhu našeho bydliště. Naposledy to bylo v roce 1937, kdy při zřícení šachty Anna, zahynula moje permonžena Vilemína. To tehdy znamenalo i konec ražení štoly pojmenované po Josephu Schwarzenberkovi. Sám jsem se narodil v roce 1812(náš věk je přibližně trojnásobek věku lidského), což byl rok, kdy kníže Joseph otevíral Tuhové doly v této oblasti. Vyprávěl mi táta, co prý to bylo za slávu, bylo to na den patrona české země sv. Václava, 28.září. Proto jsem i po tomto zakladateli byl pokřtěn.

Prvních osmdesát let jsem prožil v chodbách a šachtách od Hůrky, přes Olšov, dále k Mokré a na Hubenov a poznal práci několika generací horníků. Vzpomínám na období velké slávy za řízení podniku důlním ředitelem Friedrichem Ballingem od r. 1852 a pak jeho synem, rovněž Friedrichem od r. 1876 do r.1896. Na něho vzpomínají i generace permoníků, neboť svou pílí,

snaživostí a především velkou starostlivostí o horníky, se těšil velké úctě mezi nimi.

Pamatuji si dobře údobí těžby v oblasti Mokré, určité spory mezi Schwarzenberkem a Eggertovou společností i rok 1886, kdy kníže koupil veškerý majetek. A byl jsem i u zrodu výstavby památné dědičné štoly Joseph v roce 1897, kam jsme se hned v počátku v r. 1900 přestěhovali. S ražbou to nebylo lehké, stále voda, závaly, ale postupně se horníkům dařilo. Vyzdili

prvních 434 metrů, pak se pokračovalo dále s několikaletými přestávkami až do vzdálenosti 2 240 m. Štola podcházela pod několika šachtami, s mnoha problémy, které vyvrcholily právě zřícením šachty Anna. V šachtě jsou různé odbočky, kde jsme postupně žili a sledovali další průběh a postupně zánik veškerého rubání. Se štolou nikdo nic dalších více jak 70 let nedělal. Až teprve letos jste se vy, v Černé, pustili do rekonstrukce. Proto jsem také vystoupil z ilegality. Vidět mě však, stejně jako mé druhy, nemůžete. Utvořili jste si o nás určitou legendu a tak si jí ve svých představách zanechte. Pokud to půjde, budeme vám pomáhat i nadále, např. zajištěním stálého přítoku čisté pitné vody pro vaše potřeby. Na jedné vaší fotografii portálu můžete vidět na tuto krátkou dobu a pro potřebu tohoto dopisu, zabudovanou permonanténu, která jinak je neviditelná. Přeji vám všem mnoho štěstí, zdaru a úspěchů v další práci na úpravě terénu kolem našeho domova. Přítel permoník Joseph“.

Co na to říct? Odpovědět mu nemohu, adresa je nedoručitelná, tak jemu a všem jeho kolegům permoníkům přeji ještě dlouhá léta v jejich ochranných funkcích. Fotografie detailu portálu, spolu s permonanténou, předkládám i všem čtenářům. Určitě mi to nebudou mít za zlé, neboť jsem poznal, že permoníci jsou většinou milí, slušní a spravedliví, i když možná existují i vyjímky. Tak to přesně známe i u lidí.

Kronikářství aneb prosba na pana Františka Záhoru

Když jsem hledal význam slova kronika, našel jsem vysvětlení, že je to dějepisná kniha, literární žánr, jehož cílem je zaznamenat historický děj v časové posloupnosti, chronologicky.

Nejstarší česky psanou kronikou a veršovanou je Dalimilova kronika (správně: Kronika tak řečeného Dalimila), jedno ze stěžejních děl českého písemnictví. Pochází z počátku 14. století. Od té doby vzniklo a sepsalo se kronik bezpočet. Jsou kroniky měst a obcí, hradů a zámků, rodů, sportovních klubů, různých spolků a dalších. A když existují kroniky, musí být též kronikáři.

Být kronikářem je velice záslužná činnost, o tom není pochyb. A není to jednoduchá práce. Dočetl jsem se, že kronikář musí znát zákon o kronikách obcí, zákon na ochranu osobních údajů, autorský a archivní zákon a řadu dalších legislativních předpisů. Veškeré informace musí ověřovat, než je do kroniky zapíše.

Z vlastní zkušenosti vím, co se lze třeba dozvědět od některých pamětníků. Když jsem se pak zeptal pro „sichr“ jiného pamětníka na to samé, řekl mi o tom úplně něco jiného. A teď babo sūd, kdo z nich má pravdu? Možná nikdo, vše bylo úplně jinak. Ale jak to zjistit?

Jedním z těch, který obecní kronikářství vykonává, je František Záhora z Černé v Pošumaví. Jak ho znám, dělá to z nadšením a věnuje tomu mnoho času.

Dovoluji si ho proto v této adventní době požádat, aby nejen mě, ale i čtenářům Deníku prozradil něco ze své kronikářské práce, zkrátka zač je toho loket. Jistě se mu za tu dobu dostaly do rukou různé tiskoviny a spisy, měl příležitost rozmlouvat se zajímavými lidmi a navštívit historicky cenná místa a objekty.

Budu se těšit na jeho kronikářskou odpověď, včetně toho, zda také jako Dalimil veršuje, a předem za ní děkuji. Na oplátku připojuji novou péefku Miloslava Marteneka.

Jan Vaněček, 7.12.2015

Zaznamenat současnost pro budoucnost

/ reakce na článek Jana Vaněčka v ČK Deníku ze dne 7.12.2015/

Nadpis tohoto článku je vlastně jakýmsi mottem každého kronikáře. Kvůli čemu jinému by se kroniky psaly? Jestliže by se přestaly psát, nezanecháme budoucím generacím žádný odkaz. Tato vzletná slova však v každodenním lidském shonu nejsou vždy lehce splnitelná. Každá obec je sice ze zákona povinna vést obecní kroniku, ale sehnat toho, kdo to bude dělat, to není úkol nijak snadný. Zejména v současné době, kdy u všech prací je rozhodující především to, co je označováno jako „až na prvním místě“. Proto člověka, který se takového úkolu ujme, musí především bavit historie a současně musí být patriotem své obce a cítit se tam spokojený. Požádal jste mě pane Vaněčku, abych Vám a čtenářům Deníku prozradil něco ze své kronikářské práce. Co všechno by měl kronikář znát, jak získané informace zpracovávat, kolik času mu tato práce zabere, to jste ve svém článku již částečně zmínil.

Základem kronikářovy práce je především zaznamenat všechny důležité události, které v obci proběhnou během daného roku. Znamená to zúčastňovat se všech důležitých akcí, fotografovat, sledovat denní tisk a ukládat výstřižky, plakáty, pozvánky, letáky, prostě veškeré dostupné přílohy.

Samozřejmě, že si kronikář vše eviduje, při práci většinou spolupracuje s Obecním úřadem, neboť se jedná se kroniku obecní a po skončení roku provede zápis za příslušný rok. To je, řečeno vědecky, základna, všechno ostatní je již nadstavba. Tady záleží na kronikáři, jakým způsobem hodlá kroniku vést. Někdo zůstane pouze u oněch ročních zápisů, někdo se vnoří do historie obce a snaží se získat poznatky všemi možnými způsoby. To je i můj případ. Zanedlouho to bude čtyřicet let, kdy jsem začal kroniku v Černé v Pošumaví vést. Žádné kroniky nebyly v obci dostupné a tak mým prvním počinem byla návštěva Okresního archivu v Českém Krumlově, kde jsem vyhledal první poznatky o historii obce. Když je postupně vše v rozjetých mezích, snažte se získávat stále více informací o obci, a zde jsou hlavním zdrojem pamětníci. Říká se někdy, že nejlepším zdrojem informací je hospoda, tam však

spolehlivé informace nezískáte. A pokud ano, tak si je stejně musí člověk ještě několikrát ověřit. Podobné je to i u pamětníků. Získáte spoustu informací, ale při konfrontaci více výpovědí, občas zjistíte, že o stejném problému, zejména pokud se týká časového údobí, vypovídá každý jinak.

Každopádně za celé kronikářské období se povedlo zdokumentovat historii v celém komplexu od vzniku obce až po současnost. Pomohla k tomu řada pamětnických vzpomínek, setkání a dopisování s mnoha zajímavými lidmi se zájmem o historii. Náš kronikářský archiv dnes čítá 30 knih sepsaných kronik, mnoho shromážděných příloh, přes 10 000 fotografií, mnoho videí a zvukových nahrávek. Veškerá historie i kronika obce jsou přístupné na internetových stránkách všem občanům. Psaní kroniky tedy není jakási zábava, je to velmi náročné na čas, veškeré volné chvíle trávím u počítače, přestal jsem se věnovat svým koníčkům a tak mě trápí jen jedna věc – Zákon o ochraně osobních údajů. Myslím si, že někdy až moc omezuje a že zápisy, ve kterých nezaznamenáte žádná data, nebudou mít pro budoucí pokolení velký význam.

PS. Zatím jsem v kronikách jako tak řečený Dalimil neveršoval. Ale mohu to na závěr zkusit:

„Milý pane Vaněčku, o tom, co mě baví,
najdete zde v článku, z Černé v Pošumaví“.

František Záhora, 17.12.2015

Bylo jedno Paraplíčko aneb prosba na pana Vaněčka

Popsat jedinečné krásy Českého Krumlova na několika řádcích je skutečně nelehký úkol, nehledě na to, že by to bylo vlastně nošením dříví do lesa. Proto se soustředím pouze na malý výřez z celkové škály památek tohoto města. Když uslyšíte slovo paraplíčko, napadne vás možná film Pěnička a paraplíčko nebo pohádka Krtek a paraplíčko, já mám však v tomto případě na mysli „památku“, stavební objekt Paraplíčko. Přiznám se, že nevím, zda ještě tato vyhlídková stavba nad silniční serpentinou stojí, ale párkrát za těch více než padesát let, co je Český Krumlov mým okresním městem, jsem tam byl. Ale bylo to již dost dávno, neboť jsem se tam dostal po pohyblivých schodech a ty již dnes jsou kdoví kde. Nechodil jsem tudy ani k vlaku, ani třeba nakupovat, cílem býval převážně hotel Vyšehrad. Mívávali jsme tam školení agronomů, byl to vyhlášený hotel, vždy plno hostů a nádherný výhled na město.

Vrátím se však k Paraplíčku. To dnes v Krumlově opět najdeme na staré baště v nejvyšším místě nově zbudované Horské zahrady na zámku a výhled na panorama města je skvělý.

Jenomže Paraplíčko a pohyblivé schody od kina k němu, mě stále pronásledují. Jak to s jejich koncem vlastně bylo. Dozvěděl jsem se, že původní hřibovitý přístřešek nazvaný „Parapluie“ (viz obrázek) postavil prý stavitel železnice Schön pro svou ženu Karolinu. O „vyhlídce Pod paraplíčkem“ se zmiňuje i Ladislav Stehlík ve své Zemi zamyšlené. Žádné další údaje jsem nezjistil.

Proto bych rád požádal českokrumlovského spisovatele a hudebníka pana Jana Vaněčka, s kterým si již několik let občas o některých záhadách touto formou vyprávíme. Nakonec bydlí ve čtvrti Vyšehrad, určitě chodil do hotelu na pivo a určitě jel i po pohyblivých schodech. A ke všemu je rodákem a město zná dokonale. Děkuji mu tímto za odpověď.

27.2.2016

Začnu nejprve paraplíčky...

JAN VANĚČEK
Český Krumlov

Vážený pane Záhoro, začnu nejprve paraplíčky. Těch bývalo v minulosti v Krumlově k vidění hodně. Nosily je dámy a slečinky, když se špacírovaly Latránem či proměnily na náměstí i v městském parku. Paraplíčka je chránila proti sluníčku – a měly je i pro párádu. Stala se módním doplňkem jejich garderoby při různých společenských radovánkách. Krumlovačky bývaly parádnice s vytríbeným vkusem, vyzvědl jsem. Vždyť tady sídlila šlechta, která cestovala a věděla, co ve světě frčí. Bylo tedy po kom se opíčit. Teď je jiná doba. Dnes byste paraplíčko ve výzbroji paní a dívek už nenašel. Jen deštník. Občas jsou paraplíčka k vidění u některých ženštin na maskárním bále, v divadelním představení nebo při retro slavnostech jako součást dobového kostýmu.

Ale to jsem odbočil do jiné opery. Když se počátkem 90. let 19. století stavělo v Krumlově nádraží a pokládaly koleje, stavitel inženýr Schön, který tomu velel, nechal zbudovat pro svou velectěnou ženušku u Vyšehradu, kde se poblíž „vlévá“ pěší serpentina do silnice, paraplíčko. Proč tak pan stavitel učinil? Uvádí se že proto, jelikož mu tam paní choť jménem Karolína nosila oběd, tak aby měl kde u toho posedět, pěkně pod střechou a dopřát si při tom nádherný výhled na město. Tolik ho to místo zaujalo a chutnalo mu tam. Taky jsem zaslechl jinou zvěst, že jídlo nebylo tím důvodem. Sličná paní Karolína mu prý chodila naproti, když se vracel z práce, a tam na něj čekala. On jí na oplátku a z lásky

na tom místě postavil to paraplíčko, aby si měla kde odpočinout po té pěší túře serpentinou, schovat se kdyby začalo pršet, nebo před sluncem. Byl to věru galantní manželíček, když jsme u těch zdrobnělin. Ta druhá zvěst zní romantičtěji, co vy na to?

Původně tam visela pamětní tabulka, ale po roce 1948 byla odstraněna. Paraplíčko časem zchátralo, své vykonali i vandaloové. Asi před šesti lety bylo renovováno. A stalo se posléze, že někdo ukradl měděné oplechování věžičky. Dokonce dvakrát. Tak to chodí i v Krumlově. Krade se i tady. A ještě něco. V územní plánu se lze dočíst, že výhled z paraplíčka na panorama města patří mezi chráněné pohledové směry. Je tedy nutno dbát, aby stromy tomu výhledu nebránily. A taky mne napadá, že když přišla kdysi na zastupitelstvu řeč na opravu kamenné zídky pod paraplíčkem a tehdejší tajemník městského úřadu dostal za úkol zajistit opravu, zeptal se, kdeže to je? Tak „dobře“ znal město a byl za tu znalost placen. Omluvou mu bylo, že nebyl místní, což ale lze u funkce tajemníka městského úřadu považovat, dle mého, za záadu.

Pak je v Krumlově ještě jedno paraplíčko, bývalá zámecká bašta. To rovněž zmiňujete. Je součástí horské zahrady zámku, která se stává další prohlídkovou trasou. Stavba pochází z roku 1819 a existuje domněnka, že kdysi bylo na tomto místě také obranné postavení pro kanóny. Je to patrová budova, chybí v ní dodělat zvedací mechanismus. Až to bude komplet hotové, dám vám vědět a můžeme to spolu zajít okouknout. Pak zajdeme na pi-

vo a dáme o tom řeč.

Když se plánovala výstavba pražského metra, dostala Transporta Chrudim za úkol vyrobit pro ně pojízdné schody. Jejich prototyp se rozhodl tento výrobce vyzkoušet v Českém Krumlově na serpentině vedoucí od Špičáku k Vyšehradu. Bylo to počátkem sedmdesátých let minulého století. Okresní stavební podnik provedl pro instalaci schodů terénní úpravy, podpěrné betonové patky, strojovnu, nástupní vodorovnou plochu a výstupní cestu. Dodnes je to tam k vidění. Podle mého měly ty schody délku tak asi padesát metrů. Ale neměřil jsem je tenkrát.

Starší lidé a maminky s kočárky si pojízdné schodiště pochvalovali. Ušetřilo jim z poloviny cesty nohy a maminkám i námahu. I pánové, kteří chodili z města na pivo do hotelu Vyšehrad, nedali na tyhle schody dopustit. Stála tam obsluha, která hlídala bezpečnost provozu. Když měl hlídač padla, schody to taky zabalily. Někdy i kvůli poruše. Nebyly zastřešené, přšelo na ně, padalo listí a v zimě sněžilo. Asi po čtyřech letech je to přestalo bavit, zůstaly tam chvíli na obdiv jen jako atrakce, výrostkové se na nich klouzali po zábradlí, já jednou zkusmo taky, pak zmizely. Do metra asi ne.

Když teď procházím serpentinou, je mi kolikrát líto subtilních Asiatických, jak tudy táhnou nahoru kufry na kolečkách k nádraží. Možná v budoucnu se pojízdné schody na serpentinu vrátí. Přimlouval bych se za to, i za to, aby měly střechu. Mohly by se stát součástí městské hromadné dopravy.

Ještě než došlo k rozpoutání druhé světové války

V loňském roce jsme si připomněli 70. výročí od konce zatím nejstrašnější války v dějinách lidstva. Co bylo příčinou, není potřeba nijak zvlášť rozebírat. Mnichovská dohoda byla vlastně počátkem ovládnutí našeho území německou brannou mocí. Pro český národ období tragické, německé obyvatelstvo, podle popisu kronikáře obce Bližná, přijalo Mnichovskou dohodu s velkým ulehčením. Z celé části kronikářského zápisu vyzařuje nadšení a radost nad tím, že toto území je konečně pod německou ochranou. Na mnoha místech prý byly postaveny triumfální oblouky, všechny domy byly vyzdobeny květinami a čekalo se na příjezd německých vojáků. Ti vjeli na naše území 2. října odpoledne, jak ukazují připojené fotografie (**Dělostřelectvo a vozba wehrmachtu přejíždí most v Dolní Vltavici + vojska jsou vřele vítána místními obyvateli**).

Ponechme nyní stranou důsledky a dopad na zde, v menšině žijící, české obyvatelstvo a podívejme se na situaci očima druhé strany. Opět z kronikářských zápisů se dozvídáme jak rychle bylo vše organizačně zvládnuto. Hned po vstupu německých vojsk byly položeny telefonní kabely a na tabulích bylo oznámeno, že se okamžitě jezdí vpravo. 5. října byl zahájen provoz na železnici, silnice byly uklízeny od štěrku, aby nedošlo k narušování provozu, neboť enormně stoupl provoz automobilů na silnicích. Od 12. října začala platit říšská marka v přepočtu za 8,33 Kč, dosavadní jednonízkové telefonní vedení z Černé do Rakouska bylo nahrazeno třílinkovým. Na vjezd a výjezd do obcí byly umístěny tabule se jmény obcí, okresní lom nad Černou okamžitě zahájil provoz a mnoho nezaměstnaných zde našlo práci. Němečtí vojáci pomáhali se zbytky sklizňových prací svými koňmi, mnoho chudých obyvatel bylo poděleno potravinami nebo odběrními poukázkami.

Podle kronikáře zaručovala říšská vláda manželské půjčky, přídavky na děti, stavební příspěvky a mnohdy i velké peněžité podpory na nákup zemědělských strojů, nářadí a dobytka.

Můžeme si z tohoto krátkého popisu vyvodit, že německé úřady musely být perfektně organizované. Zajímalo by mě jak to s jejich organizací v Župě Oberdonau, pod kterou naše oblast po připojení patřila, vlastně vypadalo. Myslím si a dokonce jsem přesvědčen, že tyto znalosti má českokrumlovský spisovatel pan Jan Vaněček, i když Český Krumlov, stejně jako Kaplice byly někde na okraji té česko-německé národnostní čáry. Ptám se proto pana Vaněčka, jak vypadala tehdy situace v Českém Krumlově a nejbližším okolí?

Děkuji – František Záhora – 4.5.2016

Jan Vaněček reaguje článkem:

Nacistické orgány za okupace na Krumlovsku a Kaplicku

Je tomu už 71 let, kdy skončila druhá světová válka a tím i období okupace našeho pohraničního území.

Po obsazení Krumlovska a Kaplicka nacistickým vojskem v roce 1938 se stalo území těchto dvou okresů součástí říšské župy Horní Podunají (Oberdonau), jejíž vedení sídlilo v Linci. Župním vedoucím (Gauleiter) byl August Eigruber. Zemský rada Krumlovska (Landrat) se jmenoval Pieper, Kaplicka Eichler. Krumlovským starostou byl v té době Quido Knapp. Do státní správy této župy patřila také krumlovská nemocnice. Z Krumlova jezdil do Lince autobus.

Orgány nacistické strany NSDAP župy Oberdonau sídlily v období 1938 - 1945 v sedmnácti župních okresech a strana měla 484 místních skupin. V Krumlově nad Vltavou (Krumau am der Moldau), jak se v té době město jmenovalo, byl okresním vedoucím Karl Multerer (1903 - 1945). Sekretariát se nacházel v Horní ulici. Shromáždění (apely) se konaly ve Sloupové síni na prvním zámecké nádvoří.

Multerer, povoláním úředník, bydlel na Horní Bráně v č. p. 286. Byl zarytým nacistou. Dokonce na vlastní žádost odešel odhodlaně roku 1941 na frontu. Vrátil se z ní v roce 1943

a znovu se hrdě ujal bývalé funkce. Počátkem května 1945, kdy se ke Krumlovu blížila spojenecká vojska, s manželkou z města narychlo odjel a byl u Želnavy, při přestřelce s Američany, raněn a brzy na to v Horní Plané zemřel. Je pochován na krumlovském hřbitově. Jeho manželka spáchala sebevraždu - otráвила se.

V Kaplici šéfoval okresní organizaci NSDAP Franz Strasser (1899 - 1946), úřad byl na adrese Linecká ulice č. p. 218. V prosinci roku 1944 vlastnoručně zastřelil samopalem dva americké vojáky, kteří zde přistáli s letadlem na poli a dobrovolně se vzdali. V srpnu 1945 byl vyslýchán, obviněn a odsouzen k trestu smrti. 2. ledna 1946 na dvoře věznice v bavorském Landsbergu byl za přítomnosti kněze, který mu poskytl před popravou útěchu, trest vykonán - oběšením.

Na Krumlovsku působilo 27 místních skupin NSDAP, na Kaplicku 24. SA (Sturmabteilungen - úderné oddíly), standarta J91 měla v Krumlově sídlo na Špičáku č. p. 201. SAmanům se lidově říkalo hnědé košile, podle barvy uniformy. V Klášterní uličce č. p. 15 se nacházelo vedení okresní organizace Hitler Jugend. V Kaplici dováděla zdejší Hitlerova

mládež v Dlouhé ulici č. p. 132. Náměstí obou měst nesla jméno Adolfa Hitlera.

Za zmínku stojí také sídla nacistického dobročinného spolku: krumlovského v Horní ulici č. p. 155, kaplického v Linecké ulici č. p. 218. Také ženský spolek Frauenschaft měl v obou okresních městech svá sídla. V Kaplici byla jejím vedoucím Anni Anderl, v Krumlově Hanni Kuschel. Pod hlavičkou NSDAP existovaly tady i jiné německé spolky, především profesní, například učitelů, úředníků, advokátů, techniků a dalších povolání. Krumlovskému spolku advokátů předsedal JUDr. Ludwig Schönbauer, spolku techniků lesní inženýr Franz Matschi, kaplickému inženýr Rudi Kratl.

Pro oba okresy měl v hotelu Růže sídlo Německý červený kříž.

Závěrem si dovoluji dodat, že někdy se chybně uvádí, že území Česko-krumlovska a Kaplicka bylo součástí Sudet. Jak jsem úvodem napsal, nebylo tomu tak, bylo přičleněno po okupaci k župě Oberdonau. Sudety byla samostatná říšská župa. Dnem 8. května 1945 přestala župa Oberdonau existovat - a Český Krumlov a Kaplice se opět staly součástí Jihočeského kraje.

Jan Vaněček

KONEC VZÁJEMNÉ KORESPONDENCE

KONEC TŘETÍHO DÍLU
KONEC CELÉHO SBORNÍKU